

Genderbeleid in Volleybalcompetities

M. Krolis - Radboud Universiteit Nijmegen

Nevobo

Aanbevelingen

Jeugd

- Mixcompetitie introduceren in alle regio's in A-, B- en C-jeugd
 - Redenen
 - Wenselijk hetzelfde beleid te hanteren in alle regio's.
 - In regio Noord heel positief over dit beleid, blijkt uit de enquête.
 - Uit regio's Oost, Zuid en West geven 60 respondenten dat ze mix-competitie mogelijk willen zien in C-jeugd, 53 in C- en B-jeugd, en 33 in C-, B- en A-jeugd.
 - Meer mogelijkheden jongens die willen volleyballen; ledenbehoud.
 - Creëert extra (doorstroom)mogelijkheden voor jongens in verenigingen met weinig jongens; ook voor jongens buiten 2e en 3e klasse van B- en C-jeugd.
 - Leuker om met leeftijdsgenoten te spelen.
 - Keuze om tegen jongens en meiden te spelen in plaats van een verrassing.
 - Leuk voor teams met weinig jongens om ook tegen meiden te spelen in plaats van tegen teams met alleen maar jongens. Kan als eerlijker worden beschouwd.
 - Meiden en jongens leren van elkaar: jongens worden technisch beter en meiden durven meer.
 - Uit reflecties van andere sporten en andere landen blijkt dat mixen goed is voor sociale dynamiek, inclusief denken en spelplezier.
 - Regels
 - Nethoogte van de jongenscompetitie wordt gevolgd, behalve in de A: daar op nethoogte van 2.35m
 - In de recreantenmix wordt er ook gespeeld op deze hoogte.
 - In de mixcompetitie van Noord wordt er ook op een hoogte van 2.35m gespeeld wanneer er twee mixteams tegenover elkaar staan.
 - Nethoogte is plezieriger voor de meiden die meedoen.
 - In de C-jeugd geen regels over veldopstelling
 - Uit literatuur over fysiologie blijkt dat de groeispurt-piek van jongens rond 14-jarige leeftijd ligt, dus in de C-leeftijd zijn de fysieke voordelen van jongens nog niet aanzienlijk
 - In de B-jeugd min. één jongen en min. één meisje in de veldopstelling
 - In de B-jeugd ontstaan er fysieke verschillen, maar niet iedereen ontwikkelt op hetzelfde moment. Het kan zijn dat meisjes nog verder ontwikkeld zijn dan jongens, maar er zitten ook jongens tussen die alweer heel ver in hun groeispurt zijn. Hierdoor wordt aangeraden om enkele regels over de veldopstelling te hanteren om de eerlijkheid van de competitie te behouden.
 - In de A-jeugd minimaal twee meisjes in de veldopstelling.
 - Gemiddeld hebben jongens op A-leeftijd een fysiek voordeel tegenover meiden. Om de eerlijkheid te behouden van de competitie, wordt een minimum van twee meisjes in de veldopstelling aanbevolen.
- Dispensatie afschaffen (nu: max. 2 jongens in de 2e en 3e klasse van B- en C-meidenteam.)
 - Redenen
 - Met de (her)introdactie van de mixcompetitie hopen we dat deze regel niet meer nodig is om jongens een plekje te geven in de competitie.
 - Regio Noord geeft niet aan dat een dispensatieregul nodig is naast een mixcompetitie. Zij hanteren deze regel momenteel niet.
 - Wordt soms als oneerlijk gezien.

- Aanbeveling vervolgstappen
 - Peilen draagvlak voor aanbevelingen bij belanghebbenden
 - Peilen of men erop tegen zal zijn en met welke redenen
 - Men gaf ook grotendeels aan niet per se behoefte te hebben aan een aanpassing. Wel zijn er meer positieve geluiden van voorstanders van een mixcompetitie. Daarom is het de vraag of men tegen een aanpassing zal zijn, ook al is de behoefte er niet direct.
 - Peilen met welke regels men akkoord zal gaan met de mixcompetitie.
 - Is er behoefte aan regels over de nethoogte en het minimum aantal vrouwelijke/mannelijke spelers in het veld en geldt dit voor alle leeftijden en niveaus?

Senioren

- Het beleid rondom dames in herenteams niet aanscherpen. Eventueel versoepeling mogelijk, maar pas na peilen van draagvlak.
 - Redenen
 - Uit de enquête blijkt dat er vrijwel geen behoefte (acht respondenten met verschillende ideeën) is aan een aanscherping rondom het toestaan van dames in herenteams.
 - Er zijn 26 respondenten die aangeven dat het beleid versoepeld mag worden. Dat houdt in naar minimaal de tweede divisie. Elf daarvan geven specifiek aan dat het mogelijk zou moeten worden voor vrouwen om op alle niveaus van de herencompetitie mee te mogen doen.
 - 147 respondenten geven aan niet direct behoefte te hebben aan een aanpassing in dit beleid. Het wordt niet duidelijk of zij tegen eventuele versoepelingen zouden zijn. Hiervoor wordt aangeraden over door te vragen bij belanghebbenden om te kijken welke problemen en zorgen er naar voren kunnen komen bij een verbreding van de mogelijkheden.
 - Vrouwen zijn op de hoogte van het risico voor hun eigen veiligheid en nemen dat mee in hun overweging of ze in een herenteam willen volleyballen. Ook de vereniging speelt een rol in de niveaubepaling van de spelers in het team.
 - Een dame kan uitkomen in een team op gewenst niveau wanneer dat in de vereniging anders niet mogelijk zou zijn, of in een team waarin zij zich fijner voelt. Het kan zorgen voor meer uitdaging en speelkansen.
 - Teams kunnen volledig gevuld worden, waardoor teams niet eventueel opgeheven hoeven te worden bij een tekort aan mannelijke spelers in de vereniging. Het is ook een oplossing om vrouwen te laten invallen in een team waarbij een wedstrijd anders niet door zou kunnen gaan door een tekort aan spelers.
 - Heren ondervinden geen oneerlijke fysieke tegenstand wanneer zij tegen een dame van hetzelfde niveau spelen.
 - In enkele andere landen en andere sporten zien we dat dames op alle niveaus van de herencompetitie mee mogen doen. Dit wordt als erg inclusief ervaren, maar het betekent niet dat er gelijk volop gebruik van wordt gemaakt.

- Het beleid betreffende heren in de damescompetitie niet aanpassen.
 - Redenen
 - Uit de enquête blijkt er een grote tevredenheid over het huidige beleid (176 respondenten).
 - De 30 respondenten die hebben aangegeven wel verandering hierin te willen zien, variëren hun ideeën voor eventueel beleid rondom:
 - Alleen mogelijk maken op laagste niveaus.
 - Alleen mogelijk maken op specifieke posities in het veld.
 - Alleen mogelijk maken met restricties over bepaalde handelingen.
 - Alleen mogelijk maken voor jeugdspelers.
 - Alleen mogelijk maken wanneer er geen andere opties zijn binnen de club.
 - Uit theorie blijkt dat het oneerlijk zou zijn om het toe te staan, omdat de gemiddelde heer een fysiek voordeel heeft tegenover de gemiddelde vrouw. De perceptie van eerlijkheid beïnvloedt het spelplezier. Men is bang dat er misbruik van gemaakt zou kunnen worden.
 - Het zou onveilig kunnen zijn. De keuze rond het risico dat de vrouw kan lopen door mannelijke tegenstand, kan zij niet meer zelf maken.
- De regels van de gemengde recreantencompetitie versoepelen: het minimum aantal vrouwen dat in het veld staat mag ook verlaagd worden naar twee.
 - Redenen
 - Uit de enquête blijkt dat men heel erg positief is over de mogelijkheid van een gemengde recreantencompetitie. De dynamiek wordt als zeer positief ervaren. Er zal niet te veel veranderd moeten worden.
 - Er geven 22 respondenten aan graag een verlaging van het minimum aantal vrouwen in het veld naar twee te willen.
 - Er geven 59 respondenten aan dat de huidige regel (minimaal drie vrouwen in het veld) niet per se aangepast hoeft te worden. Echter, er zal gepeild moeten worden of zij tegenstander zijn van een versoepeling in het beleid, en met welke redenen. Er moet gekeken worden of er genoeg draagvlak is voor een dergelijke aanpassing.
 - Aan de recreantencompetitie doen onder andere spelers mee die voorheen op verschillende niveaus hebben gespeeld. Het mixen van personen en seksen kan dan meer gelijkwaardige teams creëren. Het bevordert de eerlijke balans.
 - Het gaat bij recreatief volleybal niet zo zeer om de winst, maar meer om het sporten met plezier. Daarom wordt aangeraden de drempel zo laag mogelijk te houden voor spelers en verenigingen.
 - Er zouden meer wedstrijden door kunnen gaan. Teams met maar drie vrouwen in totaal kunnen momenteel niet wisselen en zij moeten iedere wedstrijd aanwezig zijn, wat de drempel juist verhoogt. Ook zou het kunnen dat een vereniging een recreantenteam moet opheffen dat niet aan deze eisen kan voldoen.
 - In enkele speelgebieden wordt het minimum van twee vrouwen al gehanteerd, en ook kregen we te horen dat er af en toe ter plekke afspraken over worden gemaakt door de teams.

Inhoudsopgave

1. Inleiding	5
Probleemstelling	5
Concepten	8
Opbouw onderzoek	9
2. Theorie	11
Historische en Fysiologische Context	11
Maatschappelijke ontwikkelingen	18
Huidig beleid	22
Signalen	25
Beleid elders	28
3. Methode	37
Aanpak informatievergaring	37
Aanpak enquêtering	40
4. Resultaten en analyse	43
Jeugd-dispensatie	47
Jeugd-mixteams en -mixcompetitie	51
Dames in herenteams	55
Recreanten mix-competitie	59
Heren in damesteams	62
5. Conclusie en discussie	65
Theorie	65
Jeugd	70
Senioren	75
Literatuurlijst	83
Bijlagen	89

1. Inleiding

Volleybal, de sport die ons verbindt en waar we plezier halen uit het samen sporten. Het is belangrijk dat iedere volleyballer zich hierin kan vinden, en dat er voor iedere volleyballer een passende plek is. Er bestaan een aantal regels over wat passend wordt geacht op basis van niveau, leeftijd en sekse. Met name over de scheiding op basis van sekse ontstaan vraagstukken, bijvoorbeeld: spelers voelen zich meer thuis in een team van een andere sekse, of verenigingen krijgen hun teams niet gevuld. Ze zijn op zoek naar oplossingen. Daarbij moet de competitie wel eerlijk, veilig en inclusief blijven. In dit onderzoek wordt onderzocht wat de wensen en percepties zijn van volleybalverenigingen die aangesloten zijn bij de Nevobo ten aanzien van de huidige regelgeving met betrekking tot speelrecht gerelateerd aan sekse.

Probleemstelling

Het heroverwegen van het genderbeleid in volleybalcompetities is in gang gezet vanwege de recente ontwikkelingen en uitdagingen in de sportgemeenschap. Deze zijn aangewakkerd door ontvangen signalen, waaronder dispensatieverzoeken in jeugdcompetities, het verzoek van een vereniging om vrouwen toe te staan in een herenteam op nationaal niveau, en vraagtekens die gesteld zijn bij het huidige beleid. Het heeft bredere maatschappelijke en sportieve debatten aangewakkerd over eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit, die ieder hun invloed hebben op het spelplezier. De competitieve balans kan bijvoorbeeld worden beïnvloed wanneer jongens - die langer en sterker zijn door lichamelijke ontwikkeling of simpelweg beter zijn in volleybal - deelnemen aan een meisjescompetitie van dezelfde leeftijd. Bovendien is het mogelijk dat verenigingen een tekort aan jongens- of jeugdspelers hebben, waardoor er geen passende plek is voor hen. Het bieden van zo'n plek aan iedereen wordt gezien als inclusief. Daarnaast hebben zorgen over krachtsverschillen, inclusiviteit, (sociale) veiligheidskwesties en eerlijke concurrentie geleid tot groeiend bewustzijn van de complexiteit van het onderwerp, waardoor alle aspecten zorgvuldig overwogen dienen te worden. Er is behoefte aan een gestructureerd onderzoek waarbij belangen en behoeften

vanuit diverse percepties serieus worden genomen om tot eventuele nieuwe richtlijnen te komen.

In dit onderzoek wordt het genderbeleid in volleybalcompetities onder de loep genomen. Daarbij wordt er eerst onderzoek gedaan naar de historische en fysiologische achtergrond van gescheiden sporten en de maatschappelijke ontwikkelingen die invloed hebben op het onderwerp. Hieropvolgend wordt het huidige Nevobo beleid onderzocht. De regels over de gescheiden competities, de mogelijkheden voor dames om deel te nemen aan herencompetities, de mogelijkheden voor jongens om deel te nemen aan de meidencompetitie, en de mogelijkheden voor de regio's betreffende de mixcompetities, worden op een rijtje gezet, omdat deze regels op verschillende plekken terug te vinden zijn en niet overzichtelijk bij elkaar staan. Vanwege de restricties in het beleid, ontvangt de Nevobo soms signalen over eventuele mogelijkheden buiten het beleid om, maar ook signalen over situaties die oneerlijk gevonden worden.

Het onderzoeken van deze onderdelen helpt een beeld te vormen van de percepties die bestaan rondom het maximaliseren van het spelplezier: eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit. Vervolgens worden deze onderwerpen gepeild bij de verenigingen om hun daadwerkelijke percepties, zorgen en behoeften overzichtelijk te maken. Uit de analyses hopen we eventuele nieuwe richtlijnen op te maken met een zo groot mogelijk draagvlak.

Het eerste doel van dit onderzoek is om de verschillende kanten van het genderbeleid in volleybalcompetities en de huidige maatschappelijke ontwikkelingen te belichten, waaruit we hopen op te maken wat de eventuele theorieën en percepties zijn achter het huidige beleid dat wordt gevoerd. Vervolgens is het tweede doel om erachter te komen of deze percepties nog steeds spelen binnen verenigingen en in welke mate. Daaruit hopen we op te maken of het huidige beleid veranderd dient te worden en wat de oplossingsmogelijkheden zijn volgens de verenigingen. De terugkerende hoofdconcepten die belangrijk zijn in het beantwoorden van de onderzoeksvragen zijn: eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit. Deze zijn van belang als het gaat om spelplezier.

De hoofdvraag die uit deze doelstelling naar voren komt, is “Wat zijn de percepties en overwegingen die meegenomen moeten worden om tot een eerlijk, veilig en inclusief genderbeleid te komen voor volleybalcompetities, en hoe denken verenigingen over eventuele veranderingen om dit beleid te optimaliseren?”

In het theoretische, eerste deel van het onderzoek zullen de volgende deelvragen beantwoord worden.

- Wat is de historische achtergrond van gescheiden competities, en wat voor invloed hebben de kansen voor vrouwen, de opkomst van emancipatiebewegingen en (de kennis over) de fysiologie van de seksen hierop gehad?
- Wat zijn de huidige maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van genderbeleid in relatie tot (volleybal)competities?
- Wat houdt het huidige genderbeleid in relatie tot de competitie van de Nevobo precies in?
- Wat zijn de precieze signalen en waarom sluit het huidige beleid hier niet voldoende bij aan?
- Wat zijn vergelijkbare beleidslijnen elders - in andere sporten of andere landen - en wat is de argumentatie achter dat beleid?

Om het tweede doel te bereiken en zowel de problemen als de oplossingen te vinden zal er een analyse op een enquête worden losgelaten om de volgende deelvragen te beantwoorden. De laatste vraag zal in de conclusie beantwoord worden door de analyse van de resultaten te linken aan de theorie.

- Wat zijn verschillende perspectieven, zorgen en overwegingen van de verenigingen?
- Hoe kunnen regels binnen het wedstrijdreglement worden aangepast om rekening te houden met zowel inclusiviteit als ieders zorgen en percepties over eerlijkheid en veiligheid?

De informatie voor het theoretische gedeelte van het onderzoek wordt met literatuuronderzoek en gesprekken met experts vergaard. Experts zijn zowel onderzoekers die bekend zijn met onderwerpen over sekse in de sport, als medewerkers van wedstrijdzaken en sportontwikkeling van de Nevobo en andere sportbonden. Vervolgens

wordt er middels een enquête nagegaan bij de verenigingen welke percepties en zorgen er daadwerkelijk spelen en welke behoeften daaruit voortkomen. Deze resultaten zullen worden geanalyseerd, zodat er mogelijk conclusies voor nieuwe beleidsaanbevelingen gevormd kunnen worden.

Dit onderzoek draagt wetenschappelijk bij door diepgaande inzichten te verschaffen in de sekse-gerelateerde vraagstukken binnen de sportgemeenschap. De studie zal contribueren aan de literatuur over gelijke kansen, eerlijkheid en veiligheid in de sport, maar ook aan literatuur over de relevante kanten van beleidsontwikkeling binnen sportorganisaties. Door de complexiteit en gevoeligheid van gender- en sekse-kwesties te belichten, vergroot het onderzoek het bewustzijn van beleidsmakers en andere aandeelhouders in kwestie. Het onderzoek kan tevens dienen als inspiratie voor vergelijkbare studies in andere sportdisciplines, waardoor de algemene kennis betreffende dit onderwerp verrijkt wordt. Takken van de wetenschap die verbreed kunnen worden met dit onderzoek zijn genderstudies, sport-antropologie en bestuurskunde.

Concepten

De belangrijkste concepten in dit onderzoek zijn spelplezier, eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit. Het spelplezier is het overkoepelende doel en ermee wordt bedoeld dat het plezier in sport wordt bevorderd (Van Suijlekom, Steenbergen & Venneker, 2022, p. 4). Dit geldt per speler op individueel niveau, het team én de tegenstander, die allemaal lid zijn van verenigingen. Het kan door veel verschillende factoren beïnvloed worden. De belangrijkste factoren die naar voren komen zijn eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit. Het is daarom belangrijk om deze concepten te toetsen over het wedstrijdbeleid bij de verenigingen, zodat we inzicht krijgen in wat er speelt rond deze onderwerpen die het spelplezier beïnvloeden.

Eerlijkheid is “fair play” en de competitieve balans in evenwicht houden, zodat iedereen dezelfde kans heeft om te winnen: iedereen moet dezelfde toegang tot bepaalde voordelen hebben of juist allemaal uitgesloten worden van bepaalde voordelen. Zo moet ieder team dezelfde voor- en nadelen kunnen ervaren (Fair play spelen volgens de regels, 2023).

Mensen van vergelijkbare niveaus worden bij elkaar gezet, want zo krijgen de deelnemende teams gelijke kansen om te slagen. Het strekt zich uit van de handhaving van regels en voorschriften tot dezelfde toegang tot hulpbronnen en faciliteiten.

Onder veiligheid verstaan we zowel fysieke veiligheid als sociale veiligheid. Duijnhoven et al. (2014) verwoorden deze begrippen als volgt: “fysieke veiligheid gaat over het beschermen van het eigen lichaam en de directe omgeving van personen, terwijl sociale veiligheid te maken heeft met het beschermen van de positie en levensomstandigheden van personen”. Bij sociale veiligheid zien we graag een fijne sociale dynamiek binnen en tussen teams zonder discriminatie en pesten.

Onder inclusiviteit verstaan we dat iedereen moet kunnen deelnemen aan volleybal en zich 'thuis' voelen in de vereniging en in de sport - ongeacht geslacht, leeftijd, sociaal-economische achtergrond, etniciteit, fysieke/cognitieve beperking of seksuele voorkeur (Elling, 2024). Alle volleyballers krijgen de kans om hun talenten te ontwikkelen en deel te nemen aan wedstrijden op hun niveau.

Opbouw onderzoek

Na dit eerste hoofdstuk wordt er dieper ingegaan op het onderwerp genderbeleid. In het theoretisch kader komen de historische achtergrond, de maatschappelijke ontwikkelingen, het huidige beleid, de binnengekomen signalen en de beleidslijnen van elders aan bod. Hieruit hopen we op te maken vanuit welke hoeken de hoofdconcepten benaderd worden, en dus wat de achterliggende redeneringen zijn voor de percepties omtrent het beleid.

Het derde hoofdstuk is de methode, waarin het vervolg van de uitvoering van het onderzoek wordt besproken. Er wordt gereflecteerd op het materiaal dat gebruikt wordt, zoals de enquête die is uitgezet naar volleybalverenigingen. De concepten worden geoperationaliseerd om meetbaar te maken in de enquête. Ook wordt in de methode uitgelegd hoe vervolgens de vergaarde informatie uit de enquête geanalyseerd wordt.

In het vierde hoofdstuk worden de resultaten die uit de interviews, enquêtes, etc. zijn gehaald, besproken. Denk hierbij aan de geïdentificeerde overwegingen en vooroordelen, en de percepties en zorgen van de belanghebbenden hierop. Deze resultaten worden geanalyseerd aan de hand van de in hoofdstuk 3 geconstateerde methode. Uitkomsten worden onderbouwd.

Het laatste hoofdstuk bevat de conclusies die leiden uit het onderzoek. Daarnaast wordt er kritisch gekeken naar het onderzoek en besproken waar er gaten zijn in het onderzoek en wat er beter had gekund. Eventuele adviezen voor verder onderzoek worden genoemd.

2. Theorie

Historische en Fysiologische Context

Wat is de historische achtergrond van gescheiden competities, en wat voor invloed hebben de kansen voor vrouwen, de opkomst van emancipatiebewegingen en (de kennis over) de fysiologie van de seksen hierop gehad?

Om een duidelijk beeld van de gehele situatie rondom het speelrecht gerelateerd aan gender te schetsen, is het interessant om eerst in de geschiedenis van volleybal te duiken. Hiermee wordt hopelijk duidelijk waar gescheiden competities en de daaraan gerelateerde vooroordelen vandaan komen. Met een duik in de kansen voor vrouwen en de opkomst van emancipatiebewegingen, hopen we een volledig overzicht van de historische context van dit onderzoek te weergeven met betrekking tot inclusie. Fysiologische theorie geeft ons meer inzicht in de ontwikkeling van mannen- en vrouwenlichamen, waarmee we inzicht krijgen over de eerlijkheid en fysieke veiligheid van de huidige regelgeving.

Geschiedenis van gescheiden sport

Wanneer we terugkijken in de tijd, zien we verschillende momenten waarop vrouwen wel en niet werden uitgesloten van sporten. Ze mochten deelnemen aan sommige sporten, omdat deze een sociale functie hadden (Müller, 2016). Het bood een markt voor midden- en hoge klassen om vrienden te maken en potentiële huwelijkspartners te ontmoeten uit specifieke sociale klassen. Sporten waar dit voornamelijk het geval was, waren tennis, golf en paardrijden, en hier leken vrouwen ook goed in.

In andere sporten leken vrouwen minder goed, minder sterk en minder competitief, dus verschoof de focus naar stilistische elementen (Müller, 2016). Een voorbeeld is te zien in de turnsport: vrouwen moeten elegantie laten zien, terwijl mannen hun kracht tonen. Sterke prestatiegerichtheid van vrouwen werd ook als onaantrekkelijk beschouwd, dus moesten zij dit vermijden. Tevens zou het intensief sporten, zoals mannen deden, niet goed zijn voor het vrouwelijk lichaam in verband met haar vruchtbaarheid.

Toen vrouwen deelnamen aan sporten, was er sprake van gemeenschappelijke identificatie. Dit houdt in dat de lichamen van mannen en vrouwen als steeds gelijkjer werden beschouwd, omdat zij dezelfde lichamelijke uitdagingen aangingen. Dit was toentertijd een sociaal taboe, dus werden vrouwen uitgesloten van enkele sporten en mochten zij niet meedoen aan competities.

Tijdens de negentiende eeuw werd de nadruk verschoven van het sociaal-psychologische verschil naar het lichamelijke verschil tussen man en vrouw. Dat kwam door de nieuwe anatomische bevindingen die de verschillen in de lichamen aanduiden waardoor deze niet meer als hetzelfde gezien konden worden. Er werd bewezen dat mannenlichamen daadwerkelijk sterker zijn dan vrouwenlichamen. Aan het einde van de negentiende eeuw werden vrouwen beschreven als 'fysiek benadeeld'.

Met name in de rijzende middenklasse was een groot man/vrouw-verschil te zien in huis en op werk. Dit drong door tot in andere delen van de samenleving, zoals sport. Onderwijs was gescheiden, dus op school werd er niet gemengd gegymd. Jongens en meiden hadden andere voorkeuren qua sporten, dus dit vergrootte ook het verschil in sporten.

Ekvall en Meeuwsen (2023) geven ook aan dat het vermoeden dat vrouwen zwakker zijn dan mannen en dat sporten gevaarlijk is voor hun vruchtbaarheid - en dat zij daarom beschermd moeten worden - ervoor heeft gezorgd dat vrouwen van mannen werden gescheiden bij het sporten. Dit was gebaseerd op sociaal geconstrueerde percepties en niet zo zeer op wetenschappelijk onderzoek. Het bleek later dus wel dat biologische mannen fysieke voordelen hebben.

Om leuke en eerlijke wedstrijden te houden worden teams in alle sporten gecategoriseerd op basis van hun sportprestaties (Müller, 2016). In volleybal is dit - net als in veel andere sporten - te zien in de verdeling van teams in verschillende klassen en divisies, maar ook in de scheiding van jeugd en senioren. Vanwege de gemiddelde grote prestatieverschillen tussen mannen en vrouwen, zijn dit twee aparte categorieën geworden. Voor sommige sporten is gewicht ook een voorbeeld van een prestatiekenmerk, dus worden mensen hierin

gecategoriseerd. Gender is de categorie die indirect is verbonden met sportprestaties. Mannen zijn gemiddeld langer en hebben meer spieren, maar dit zijn ook kenmerken die niet alle mannen hebben en sommige vrouwen wel.

Door deze categorisatie wordt er vanuit gegaan dat men ingedeeld kan worden in één van deze groepen en niet iets er tussenin, en dat de desbetreffende persoon ook altijd onder deze groep zal vallen. Hiermee wordt ook verondersteld dat mannen gedurende hun hele leven langer en sterker zijn dan vrouwen. In categorieën leeftijd en gewicht wordt er wél verondersteld dat mensen kunnen wisselen tussen deze groepen. De grens tussen de groeperingen man of vrouw is heel moeilijk te overschrijden. Dat maakt mannen- en vrouwensport haast niet vergelijkbaar, omdat er vaak net andere regels gelden.

Kortom, de sociale context van wat het inhield om een man of een vrouw te zijn zorgde er in de eerste instantie voor dat de scheiding van man en vrouw plaatsvond in de sport, en dat was niet zo zeer de fysieke context. Pas begin negentiende eeuw werden deze klasse-definities van mannen en vrouwen vervangen door definities op basis van geslachtskenmerken. Deze sekse-gerelateerde stereotypen werden gepolariseerd. Hierdoor zag men duidelijk de prestatieverschillen tussen de gemiddelde mannelijke en vrouwelijke sporters

Geschiedenis van volleybal

Volleybal is ontstaan als een alternatief voor basketbal aan het einde van de negentiende eeuw (Mobley, 2013). Vanwege de goedkope natuur van de sport en het non-contact aspect, is het altijd een toegankelijke sport geweest. Door het net tussen de teams in, werd het als minder gevaarlijk ervaren. Daarnaast werd het ook beschouwd als een minder inspannende sport. Dit gaf jonge, oude, zwakkere en vrouwelijke deelnemers toegang tot de sport. We zien bij volleybal in Nederland dat er in verhouding veel meer vrouwen dan mannen de sport beoefenen, wat gerelateerd kan zijn aan de aard van de sport.

Bij veel sporten zijn er aanpassingen geweest in de regels om de sport toegankelijker te maken voor vrouwen, zo ook bij volleybal. De nethoogte voor de dames is 224cm, wat verschilt van de 243cm bij de heren. De hoogtes zijn gebaseerd op de gemiddelde lengte en

sprongkracht per categorie. De gemiddelde man komt springend ruim boven het damesnet uit wanneer zij spelen met die hoogte. De gemiddelde vrouw heeft juist heel veel moeite met de hoogte van een herennet.

Deze aanpassingen faciliteren daarom gescheiden volleybalcompetities. Het is oneerlijk om heren met een damesnet te laten spelen en het kan het spelplezier en de talentontwikkeling verminderen wanneer dames met een herennet moeten spelen. Vanwege deze redenen is het moeilijk en niet ideaal om mannen en vrouwen in elkaars competitie te laten meespelen, omdat het in de meeste gevallen het spelplezier negatief kan beïnvloeden. Momenteel voor de recreanten-mixcompetitie is er een middenweg gevonden voor een nethoogte van 235cm. Of dit bevalt en zowel het niveau als het spelplezier bevordert, is nog niet duidelijk.

Kansen voor vrouwen en de opkomst van emancipatiebewegingen

Voorheen dacht men dat het vrouwelijk geslacht onvruchtbaar zou worden wanneer zij mee zou doen met sporten. De sociale perceptie van vrouwen was dat kinderen baren één van de belangrijkste 'taken' van een vrouw was, dus werden zij uitgesloten van verschillende onderdelen van de samenleving. Daaronder vielen ook sportwedstrijden, om te voorkomen dat zij geen kinderen meer konden krijgen.

De marathon is hier een voorbeeld van. Vrouwen mochten pas vanaf 1972 meedoen, en pas in 1984 werd er voor het eerst een Olympische marathon voor alleen vrouwen georganiseerd (De Bruijn, 2017). Het is dus pas 40 jaar mogelijk voor vrouwen om een eerlijke wedstrijd hard te lopen. Uit dit voorbeeld blijkt dat het scheiden van de competitie voor eerlijkere competities zorgt. Vrouwen kregen op deze manier de kans om te laten zien dat zij de beste waren van hun categorie zonder overschaduwd te worden door de mannen.

Madeleine Pape (2019) spreekt van gender 'equity', wat vertaalt naar billijkheid, oftewel eerlijkheid en juistheid, maar dat overkoepelt de term niet helemaal. Gelijkheid (equality) betekent iedereen van hetzelfde voorzien, en equity betekent erkennen dat we niet hetzelfde beginpunt hebben en dat onevenwichtigheden gecompenseerd moeten worden met aanpassingen voor dezen die met achterstand beginnen (Nace Center, z.d.). In de sport

komt gender equity naar voren in het accommoderen van vrouwelijke atleten op een gescheiden sportveld (Pape, 2019). Deze vorm van inclusie geeft tegelijkertijd ook een binair verschil van geslachten weer, waarbij mannelijke superioriteit wordt erkend. Het is soms nog de vraag welke van de twee begrippen (gelijkheid versus billijkheid), of welke combinatie ervan, het meest wenselijk is in de sportwereld.

De opkomst van emancipatiebewegingen focust zich dus vooral op het includeren van vrouwen en minderheden in de sport. Sport is pas inclusief wanneer iedereen gelijke kansen heeft gekregen om mee te doen, zich te ontwikkelen en te winnen. De gescheiden competitie maakt het ontwikkelen en het winnen mogelijk voor iedereen, maar kan af en toe het meedoen bemoeilijken. Niet iedereen kan aan alle competities deelnemen, want daar kunnen de wedstrijden oneerlijk of onveilig door worden.

Fysiologie van de seksen

Zo verschilt het ook per sport wat de meest wenselijke manier is om de verschillende genders met elkaar in verhouding te laten zijn. Tot op een bepaalde leeftijd zijn jongens- en meiden-lichamen vrijwel hetzelfde, dus steeds meer sporten laten gemengde teams en competities toe. Sociale percepties kunnen er voor zorgen dat jongens en meiden niet samen willen sporten, terwijl gemengd sporten ook juist kan bijdragen aan het normaal maken van sociale contacten en gelijkheid tussen hen. Door de verschillende lichamelijke ontwikkelingen van mensen die met de leeftijd komen, is het nu normaal dat seniorencompetities vaak gescheiden zijn, of dat er speciale mix-competities zijn, in plaats van dat de teams allemaal tegen elkaar kunnen spelen. Dit verschilt per sport voornamelijk op basis van hoe groot de verschillen tussen mannen en vrouwen zijn qua prestaties.

Literatuur over de fysiologische verschillen tussen biologische mannen en vrouwen geeft ons inzicht in fysieke kenmerken die voordelig zijn voor een volleyballer per geslacht, en wanneer deze verschillende fysieke kenmerken per geslacht zich ontwikkelen in de jeugd. Tot de leeftijd dat jongens en meiden zich ontwikkelen en een groeispuurt ervaren, zijn hun lichamen in veel aspecten hetzelfde. Zij ervaren nog geen fysieke voordelen ten opzichte van andere leeftijdsgenoten met dezelfde ontwikkelingsleeftijd. We zien dat meisjes vroeger in hun kalenderleeftijd beginnen met de groeispuurt (Kemper, 2016). Bij meisjes is de

groeispurt over het algemeen tussen de 10 en 14 jaar, terwijl het bij jongens tussen de 12 en 16 jaar is. Gemiddeld zijn meisjes in groep acht van de basisschool en klas één van de middelbare school langer dan jongens van dezelfde kalenderleeftijd. De pieklengtegroeisnelheid van meiden ligt op twaalfjarige leeftijd en van jongens op veertienjarige leeftijd. We zien dus dat meiden maar voor een korte periode in hun leven echt langer en sterker zijn dan jongens. Na de groeispurt zien we dat jongens gemiddeld langer worden dan meisjes, wat te maken heeft met de totale duur van de groei, want de groeispurt van jongens is intensiever en duurt gemiddeld twee jaar langer.

De ontwikkelingen die we tijdens de groeispurt zien, dragen bij aan de typische mannelijke of vrouwelijke lichaamsbouw (Kemper, 2016). Onder een mannelijke lichaamsbouw verstaan we brede schouders en smalle heupen, terwijl we onder een vrouwelijke lichaamsbouw smalle schouders en brede heupen verstaan. De extra vetmassa die we zien bij meiden na hun ontwikkeling is nadeliger voor de effectiviteit in de meeste sporten. Daarnaast hebben jongens juist een sterkere toename van spiermassa vanaf 14-jarige leeftijd. De prestaties die hiermee samenhangen, zullen beter worden uitgevoerd door lange kinderen te opzichte van hun kleinere leeftijdsgenoten. Bij jongens neemt de spierkracht vooral veel meer toe ten opzichte van meiden in de armspieren en de spieren van de romp. Vanaf 13 jaar beïnvloeden zowel de lengte als geslachtshormonen bij jongens de spierkrachtontwikkeling. Hieruit kan worden gehaald dat spierkracht en uithoudingsvermogen in de jeugd zich ontwikkelen met hetzelfde tempo als lengte en lichaamsgewicht, dus zodra biologische jongens gemiddeld langer zijn dan biologische meiden, ontwikkelen zij meer spierkracht en hebben zij fysiologische voordelen.

Een masterscriptie van de Universiteit Gent gaat dieper in op de generieke en positiespecifieke talentkenmerken voor volleyballers (Baeyens et al., 2012). Daarin worden snelheid, kracht (sprongkracht, rompstabiliteit en handknijpkracht) en wendbaarheid als fysieke eigenschappen genoemd die een persoon moet bezitten om die persoon een betere volleyballer te maken. Volleybal wordt namelijk gekenmerkt door korte, hoge intensieve bewegingen met onderbrekingen van laag intensieve bewegingen (Barnes et al., 2008). De beste volleybalspelers worden voornamelijk gekenmerkt door hun grote lichaamslengte,

reikhoogte en sprongkracht, want deze bepalen hoe hoog de volleybalspeler boven het net komt. Hiermee behaalt de volleyballer een voordeel bij zowel de blokkering als de aanval.

Wanneer we specifiek kijken naar de fysiologie van gemiddelde dames en heren van volwassen leeftijd, zou het het eerlijkst zijn om hen te scheiden, omdat heren fysieke voordelen in hun lengte en kracht hebben ten opzichte van dames. Bij de jeugd is het moeilijker om te zien wanneer lengte en kracht echt een verschil worden. Een korte periode zijn meiden gemiddeld langer en sterker dan jongens, maar het lijkt niet nodig om ze om deze reden te scheiden, omdat ieder individu op een ander moment een groeispurt ervaart en ze tot 14-jarige leeftijd gemiddeld nog vergelijkbare fysiek hebben. De theorie uit fysiologie focust zich dus voornamelijk op de eerlijkheid van het volleyballen en kunnen we geen lessen uit trekken voor de veiligheid, inclusiviteit en spelplezier.

Maatschappelijke ontwikkelingen

Wat zijn de huidige maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van genderbeleid in relatie tot (volleybal)competities?

De opkomst van gendergelijkheid

Het onderwerp van gendergelijkheid heeft zich zo ontwikkeld dat er bij ieder aspect in de maatschappij naar wordt gestreefd. Er wordt erkend dat vrouwen vroeger regelmatig zijn achtergesteld, ook in de sport (Steijaert, 2023; Ministerie van Justitie en Veiligheid, 2023; Cuijpers & Kronenburg, 2023). In de afgelopen 40 jaar is het heel erg snel gegaan, want nu vindt het merendeel van de bevolking het normaal dat mannen en vrouwen gelijk behandeld dienen te worden. Er zijn onderzoeken die aangeven dat we nog niet op dat punt van volledige gelijkheid zijn, maar wel een heleboel initiatieven die helpen het doel te bereiken. De samenleving oefent dus ook druk uit om gelijke kansen te bieden in de sportwereld aan alle mensen van alle genders. Dit onderzoek kan bijdragen aan de bevordering hiervan.

Allereerst is het belangrijk om het begrip gendergelijkheid te splitsen in twee lagen. De ene laag legt uit dat gendergelijkheid het precies gelijk behandelen van de verschillende genders bevat. Met deze redenering zouden mannen en vrouwen dezelfde zich aan dezelfde wedstrijdregels moeten houden. Heren zouden even vaak bij dameswedstrijden mee moeten mogen doen als dames bij herenwedstrijden. Zij zouden ook op dezelfde nethoogte moeten spelen, want er zijn nou eenmaal kleinere heren en langere vrouwen. Zo zou het gelijk getrokken kunnen worden voor iedereen.

De andere laag legt uit dat gendergelijkheid omvat dat de minderbedeelden extra handvatten moeten kunnen krijgen om dezelfde hoogst haalbare resultaten te krijgen. Dit houdt in dat vrouwen 'minder bedeeld' zouden zijn, vanwege de gemiddelde kortere lengte en de gemiddelde zwakkere spierkracht. Zij kunnen alleen in hun eigen categorie hun hoogst haalbare niveau laten zien. Zij kunnen meer uit hun techniek en talent halen bij de damesnet-hoogte dan bij de herennet-hoogte, zonder dat het de wedstrijd minder leuk maakt. Heren spelen niet op dameshoogte, omdat het spel dan veel te snel gaat en het

scoren te makkelijk. Daardoor wordt het spel minder leuk. Er zijn experts die aangeven dat het eerlijker is wanneer de damescompetitie wordt beschermd, en dat er een aantal voorwaarden zijn waaraan iemand moet voldoen om deel te kunnen nemen aan deze competitie. Deze voorwaarden zouden volgens hen niet gelden voor de herencompetitie, oftewel de 'algemene competitie'. Hierbij krijgen de dames gelijke kansen in vergelijking met heren om te laten zien hoe goed zij in volleybal zijn.

Beide definities vragen om een ander soort wedstrijdbeleid. De eerste laag van gelijkheid zou gezien kunnen worden als inclusiever, terwijl de tweede laag gezien zou kunnen worden als eerlijker en veiliger. Vanuit de samenleving blijkt dat gendergelijkheid belangrijk is. De sport-definitie van dit begrip blijkt nog ambigu, omdat er geen eenduidige middenweg lijkt te zijn die alle belangen behartigt. Hieruit blijkt dat het van nodig is om de percepties en behoeften van belanghebbenden te onderzoeken, om erachter te komen welke definitie essentieel wordt geacht.

Uit deze maatschappelijke ontwikkelingen wordt het evident dat inclusiviteit een grote factor kan zijn in het spelplezier. Het organiseren van een competitie voor vrouwen geeft vrouwen een passende plek om te sporten, omdat zij hierbij hun talenten kunnen ontwikkelen en laten zien, zonder dat zij overschaduwd worden door mannen. Het bevordert daarmee de inclusiviteit en de eerlijkheid. Het mee laten doen van vrouwen bij mannen, maar niet andersom zou anderzijds ook als ongelijk gezien kunnen worden. Het compleet scheiden van mannen en vrouwen zou eventuele situaties voor gender- en sekse diverse personen kunnen bemoeilijken, die onzeker zijn over hun identiteit en niet passen binnen de heren- of damesnorm. Het verlagen van de eisen voor een herencompetitie, maakt het beleid al inclusiever dan wanneer het totaal gescheiden is, vooral voor deze personen. Gendergelijkheid en genderinclusiviteit zijn dus niet hetzelfde, maar door iedereen toe te laten binnen de sport, krijgt iedereen in ieder geval de kans om zich verder te ontwikkelen. Kijkend naar deze maatschappelijke ontwikkelingen, kunnen er geen conclusies getrokken worden over de eventuele invloed op veiligheid.

Groeiend gezondheidsbewustzijn

Toenemend gezondheidsbewustzijn heeft geleid tot een grotere nadruk op sport en lichaamsbeweging als cruciale elementen van een gezonde levensstijl, wat heeft geresulteerd in een toename van sportparticipatie op alle niveaus. Dit heeft ook de aandacht vergroot voor de positieve effecten van sport op zowel fysieke als geestelijke gezondheid, zoals stressvermindering, stemmingverbetering en opbouw van zelfvertrouwen.

Het gezondheidsbewustzijn heeft de inclusiviteit in sport vergroot door mensen van alle leeftijden, vaardigheidsniveaus, culturele achtergronden en genderidentiteiten aan te moedigen om deel te nemen aan sportieve activiteiten. Sport moet toegankelijk zijn voor iedereen, en een groter bewustzijn van gezondheid en welzijn draagt bij aan het creëren van een omgeving waarin dit wordt bevorderd. Dit kan leiden tot een diverser aanbod van sporten en activiteiten, waardoor meer mensen kunnen deelnemen aan activiteiten die bij hun interesses en behoeften passen.

Neem bijvoorbeeld de recreantencompetities. Vanwege de mindere verplichtingen en de minder intensieve natuur van deze competities, sluit dit vaak aan op de behoeftes van spelers. We zien dat er zowel gemixte recreantencompetities zijn, als recreantencompetities enkel voor dames. Er kunnen verschillende redenen zijn waarom mensen graag in een recreantenteam willen spelen, maar de hoofdrede is vaak dat zij graag nog regelmatig willen bewegen om hun vitaliteit en mobiliteit op peil te houden.

Andere nieuwe vormen die kunnen passen bij verschillende behoeften, zijn bijvoorbeeld zitvolleybal, de mastercompetitie, maar zelfs de 4 tegen 4 C-jeugd. Bij deze laatste vorm worden bijvoorbeeld jeugdleden van verenigingen met te weinig spelers ook in de gelegenheid gesteld om te kunnen blijven bewegen. Hieruit blijkt dat men erg bewust is van hun gezondheid en de bijdrage die sport hieraan kan leveren. De variaties kunnen verschillende mensen meer spelplezier brengen, en de mogelijkheid om überhaupt deel te nemen aan de sport. Er zijn zowel gemixte als sekse-gescheiden competitievormen te vinden, maar het is vaak de vraag of het in een regio gefaciliteerd kan worden. Over de verschillende variaties en competities is meer te vinden op de website van de Nevobo.

Als gevolg moedigt het gezondheidsbewustzijn de ontwikkeling aan van positieve en ondersteunende sportomgevingen, waarin de nadruk ligt op plezier, participatie en gezondheid boven winnen. Dit bevordert een gevoel van gemeenschap en verbondenheid tussen deelnemers, waardoor de wens voor inclusieve en eerlijke volleybalcompetities wordt vergroot. Sporten in het algemeen maakt een persoon gezonder en sterker, en teamsport maakt een persoon zowel fysiek als mentaal weerbaarder. Dit bevordert de individuele veiligheid van spelers: het leren omgaan met gevaarlijke ballen en het verbeteren van de sociale dynamiek tussen spelers.

Huidig beleid

Wat houdt het huidige genderbeleid in relatie tot de competitie van de Nevobo precies in?

Jeugd

De CMV-jeugd (tot 12 jaar) is gemengd. Tot deze leeftijd worden de lichamen van jongens en meisjes als hetzelfde gezien en is er geen kwestie van oneerlijkheid. Er kunnen meisjesteams of jongensteams gevormd worden door de verenigingen zelf om bijvoorbeeld het spelplezier te vergroten, maar bij toernooien worden alle teams van hetzelfde niveau beschouwd als gemengd en kunnen zij dus spelen tegen zowel jongens als meisjes.

In regio's West, Oost en Zuid bestaan er alleen een meisjescompetitie en een jongenscompetitie in de A, B en C (Richtlijn 3.11 Dispensatie Jeugd). Er kan in deze regio's dispensatie worden aangevraagd voor jongens in een meisjeteam, mits het B- of C-jeugd betreft in de 2e en 3e klasse. Mocht de dispensatie worden verleend, dan mogen er maximaal twee jongens in de veldopstelling staan. Bij meer dan twee dispensatiespelers in het jeugdteam, speelt het team mee buiten mededinging en kan dit team geen kampioen worden. Wanneer de situatie zich voor zou doen dat een jongen in een meisjescompetitie mee wil doen en hier dispensatie voor vraagt, maar ook dispensatie aanvraagt voor het overschrijden van de leeftijdsgrens, wordt dit alleen toegestaan in uitzonderlijke gevallen bij een kleine vereniging die geen andere opties heeft. Dan blijft deze jongen tellen als één dispensatiespeler.

In regio Noord mag er geen dispensatie worden gevraagd voor jongens, want daar mogen teams zich inschrijven als mixteam, wanneer er zowel jongens als meisjes in zitten. Deze kunnen vervolgens worden ingedeeld in mix-poules of jongenspoules. Dat hangt in sommige gevallen ook af van de reistijd. Een team met jongens en meisjes moet zich in West, Oost en Zuid inschrijven als jongensteam en komt ook alleen maar uit in een jongenscompetitie. De Nevobo heeft daardoor geen inzicht in welke teams naast jongens ook meiden spelen.

Op alle niveaus van de jongenscompetitie mag met zowel mannen als vrouwen in één team worden gespeeld (Wedstrijdreglement Hoofdstuk 1 Volleybalcompetitie, 2023, artikel

3.1.3.9). Wel blijven de leeftijdsgrenzen gelden, maar daar kan tot één jaar te oud dispensatie voor worden aangevraagd. Bij de Nederlandse Open Jeugd Kampioenschappen (NOJK) zijn er wél regels over het aantal meiden in de jongenscompetitie: er mag maar één meisje in de teamopgave staan bij alle categorieën (Wedstrijdreglement NOJK). Het gaat om de leeftijdscategorie waarin de meiden fysiek en technisch gezien vooruitlopen op de jongens.

In de 4x4 C-jeugdcompetitie wordt al volledig gemixt gespeeld zonder enige regels. Zo kunnen er ook volledige jongenteams of volledige meidenteams zich opgeven naast de teams waarin zowel jongens als meiden spelen. Er zijn veel overeenkomsten met de reguliere C-jeugd, zoals de grootte van het veld, de nethoogte, de leeftijdsgrens en het doordraaien na drie keer serveren. Het doel van deze 4 tegen 4 competitie is om een extra tussenstap te bieden naar de reguliere C-jeugd, omdat ze nog niet de ervaring en kunde hebben om bij de reguliere C-jeugd mee te spelen. Bij deze teams geldt dat er maximaal één dispensatiespeler van maximaal één jaar te oud mag meedoen. Bij meerdere dispensatiespelers, speelt het team buiten mededinging mee. De poule-indeling wordt in de eerste helft gebaseerd op geografie (reistijd), en in de tweede helft op de resultaten uit de eerste helft.

Senioren

In wedstrijden in de derde divisie en lagere klassen van de herencompetitie mag met mannen en vrouwen in één team worden gespeeld (Wedstrijdreglement Hoofdstuk 1 Volleybalcompetitie, 2023, artikel 3.1.3.9). De voorwaarde die geldt voor het invallen van een vrouw bij een herenteam is dat de opgegeven klasse van de dames gelijk of lager is dan van het desbetreffende herenteam. Dit betreft dus de regionale competities. Vanaf de tweede divisie en hoger betreft het nationale competities en mogen vrouwen niet uitkomen in een herenteam. Hieruit blijkt dat er binnen het volleybal nog wel een gescheiden vrouwenlijn en herenlijn is. Er gelden wel minder voorwaarden voor deelname aan de herencompetities, maar het is nog steeds niet mogelijk voor iedereen om mee te doen.

Het is nooit mogelijk voor een man om in een vrouwenteam mee te doen. Gender- en sekse diverse personen mogen vanaf de Topdivisie en lager een verzoek indienen om hun

registratie aan te passen en speelvoorkeur indienen. Dit verzoek wordt, indien voorzien van argumentatie, in principe altijd ingewilligd waarmee gender- en sekse diverse personen in de gewenste competitie uit kunnen komen. Als het gaat om een gender- en sekse diverse persoon op topsportniveau, dan gelden andere regels en wordt geadviseerd contact op te nemen met de integriteitsmanager bij de Nevobo.

Recreanten

Er wordt onder de recreanten wel gemengd gespeeld. In een recreanten-mix-competitie moeten er minimaal 3 dames in het veld staan en wordt het net op 235cm hoogte gehangen. Dit zijn compensaties die worden gedaan om het spel eerlijk te houden. In de recreantencompetitie zijn de regels wat minder streng, omdat het hier meestal niet om het hoogst haalbare niveau draait, maar om het spelplezier. Het kan daarom weleens gebeuren dat een recreantencompetitie met elkaar afsprekt om andere regels te hanteren.

In Friesland is er bijvoorbeeld één vrouwenpoule en één mix-poule, maar de niveauverschillen van deze mix-poule zijn zo groot, dat er af en toe wordt gevraagd of ze niet beter in de vrouwenpoule kunnen spelen. De Nevobo heeft niet altijd goed inzicht in deze niveauverschillen.

Overige mogelijkheden

Naast de bovengenoemde opties, zien we steeds vaker verenigingen die met elkaar samenwerken en een samengesteld team vormen, wanneer er bijvoorbeeld tekorten aan jeugdspelers of heren zijn. Dit is vaak wenselijk, omdat de spelers dan op hun gewenste niveau kunnen spelen.

Signalen

Wat zijn de precieze signalen en waarom sluit het huidige beleid hier niet voldoende bij aan?

Het onderzoek is opgezet naar aanleiding van een aantal signalen, welke al zijn benoemd in de inleiding. Dit zijn voornamelijk verzoeken die afgewezen moesten worden, omdat deze niet binnen het huidige beleid vielen. De vraag die hierbij komt kijken is 'waarom niet?' Daarvoor is eerst een verheldering van deze casussen nodig.

Signalen dame in herencompetitie

Een verzoek dat binnenkwam bij de Nevobo betrof een herenteam met één dame dat mocht promoveren van de derde divisie naar de tweede divisie, maar het is niet toegestaan in het wedstrijdreglement om deze dame mee te nemen naar de hogere divisie. Ze vroegen een spelregelwijziging aan, maar deze is niet in behandeling genomen. Vanwege de nationale-regionale grens tussen deze niveaus, is dit verzoek afgewezen. Hierbij werd aangegeven dat het nader onderzoek vraagt in bredere zin ten aanzien van genderbeleid in relatie tot competitie, wat een van de aanleidingen was voor dit onderzoek. Door de teleurstelling wilde de vereniging het team in eerste instantie niet laten promoveren zonder de dame om het team samen te houden.

Bij veel andere sporten kunnen tegenwoordig vrouwen op alle niveaus in de herencompetitie deelnemen, en dit blijkt goed te werken. Bij de vraag of dat bij volleybal ook mogelijk gemaakt zou moeten worden, kwamen een aantal tegengeluiden ten ore. Heren die om verschillende redenen niet tegenover dames wilden staan. Dit weerhield de Nevobo er vooralsnog van om het verzoek goed te keuren voordat er enig onderzoek naar gedaan zou worden.

Het draait bij dit verzoek niet om de eerlijkheid die erdoor beïnvloed zou worden. Er zou beargumenteerd kunnen worden dat dit plekje in het team op een hoger niveau het beste passende plekje is voor deze dame, en door haar dit te verbieden, zou het beleid niet inclusief genoeg zijn. Zij is een team omlaag gegaan, waardoor zij nog steeds kon blijven

volleyballen. Echter, zij speelt nu dus waarschijnlijk beneden haar niveau en krijgt daardoor wellicht niet de kans zich verder te ontwikkelen. Voor haar eigen veiligheid kan beargumenteerd worden dat vanaf de 2e divisie en hoger de tegenstander nóg meer kracht heeft en harder aanval, dus dat er vaker onveilige situaties kunnen voordoen. Daarentegen zou zij dit weten en het meenemen in haar overweging, als de keuze aan haar was. Er tegenover staat het spelplezier dat een dergelijke speler kan behouden wanneer die in hetzelfde team kan blijven spelen met mensen waarmee banden zijn opgebouwd.

Signalen jongens in meidencompetitie

Het is mogelijk voor 2 jongens in de regio's Oost, West en Zuid om op B- en C-leeftijd in de 2e en 3e klasse mee te doen in een meidenteam. Dan kunnen zij nog meespelen voor het kampioenschap. Op andere niveaus en bij andere leeftijden is dit niet mogelijk. Af en toe komen er verzoeken binnen bij de Nevobo met de vraag of het buiten deze regels toch mogelijk is om als jongen mee te doen in een meidenteam. Zo kwam er in maart 2023 een verzoek binnen van een jongen dat in een meiden B team speelt. Dit team zou het volgende seizoen naar de A doorstromen en dan zou hij niet meer mee kunnen doen in de meidencompetitie. Bij de desbetreffende verenigingen zijn er geen jongenteams in de B of A, dus wilde hij graag dispensatie om naar de meiden A te kunnen. Dit was niet mogelijk, dus moest er binnen de vereniging gekeken worden naar wat er nog wél mogelijk was. De jongen waar het om ging kon reglementair gezien nog deelnemen aan het meisjes-B team. Dit is ook gebeurd voor seizoen '23-'24, maar er zal voor het seizoen '24-'25 naar andere oplossingen gezocht moeten worden voor deze jongen. Het gebrek aan een passende plek laat ook de kleine gaten in het beleid betreffende inclusiviteit zien.

Daarnaast blijkt dat er ook af en toe een melding binnenkomt van tegenstanders die het oneerlijk vinden wanneer er jongens tegenover hen staan in een meidencompetitie, al helemaal als deze teams dus nog steeds mee kunnen spelen voor het kampioenschap. Er zijn bijvoorbeeld mails binnengekomen over de jongen die in het meisjes-B team speelt. Dit team was gepromoveerd naar de 1e klasse, waar het reglementair niet meer is toegestaan voor jongens om deel te nemen aan de meidencompetitie. Hier is bij hoge uitzondering toestemming voor gegeven vanwege de omstandigheden bij de vereniging, maar het bracht wel een aantal vragen met zich mee van de tegenstanders. Zo werd het desbetreffende

reglement aangehaald en erbij benoemd dat erop toegezien moet worden dat het niet nogmaals gebeurd. Uit deze signalen kunnen we halen dat mensen zich sterk aan de vastgestelde richtlijnen willen houden, en dat zij de deelname van een jongen in de meiden-B competitie onwenselijk vinden vanwege de fysieke voordelen die hij ervaart.

Kleedkamerkwesities

Er moeten voor iedereen genoeg kleedkamers zijn, maar clubs kunnen dit niet altijd faciliteren. Bij een mixteam, weet men dat er zowel jongens als meiden zullen komen, maar zij wensen ook niet bij de tegenstander in de kleedkamer te hoeven omkleden. Officials van een ander geslacht wensen ook in aparte kleedruimtes te kunnen, en willen soms niet bij het team omkleden. Dit is een facilitair probleem dat mixteams met zich mee kunnen brengen, al helemaal wanneer een team in staat geschreven als jongensteam, wat tot nu toe het geval is in de regio's Oost, Zuid en West. De afdeling Competitie van de Nevobo geeft aan regelmatig signalen over kleedkamers en faciliteiten te ontvangen. Hieruit blijkt dat mensen zich hier zorgen over maken en dat we dit mee zullen moeten nemen in de afwegingen, wanneer een dergelijk nieuw beleid deze facilitaire problemen met zich meebrengt voor de verenigingen. Dit heeft invloed op de sociale veiligheid bij een vereniging.

Signalen samengevat

De verschillende signalen wijzen ons op de eventuele positieve maar ook negatievere gevolgen van het huidige en eventueel nieuw beleid. Er moet worden onderzocht of het huidige beleid al veilig wordt ervaren, en of eventuele versoepelingen of aanscherpingen in het beleid de competitie misschien minder veilig kunnen maken. Daarnaast kunnen versoepelingen in dit beleid de volleybalcompetitie inclusiever maken. Het huidige beleid voor de jeugd waar dispensatie voor gevraagd kan worden lijkt het sportplezier te bevorderen, omdat er wel mogelijkheden zijn voor jongens om in een meidenteam te spelen, maar tegelijkertijd zijn er limieten die de eerlijkheid in balans kunnen houden. Wellicht dat een aanbod van een mixcompetitie het spelplezier nog verder kan bevorderen, omdat het meer mogelijkheden brengt, terwijl de eerlijkheid ook nog steeds in balans blijft.

Beleid elders

Wat zijn vergelijkbare beleidslijnen elders - in andere sporten of andere landen - en wat is de argumentatie achter dat beleid?

Beleid in andere sporten

In verschillende sporten zien we steeds meer gemengde sportteams opkomen. Met name in de jeugd worden mixteams gestimuleerd. In deze teams kunnen spelers van verschillende genders samen sporten. Ook binnen het volleybal wordt er bij de CMV (jeugd tot 12 jaar) gespeeld in mixteams, en we zien het ook heel veel gebeuren bij de recreanten. Hier spreek je wel van de competities waarbij de meesten het erover eens zijn dat het niet om het behalen van het beste niveau gaat, maar om het plezier van samen volleyballen.

Bij teamsporten als voetbal en hockey mogen in Nederland op alle niveaus vrouwen deelnemen aan mannenwedstrijden (Gemengd seniorenvoetbal, KNVB, z.d.). De herenlijn wordt weliswaar beschouwd als een algemene competitie, waar iedereen aan deel mag nemen. Om deel te mogen nemen aan de damescompetitie, moet men aan bepaalde eisen voldoen. Er zijn experts die vinden dat deze damescompetitie een beschermde competitie moet blijven, om zo. Vandaar dat er geen mannen mee mogen doen bij de vrouwenwedstrijden, want zo kunnen de beste vrouwen laten zien dat zij de beste zijn. Zij zouden in een algemene competitie niet hun uitzonderlijke prestaties kunnen laten zien.

Trainers van verschillende sporten merken dat heren en dames veel van elkaar kunnen leren. De vrouwen die altijd in gemengde teams hebben gevoetbald, zijn meer uitgedaagd (Verdieping Gemengd voetbal, KNVB, z.d.). Zij zijn betere voetbalsters dan dames die altijd in vrouwenteams hebben gespeeld. Ook binnen het volleybal kunnen dames en heren elkaar helpen beter te worden. Hierbij worden zowel mentale als technische en fysieke aspecten van de sport bedoeld waar vrouwen en mannen van nature andere kwaliteiten hebben, en daardoor elkaar meer kunnen leren.

De KNVB trekt een aantal conclusies uit de ervaringen met het gemengd sporten in de jeugd (Onderzoek gemengde competities en teams, KNVB, z.d.). Zo zorgt het voor betere

competities en leukere wedstrijden als het geslacht niet leidend is bij het indelen van competities, maar men juist indeelt op basis van uitslagen en teamsterkte. Ten tweede staat bij alle jeugdspelers spelplezier voorop, dus de andere waarden van sporten komen pas daarna. Dit staat ook in de jeugdvisie van de Nevobo. Daarnaast vinden ouders en coaches een juiste indeling op leeftijd en niveau het belangrijkste en niet de samenstelling van de competitie op basis van geslacht. Verder wordt er geconcludeerd dat gewenning van gemengd sporten ook de voorkeur van gemengd sporten bepaalt. In de situatie waar men het nog niet gewend is, is vooral communicatie richting ouders en coaches over gemengd sporten belangrijk. Tot slot is er ook onderzoek gedaan naar het inclusief denken van jeugdspelers zelf. Door regels te voeren over de gedachte dat meiden niet thuishoren in het sporten met jongens, houdt het hokjesdenken in stand en daarmee zal inclusiviteit binnen de sport niet bevorderd worden.

Een sport die van origine gemengd gespeeld wordt is korfbal. Echter, deze sport heeft een gelijk aantal heren en dames in één team zitten waarbij ze bepaalde rollen aannemen: vier dames en vier heren per team in het veld, dus per vak twee dames en twee heren. In de wedstrijdsport mogen heren de rollen van dames niet overnemen. Een voorbeeld hiervan is dat heren alleen andere heren mogen verdedigen. In de breedtesport is er nog wel eens de ruimte om hiervan af te wijken, maar hiermee moet die persoon zich onderscheiden door middel van een hesje. Wanneer hiervan wordt afgeweken, laat de bond het aan de verenigingen zelf over om het spel leuk en eerlijk te houden, en iedereen evenveel speeltijd en spelplezier te geven.

Korfbal is ooit bedacht met de achterliggende reden om klassen samen te laten sporten in plaats van gescheiden. Echter, in het zuiden vindt ook een damescompetitie plaats waarbij de man-vrouw rollen losgelaten worden. In een gesprek met de KNKV kwam naar voren dat het samen sporten de sociale dynamiek versterkt. Teams van de gemengde competitie doen buiten het sporten om sociaal veel samen. Ze sporten van jongs af aan samen en weten niet beter dan dat dit normaal is. Bovendien leren ze vanaf jonge leeftijd al dat kleedkamers veilige ruimtes zijn en dat er altijd eerst moet worden gecontroleerd of de kust veilig is. Hierdoor is er veel sociale bewustheid en controle. Dit zien ze bijvoorbeeld ook terug in de meldingen omtrent sociale veiligheid: het aantal meldingen is super laag, en door het

bewustzijn van mogelijke risico's wordt er juist heel erg toegezien op het voorkomen van dit soort situaties.

Een ander verschil tussen korfbal en volleybal is dat bij korfbal de spelers door elkaar lopen. In principe zijn beide sporten geen contactsport, maar door de spelregels is korfbal toch een soort gecontroleerde contactsport, wat vooral blijkt uit de duels waarbij mannen andere mannen verdedigen en vrouwen andere vrouwen. Eventueel kan een vrouw ervoor kiezen het duel aan te gaan met een man, maar in principe zijn de regels zo dat de fysieke veiligheid van de spelers wordt gewaarborgd door de rollen die zij krijgen toegewezen - mannenrol versus vrouwenrol. Het kan zich voordoen dat een speler een andere speler omver loopt. Daar wordt dan een tijdstraf voor uitgedeeld.

Ook ziet de KNKV dat er in hun verenigingen nog altijd een behoefte is om gemengd te blijven sporten. Ze zien - voornamelijk in de plattelandsregio's - dat hele families actief zijn bij de volleybalvereniging. Ouders hebben elkaar leren kennen bij de korfbalvereniging en spelen nog altijd samen, waardoor zij hun kinderen vaak naast de zijlijn hebben staan. Broers en zussen worden omwille van de leeftijdscategorieën bij elkaar in het team gezet en zijn gewend samen te spelen. De grootste ledenaanwas komt door het "ons kent ons"-principe. Dit is door de gemengde teams heel goed te onderhouden op deze manier.

Kortom, lessen die we kunnen trekken uit de voetbalsport en de korfbalsport, is dat de keuze voor gemengd sporten onderbouwd kan worden met verschillende redenen. In deze twee voorbeelden blijkt dat er veel positieve gevolgen zijn, echter ligt dat voornamelijk in de oorsprong van de sport zelf. Bij voetbal is het gemakkelijker om dames en heren te mengen, want dezelfde regels gelden er. Bij korfbal is het team gemengd, maar hebben dames en heren specifieke rollen, dus kunnen ze in de wedstrijd sport niet zomaar elkaar vervangen. Bij volleybal is dit allebei moeilijker, omdat er geen specifieke rollen voor mannen en vrouwen zijn in een volleybalteam en vanwege het verschil in nethoogte in de twee competities. Wél zien we dat gemengd sporten op sociaal gebied veel voordelen met zich meebrengt, zowel voor de sociale dynamiek binnen het team als voor de algemene sociale veiligheid en talentontwikkeling. Gemengd sporten bevordert dus wel de inclusiviteit en kan het spelplezier vergroten, maar er zijn nog geen voorbeelden van gemengd sporten die de

eerlijkheid bevorderen vanwege de obstakels die we zien in het volleybal: de nethoogte. De fysieke veiligheid voor een vrouw in een herenteam is in volleybal daarentegen wel grote, omdat volleybal geen contactsport is en de teams gescheiden van elkaar zijn door een net. Vervolgens zou de keuze van een vrouw om deel te nemen aan een herenwedstrijd bij haarzelf liggen en is zij op de hoogte van het risico dat zich daarbij meebrengt.

Beleid in andere landen

Uit het contact met volleybalbonden in andere landen blijkt dat er veel verschillende mogelijkheden van genderbeleid zijn. De bonden die zijn benaderd, zijn de Vlaamse, Deense, Noorse, Sloveense en IJslandse volleybalbonden, omdat de Nevobo daar via internationale projecten veel goed contact mee heeft. Deze landen hebben allemaal net andere regels en mogelijkheden voor jeugd, senioren en recreanten met betrekking tot de volleybalcompetities gerelateerd aan sekse. Vanwege de verschillende maatschappelijke ontwikkelingen en ideologieën in deze landen is niet alles vergelijkbaar met de situatie in Nederland.

Denemarken

In Denemarken ziet men ook een hoog percentage aan vrouwen die volleyballen ten opzichte van mannen, wat vergelijkbaar is met de Nederlandse situatie. Ze hebben recentelijk veranderingen in hun beleid aangebracht betreffende de competitielijnen. De meiden- en dameslijn is alleen toegankelijk voor individuen die biologisch geboren zijn als vrouw. De jongens- en herenlijn daarentegen zijn toegankelijk voor alle genders. Ze zijn van mening dat volleybal rust op fysicaliteit, dus om naast de exclusieve dameslijn een 'algemene' lijn te hebben, maakt het beleid volgens hen juist inclusief. Er is op die manier voor iedereen een plek om te kunnen deelnemen aan een volleybalcompetitie. Het is daarom ook mogelijk voor een dame om op alle niveaus (m.u.v. het hoogste niveau i.v.m. de internationale regelgeving) mee te mogen doen met de herencompetitie, maar alleen als zij ingeschreven staat in een herenteam. Zij mag ook hier niet invallen in een team dat op een lager niveau speelt dan het team waarin zij staat ingeschreven. Ze zien dit eigenlijk alleen gebeuren in de laagste niveaus van de herencompetitie.

Hiernaast hebben ze ook geïntroduceerd dat wanneer een biologisch meisje ervoor kiest in een jongensteam uit te komen, dat zij datzelfde seizoen niet ook nog in een meidenteam mag invallen. In verband met deze recente aanpassingen in dit Deense competitiebeleid, is dit nog niet geëvalueerd. Het kan zo zijn dat men deze nieuwe regels juist niet inclusief vindt, omdat bijvoorbeeld transvrouwen worden gedwongen in een herencompetitie te spelen. Het is dus interessant om over een paar maanden weer contact te leggen om een vollediger beeld van de mogelijkheden binnen en meningen over dat beleid te kunnen schetsen.

In de jeugd tot 12 jaar wordt er altijd gemixt gespeeld, maar vanaf 12 jaar worden de competities gescheiden. De redenatie is dat op deze manier iedereen de kans heeft om toegang te krijgen tot een hoog niveau. Daarnaast worden er wel verschillende gemixte toernooien voor de jeugd georganiseerd, maar dit is buiten de reguliere competitie om.

Verder worden er in Denemarken in de drie regio's zelf recreantencompetities of toernooien georganiseerd. Ze verschillen onderling van regels, maar de gemixte teams spelen allemaal op dezelfde nethoogte van 235cm. Een interessant verschil is dat in de ene regio er minimaal twee biologische vrouwen in het veld moeten staan, en in de andere regio moeten er minimaal drie biologische vrouwen in het veld staan. De Deense bond organiseert ook een aantal nationale kwalificatietoernooien voor recreanten. Dan gaan ze in gesprek met de organisatoren van de regionale toernooien om tot duidelijke regels voor dat toernooi te komen. De regels van de gemixte recreantencompetitie lijken dus heel erg op de Nederlandse.

Het genderbeleid van de Deense bond is voornamelijk gericht op het verhogen van het spelplezier door het spel zo eerlijk en inclusief mogelijk te maken. De volleybalcompetitie blijft volgens hen eerlijk doordat ze biologische vrouwen scheiden van de rest, en doordat ze personen maar in één competitie uit laten komen. Zo krijgen zij een kans om het hoogste niveau te spelen zonder overschaduw te worden. De competitie is inclusief, omdat iedereen welkom is en een plekje heeft om te spelen in de algemene competitie. Ze geven aan zelf niet veel bezig te zijn met de fysieke veiligheid van spelers, want daar mag ieder persoon zelf over nadenken. Wanneer een dame in een herenteam wil spelen, is het risico

en de keuze aan haarzelf. De mogelijkheid is er in ieder geval, en daarmee verwachten zij het spelplezier zo hoog mogelijk te houden.

Mads Olsen, chairman of Volleyball Denmark's board of directors, states: "I am happy that we on the board have been able to discuss how we can best include different genders, while at the same time ensuring the greatest possible sporting fairness. It is a unanimous board that assesses that the new rules both take into account that there must be room for everyone in volleyball, while at the same time taking into account the physical factors that are important in both volleyball and beach volleyball, where i.a. height, jumping power and "wingspan" are of great importance for the results. "

Slovenië

De Sloveense volleybalbond geeft aan dat dit een onderwerp is waar zij totaal niet mee bezig zijn, omdat het in de Sloveense samenleving helemaal niet speelt. Het is een wat conservatiever land dan Nederland en ook dat is te merken in het genderbeleid in de Sloveense volleybalcompetities. Er is een strikte scheiding tussen meiden/dames- en jongens/herencompetities. Onder geen voorwaarden mogen jongens/heren meedoen met de meiden/dames, en vice versa. Onder de 14 jaar wordt er wel af en toe gemixt getraind, maar er zijn geen echte competities, tenzij een club zelf een mixtoernooi organiseert. De reden die ze geven is dat jongens daarna te sterk worden en dat het niet logisch is.

Ze geven aan dat er voor hen geen redenen zijn geweest om deze regels aan te passen. Er zijn nooit verzoeken geweest van vrouwen die willen spelen in een herenteam, of andersom. Daarnaast zijn er in Slovenië bijna geen casussen rondom gender- en sekse diverse personen, dus al helemaal niet die willen volleyballen. Ondanks dat 70-75% van de volleyballers vrouw is en er veel clubs te weinig jongens/heren hebben, voelen ze geen behoefte om meer mogelijkheden in het beleid te maken.

Wel zijn er andere vormen van volleybal gemixt in Slovenië. Er is een gemixte recreantencompetitie waarbij de nethoogte - net als in de Deense en Nederlandse recreanten-mixcompetitie - op 235cm hangt. Er moeten minimaal twee vrouwen in het veld staan. Het gaat hier meestal om oudere mensen die recreatief spelen en niet meer heel hard kunnen slaan, waardoor het veiliger is voor vrouwen om er tegenover te staan. Ook

bestaat er een gemixte beachvolleybalcompetitie waarbij een man en een vrouw in één team zitten.

De Sloveense bond is dus vooral gericht op het veilig en eerlijk houden voor iedereen. Ze zijn bang dat jongens/heren namelijk veel sterker zijn dan meisjes/dames en dat mixen gevaarlijke situaties kan veroorzaken. Er blijkt geen behoefte te zijn om verschillende seksen met elkaar te laten volleyballen, dus is het beleid volgens hen inclusief genoeg. Volgens hen is er ook geen behoefte aan veranderingen in hun beleid, omdat dit huidige beleid voor het grootste spelplezier zorgt.

Noorwegen

De Noorse Volleybalbond geeft aan al ruim tien jaar zijn wedstrijdbeleid niet aangepast te hebben. Wat heel interessant is om te zien is dat in Noorwegen de man-vrouw verdeling binnen het volleybal bijna 50/50 is. Voorheen waren er relatief gezien iets meer vrouwen dan mannen, maar sinds corona is dit bijna rechtgetrokken. Kleine clubs hebben daarom vaak niet zozeer moeite met het opvullen van jongenteams, maar van jeugd- en seniorenteams in het algemeen.

De jeugd wordt onderverdeeld in “beginners”-jeugd en “ervaren”-jeugd. Alle beginners-jeugdspelers van 13 tot 19 jaar worden op één hoop gegooid en verdeeld in niveaus 1 tot en met 4. Bij niveaus 1 en 2 wordt er nog gemixt gespeeld, maar wanneer spelers te goed worden hiervoor, worden ze op niveaus 3 en 4 gescheiden. Meisjes mogen wel altijd nog meedoen aan jongenteams. Belangrijk om hierbij te vermelden is dat beginners-jeugdcompetities met drie of vier spelers in het veld worden gespeeld. De ervaren-jeugd, ook wel de reguliere jeugd, wordt wel gewoon met zes spelers gespeeld. Hierbij mogen er in een jongenteam meiden meedoen, waarvan er maximaal drie meiden in het veld mogen staan. Het is een manier om zoveel mogelijk mensen te betrekken en om teams op te vullen zodat iedereen een competitie zou kunnen spelen. Op nationaal niveau is er bij de onder-15-categorie een limiet van twee meiden, en bij de onder-17- en onder-19-categorie een limiet van één meid. Ze vinden dat dit het plezier van de jongenscompetitie behoudt.

Bij de senioren loopt datzelfde beleid een beetje door. Op alle niveaus, behalve op de twee hoogste nationale niveaus (vanwege internationale regelgeving), mogen vrouwen spelen in een herencompetitie. Hier is ook weer een limiet van twee vrouwen op van toepassing. Er bestaat voor senioren geen recreantencompetitie, maar er worden wel verschillende recreatieve toernooien georganiseerd door een andere volleybalorganisatie of door clubs zelf speciaal voor bedrijven en scholen. Bij die toernooien is er vaak ook sprake van gemixte teams. Dit zijn geen officiële toernooien.

De Noorse volleybalbond geeft aan dat ze vinden dat ze een erg inclusief genderbeleid hanteren. Ze krijgen namelijk ook vrijwel geen casussen binnen over dat het beleid mensen buitensluit. Iedereen mag deelnemen aan de herencompetitie, behalve bij de twee hoogste niveaus. Ze volgen voor deze niveaus de richtlijnen van de nationale Noorse sportbond en de regels van de internationale sportbond. Ook de Noorse volleybalbond geeft aan voornamelijk iedereen een plekje te willen bieden en de volleybalcompetitie voor iedereen zo leuk mogelijk te maken.

België (Vlaanderen)

In ons buurland België is er gesproken met Volley Vlaanderen - de Vlaamse volleybalbond. Zij geven aan dat er in de categorie onder-11 gemengd wordt gespeeld. Bij onder-13 is het mogelijk voor iemand om bij het andere geslacht in het veld te staan. Er kan dus dispensatie worden aangevraagd voor een jongen in een meidenteam. Echter, het administratieve systeem bemoeilijkt dit, want het geslacht moet op de ID-kaart gewijzigd zijn voor dispensatie. Ze geven aan dat hier wellicht verandering in gaat komen, wanneer zij bezig gaan met de uitwerking van hun beleid. Vanaf onder-15 is de competitie volledig gescheiden.

Verder laat de Belgische bond weten dat het in de officiële herencompetitie niet mogelijk is voor vrouwen om deel te nemen, maar in sommige recreatieve reeksen is dit wel mogelijk. Er zijn ook enkele recreatieve competities waar gemengd gespeeld wordt. Ze geven geen duidelijke redenatie voor dit huidige beleid. Ze willen wel gaan evolueren naar een aanpak waar ze op maat van het individu naar de beste optie gaan zoeken. Het is namelijk ook in België een actueel en relevant thema. Voor nu zijn ze bezig met een traject, voornamelijk

gefocusd op de inclusiviteit, om hun genderbeleid vorm te geven. Ze zijn dus prioriteit aan inclusiviteit in eventueel nieuw beleid.

IJsland

Tot slot is er contact geweest met de IJslandse volleybalbond. Echter, vanwege de grootte van deze federatie, is het niet echt vergelijkbaar met de Nevobo. Ze tellen maar 2000 leden, onder welke jeugd, senioren, recreanten en beachvolleyballers geteld worden. Ook zij zien in verhouding veel meer vrouwen dan mannen die volleyballen.

Net als wij spelen zij gemengd tot en met de 12-jarige leeftijd. Als ze genoeg leden zouden hebben, zouden ze naast de jongens- en meisjescompetitie ook graag een mixcompetitie willen organiseren voor de onder-14 en onder-16 categorieën. Nu is dit gewoonweg niet te faciliteren, dus jongens en meisjes spelen gescheiden. Het kan een enkele keer voorkomen dat er een jongen in een meisjesteam speelt of andersom. In beide gevallen mag dit team wel meespelen, maar geen kampioen worden. Jongens mogen ook alleen meedoen in een hogere leeftijdscategorie dan waarin zij zelf zitten. Wanneer clubs een tekort aan jongens voor een jongensteam zien, komt het eerder voor dat de clubs een samengesteld team vormen zodat de jongens toch in een jongensteam kunnen volleyballen.

Ook in de seniorencompetitie spelen dames en heren gescheiden. Er mag dus ook niet officieel door vrouwen in een herenteam gespeeld worden. Er wordt niet door de bond gevraagd een geslacht op te geven bij de inschrijving, maar er kan dus niet (zomaar) geswitcht worden tussen de herenlijn en dameslijn.

We kunnen de IJslandse bond en Nevobo eigenlijk niet vergelijken. De bond en zijn leden zijn zo klein dat er weinig te faciliteren valt en weinig meldingen van ontevredenheid zijn. Momenteel is er dus ook niet veel behoefte en mogelijkheid om aanpassingen te maken, maar er wordt wel gekeken naar casussen van genderdiversiteit samen met andere bonden. Inclusiviteit is wel een thema dat speelt in IJsland; ze willen dan ook zoveel mogelijk deelnemers aan de sport. Ze geven aan dat als het mogelijk was, ze wel meer competities willen faciliteren. Voor nu is het competitiebeleid nog eerlijk en veilig, maar er is te weinig mogelijk om het spelplezier te vergroten door middel van extra competities.

3. Methode

Voorgaand hoofdstuk is het theoretische deel van het onderzoek, waar de basispercepties duidelijk werden via literatuurstudies. Het is een kwalitatief onderzoek met een mix van deskresearch en fieldresearch. Er zijn artikelen over onderzoeken aangehaald om een deel van de vragen te beantwoorden. Daarnaast hebben semi-gestructureerde interviews en open interviews plaatsgevonden om meer informatie te vergaren en inspiratie voor het verloop van het onderzoek te krijgen.

Aanpak informatievergaring

Deelvraag 1: Wat is de historische achtergrond van gescheiden competities, en wat voor invloed hebben de kansen voor vrouwen, de opkomst van emancipatiebewegingen en (de kennis over) de fysiologie van de seksen hierop gehad?

Voor deze deelvraag zijn er veel artikelen te vinden. Deze worden gevonden via wetenschappelijke databases en via bibliografieën van gerelateerde artikelen. Het moeilijke is om hier onderscheid te maken in welke aspecten interessant zijn en welke echt noodzakelijk voor dit onderzoek. Door het lezen van artikelen over de historische context van waarom competities gescheiden werden, hopen we een breder inzicht te creëren van of deze redenen nog steeds relevant zijn voor de huidige scheiding van mannen en vrouwen in volleybalcompetities. Gesprekken met onderzoekers wier expertise raakvlakken heeft met de onderwerpen van dit onderzoek, helpen een duidelijker historisch overzicht te maken. De geraadpleegde bronnen dienen valide en betrouwbaar te zijn. De validiteit is te bepalen door de relevantie van de artikelen voor het onderwerp. De externe validiteit van de bronnen, dus of de gevonden informatie te generaliseren is, moet hoog zijn, omdat er veel bronnen geschreven zijn met informatie over het onderwerp in andere landen. Hierbij komt ook een stukje globalisering van de sport kijken, want in veel landen wordt met dezelfde regels gespeeld, maar dit hoeft niet te betekenen dat landen precies dezelfde redenen hebben om sport gescheiden te houden. De bronnen voor deze deelvraag hoeven niet zo zeer actueel te zijn, aangezien het historische feiten betreft. Het verschilt per bron of de actualiteit ervan invloed heeft op de validiteit ervan. Aangezien de meeste bronnen via

wetenschappelijke databases of referentielijsten van onderzoeken worden verkregen, de wetenschappelijke artikelen door experts zijn geschreven en deze onderbouwd worden met hoogwaardige literatuurverwijzingen, worden zij gewaardeerd als betrouwbare bronnen. De bronnen betreffende de fysiologie van mensen zijn ook betrouwbaar, maar daar kan ik geen standpunt innemen vanwege mijn eigen gebrek aan expertise in dit onderwerp.

Deelvraag 2: Wat zijn de huidige maatschappelijke ontwikkelingen op het gebied van genderbeleid in relatie tot (volleybal)competities?

Ook voor de tweede deelvraag worden artikelen gebruikt die zich voornamelijk richten op de ontwikkelingen over de opkomst van gendergelijkheid en het groeiend bewustzijn rondom (mentale) gezondheid. Er wordt dieper op ingegaan door middel van literatuur die meer uit kan leggen over de ontwikkeling van deze begrippen in de tegenwoordige tijd. Daarbij wordt eerst gekeken naar hoe het daarmee voorheen gesteld was en hoe het zich naar nu ontwikkelt. De literatuur wordt via wetenschappelijke databases verkregen, wat de betrouwbaarheid van de experts vergroot. Daarnaast zijn het experts waarmee onderdelen van deze theorie zijn besproken.

Deelvraag 3: Wat houdt het huidige genderbeleid in relatie tot de competitie van de Nevobo precies in?

De reglementen en richtlijnen van de Nevobo zijn te vinden op de website van de bond. Hierin staan de regels voor het speelrecht van mannen en vrouwen, en voor de jeugd. Enkele toelichtingen zijn te vinden via Sharepoint, de verzamelplaats van documenten van de bond. Specifieke artikelen uit de reglementen over jongens in meidencompetities, vrouwen in herencompetities, en mixteams zijn verzameld om overzicht te creëren over de huidige mogelijkheden binnen het beleid. Deze documenten zijn up-to-date. In gesprek met medewerkers van wedstrijd zaken, werd dit huidige beleid vastgesteld en aangevuld. In het hele wedstrijdreglement staat veel meer informatie, dus moet erop gelet worden dat alleen de relevante artikelen meegenomen worden. Ook kunnen enkele regels verschillen per regio, dus sommig beleid is (nog) niet relevant voor alle regio's. De belangrijkste artikelen moeten gecategoriseerd worden om per subonderdeel duidelijkheid te creëren. De validiteit van deze beleidsstukken is hoog voor de deelvraag, omdat we ermee precies te weten

komen wat er al bestaat. Aangezien het directe informatie is van de bond, is er geen twijfel over de betrouwbaarheid.

Deelvraag 4: Wat zijn de precieze signalen en waarom sluit het huidige beleid hier niet voldoende bij aan?

De signalen die al zijn binnengekomen, zijn in de vorm van mails gestuurd naar medewerkers van de competitie. Het beslaat zowel verzoeken van spelers om speelrecht te krijgen in een specifiek team, maar ook zorgen en vragen vanuit tegenstanders. De betrouwbaarheid van deze mails is hoog, omdat ze direct van de betrokkenen of betrokken verenigingen afkomen. Eventuele conclusies die hieruit getrokken worden over de percepties van belanghebbenden, zijn minder betrouwbaar, omdat zij niet specifiek deze percepties hebben benoemd, behalve dat zij hun ontevredenheid hebben uitgesproken over de huidige situatie.

Deelvraag 5: Wat zijn vergelijkbare beleidslijnen elders - in andere sporten of andere landen - en wat is de argumentatie achter dat beleid?

Voor deze deelvraag hebben er gesprekken plaatsgevonden met de KNVB (voetbal) en de KNKV (korfbal) waarin experts van desbetreffende bonden uitleg hebben gegeven over de huidige gendersituatie binnen hun sport. Daarnaast is er onderzoek gedaan door de KNVB welke interessante uitkomsten heeft om ook mee te nemen in dit onderzoek voor volleybal. Voor verdieping in het genderbeleid in volleybalcompetities van andere landen, wordt er gesproken met contacten van de Nevobo die werkzaam zijn bij deze buitenlandse bonden. Eventueel worden hier reglementen aangehaald om de punten te onderbouwen. De informatie die we hieruit krijgen kan zowel de bestaande percepties onderbouwen met argumenten, als inspiratie geven voor potentiële beleidslijnen.

Deelvraag 6: Wat zijn verschillende perspectieven, zorgen en overwegingen van de verenigingen?

Verschillende zorgen die verenigingen hebben betreffende het huidige genderbeleid en eventuele veranderingen van het genderbeleid, zijn bij medewerkers van de afdeling Competitie in de mail binnen gekomen. Door een tekstuele analyse van deze mails, kan er geoordeeld worden over welke zorgen en perspectieven er spelen. Deze worden

meegenomen ter inspiratie van de vragen voor de enquête. Daarin wordt getoetst of en waarom de huidige regelgeving niet voldoet. Er wordt hen gevraagd wat dan wel de percepties en behoeften zijn van verenigingen en hun leden. Omdat veel casussen vaak bekend zijn bij verenigingsbestuurders en leden van de Technische Commissie, kunnen zij hier het beste inzicht over de percepties van alle onderdelen van het beleid geven.

Deelvraag 7: Hoe kunnen regels binnen het wedstrijdreglement worden aangepast om rekening te houden met zowel inclusiviteit als ieders zorgen en percepties over eerlijkheid en veiligheid?

Deze laatste deelvraag hopen we te beantwoorden met resultaten uit de enquête. Hen wordt rechtstreeks gevraagd of zij graag een verandering in de huidige regels zien, en wat deze verandering volgens hen in moet houden. Daaruit hopen we wijzer te worden over het beleid per onderdeel en het draagvlak voor iedere beleidsoptie. Hieruit, in combinatie met de informatie uit de theorie, hopen we (nieuwe) richtlijnen op te kunnen stellen met een zo groot mogelijk draagvlak. Daarnaast is het voor deze deelvraag ook belangrijk om een duidelijk overzicht te hebben vanuit de beleidsmakende tak van de organisatie over hoe dergelijk beleid wordt ontwikkeld, ingevoerd en uitgevoerd. Daarbij zal weer de hulp ingeschakeld worden van collega's van de Nevobo die hier ervaring mee hebben.

Aanpak enquête

De enquête is ontwikkeld in Formdesk, omdat de Nevobo hier een huisstijl in heeft en veel collega's van dit platform gebruik maken. De enquête is te vinden in *Bijlage 1*.

De enquête heeft de volgende vorm aangenomen. Na een inleiding van het onderwerp en een korte uitleg van het onderzoek, worden er enkele introductie-vragen gesteld. Hieruit kunnen we opmaken of personen de enquête één keer invullen en of hij is ingevuld door meerdere personen uit dezelfde vereniging. Daarnaast geeft het een overzicht van de respons uit iedere regio. Bovendien is er een verschil in de vraagstelling voor de regio's, omdat het jeugdbeleid in regio Noord anders is. Zodra een persoon instemt met de deelname aan het onderzoek, wordt deze doorgestuurd naar de vragen over de vereniging.

Als eerste wordt gevraagd of de vereniging op de hoogte is van de mogelijkheden in het huidige beleid voor hun regio. Hiermee willen we inzicht krijgen waar er eventueel meer informatie aan verschaft moet worden. Daarnaast geven we bij deze vraag ook een korte uitleg over de huidige mogelijkheden.

De tweede vraag vraagt op wat voor teams de respondent zicht heeft in de vereniging of de afgelopen twee jaar zicht op gehad heeft. Hiermee hopen we het mogelijk te maken voor verschillende personen in dezelfde vereniging om de enquête in te vullen, en mening te geven over hun expertise binnen die vereniging. De verschillende soorten teams die de invuller hier aanklikt, beïnvloeden de vragen die hij of zij verder in de enquête voor zich krijgt. Het lijkt ons bijvoorbeeld niet logisch om een vereniging zonder jeugdteams te vragen naar hun mening over het jeugdbeleid. Daarnaast kan er ook gekeken worden of de antwoorden op de vervolgvragen verschillen voor de verenigingen met hoge en/of lage herenteams.

De derde vraag betreft van welke mogelijkheden van gemengd sporten de vereniging gebruik maakt of gebruik heeft gemaakt in de afgelopen twee jaar. We kunnen uit de antwoorden opmaken of er verschillen zijn tussen de antwoorden van verenigingen die al dergelijke mogelijkheden hanteren en verenigingen die dit niet doen.

Op basis van de antwoorden bij vraag twee, krijgt de invuller één of meerdere vragenpakketten voorgeschoteld. Deze bestaan ieder uit eerst een reeks van vijf vragen over de mening van de persoon over het betreffende beleidsstuk. Er wordt gevraagd of de vraag duidelijk is, of het voor een eerlijk spel zorgt, het ervoor zorgt dat er veilig gespeeld kan worden, of het ervoor zorgt dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie, en of het het algemene spelplezier bevordert. Hierbij kan men antwoord geven op een Likertschaal: heel erg oneens - beetje oneens - neutraal - beetje eens - heel erg eens.

Vervolgens worden de respondenten gevraagd aan te geven of ze bepaalde zorgen of knelpunten hebben bij deze regel, en zo ja, welke dit zijn. Ze krijgen de opties: over de eerlijkheid, over de sociale veiligheid, over de fysieke veiligheid, over de inclusiviteit, over het spelplezier en 'over iets anders, namelijk...'. Zo hopen we dat iedereen zijn volledige

mening kan geven, terwijl het ook gekaderd wordt om het gemakkelijker te kunnen analyseren.

Als volgt wordt er gevraagd of er behoefte is aan een aanpassing van de regel. Men kan bijvoorbeeld kiezen voor een versoepeling of een aanscherping. Mochten zij één van deze twee opties kiezen, dan krijgen zij een vervolgvraag met opties over hoe zij graag de aanpassing zien. Staat het gewenste antwoord er niet tussen, dan is het mogelijk om zelf een alternatief in te typen. Hiermee wordt de behoefte en het draagvlak van het huidige beleid en eventueel nieuw beleid gedekt.

De laatste vraag van ieder vragenpakket luidt: “Wilt u nog iets kwijt over dit beleid?” Hiermee hopen we dat iedereen alles gezegd kan hebben wat hij of zij nodig acht. Eventuele nieuwe ideeën kunnen inspireren tot een gestructureerd gesprek.

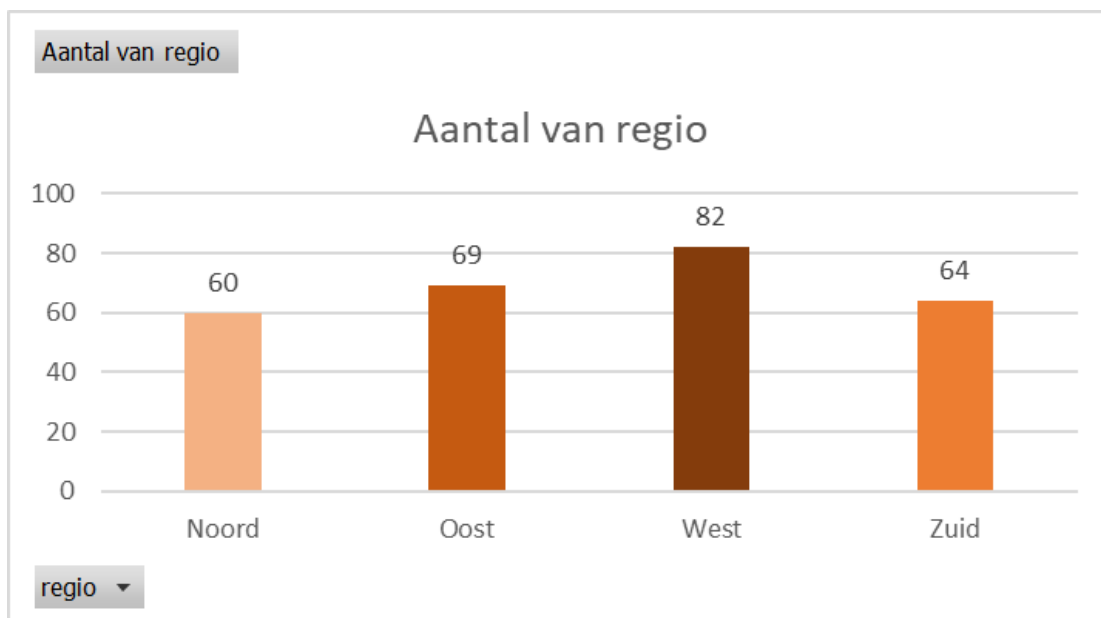
De eerste twee vragenpakketten worden getoond aan de respondenten die aangeven dat zij zicht hebben (gehad) op jeugdteams. Daarbij gaat de eerste over de mogelijkheid voor jongens om dispensatie aan te vragen om in een meidenteam te spelen (in Regio's Oost, Zuid en West), en de tweede over de mogelijkheid over jeugd-mixteams (Regio Noord). Het derde vragenpakket wordt gesteld aan de respondenten met zicht op herenteams - of deze nou herenteams van regionaal of nationaal niveau betreffen. Vervolgens krijgen de verenigingen met recreantenteams die in een gemengde recreantencompetitie spelen het vierde vragenpakket voorgeschied, en krijgen alle verenigingen met damesteams het vijfde vragenpakket te zien.

Dat laatste vragenpakket aan verenigingen met een damesteam, gaat erover dat heren niet deel mogen nemen aan de vrouwencompetitie. Of men nou vindt dat deze regel aangepast moet worden of hetzelfde moet blijven, er wordt gevraagd of zij een redenatie willen achterlaten voor hun antwoord. Hiermee hopen we eventuele nieuwe inzichten van verschillende perspectieven te krijgen, of juist de theorie te bevestigen.

4. Resultaten en analyse

De respondenten van de enquête konden verschillende vragenpakketten voor zich krijgen op basis van de regio waarin zij zich bevinden en de soorten teams die zij in de vereniging hebben of waar zij zicht op hebben. Ieder vragenpakket was gebaseerd op één van de vijf huidige beleidsstukken waar aandacht aan wordt geschonken aan het gescheiden of gemengd sporten in de volleybalcompetitie.

Na het verwijderen van de niet-ingevulde enquêtes uit de dataset, bleven er 275 respondenten over. Zoals u in *Figuur 1* kunt zien, kwamen hiervan 82 uit Regio West, 69 uit Regio Oost, 64 uit Regio Zuid en 60 uit Regio Noord. De respondenten uit Regio Noord kregen, vanwege het verschil in jeugdcompetitiebeleid, vragen op een andere manier gesteld dan Regio's Oost, Zuid en West.

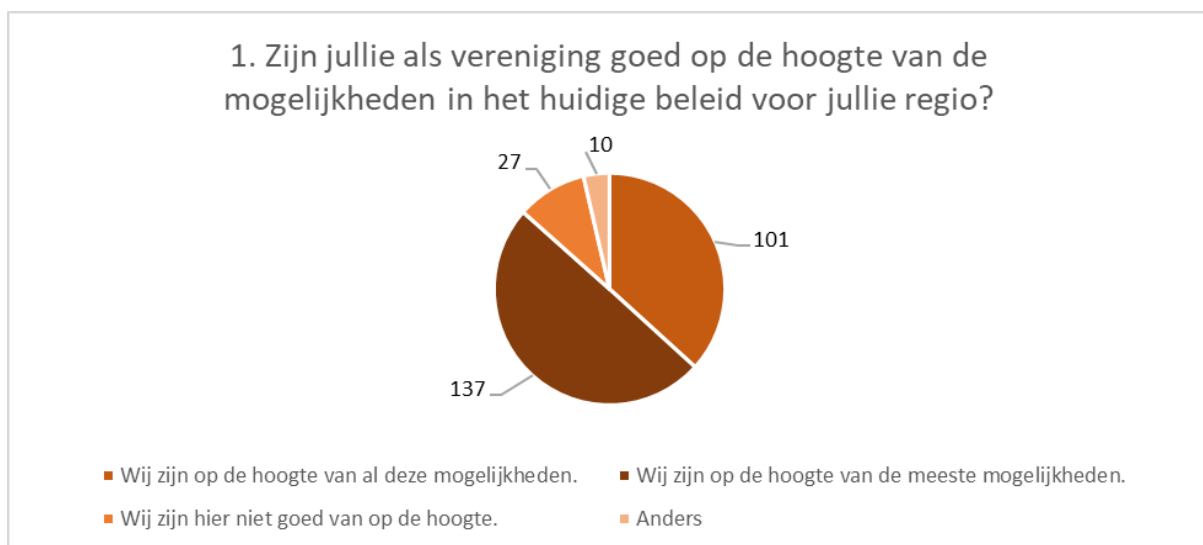
Figuur 1: Grafiek van aantal respondenten per regio. (N=275)

Voorafgaand aan de vragenpakketten met betrekking tot het beleid kregen de respondenten de volgende vragen:

1. Zijn jullie als vereniging goed op de hoogte van de mogelijkheden in het huidige beleid voor jullie regio?

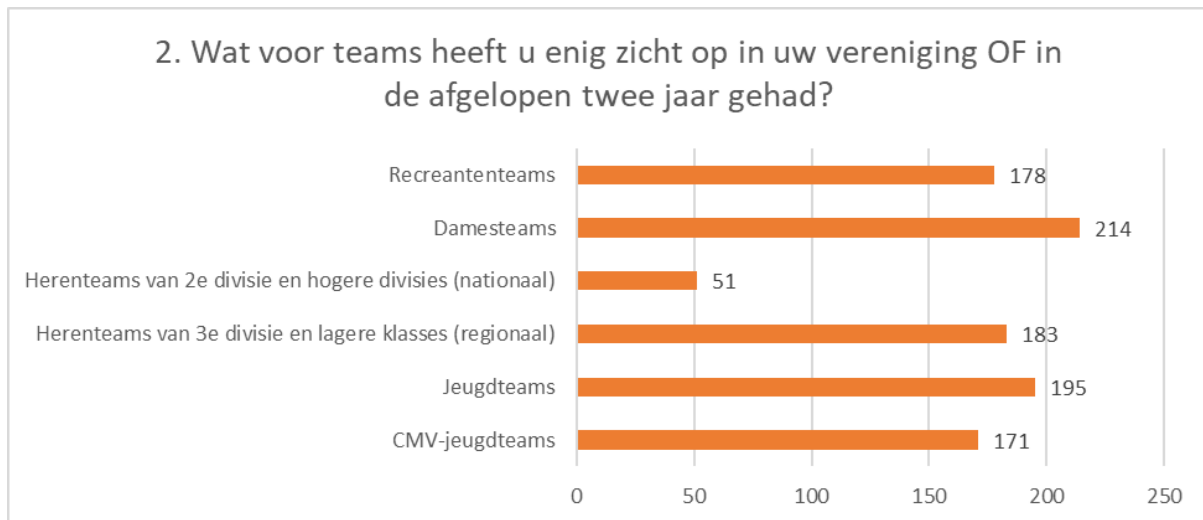
2. Wat voor teams heeft u enig zicht op in uw vereniging OF in de afgelopen twee jaar gehad?
3. Van welke onderstaande mogelijkheden maakt uw vereniging gebruik OF heeft uw vereniging in de afgelopen 2 jaar gebruik van gemaakt?

Figuur 2 geeft de antwoorden op de eerste vraag weer. Er is te zien dat bijna de helft (49,8) van de verenigingen op de hoogte is van de meeste mogelijkheden. 101 (36,7%) personen geven aan op de hoogte te zijn van al de besproken mogelijkheden. Er geven maar 27 (9,8%) respondenten aan hier niet goed op de hoogte te zijn, en 10 (3,6%) hebben een ander antwoord gegeven.

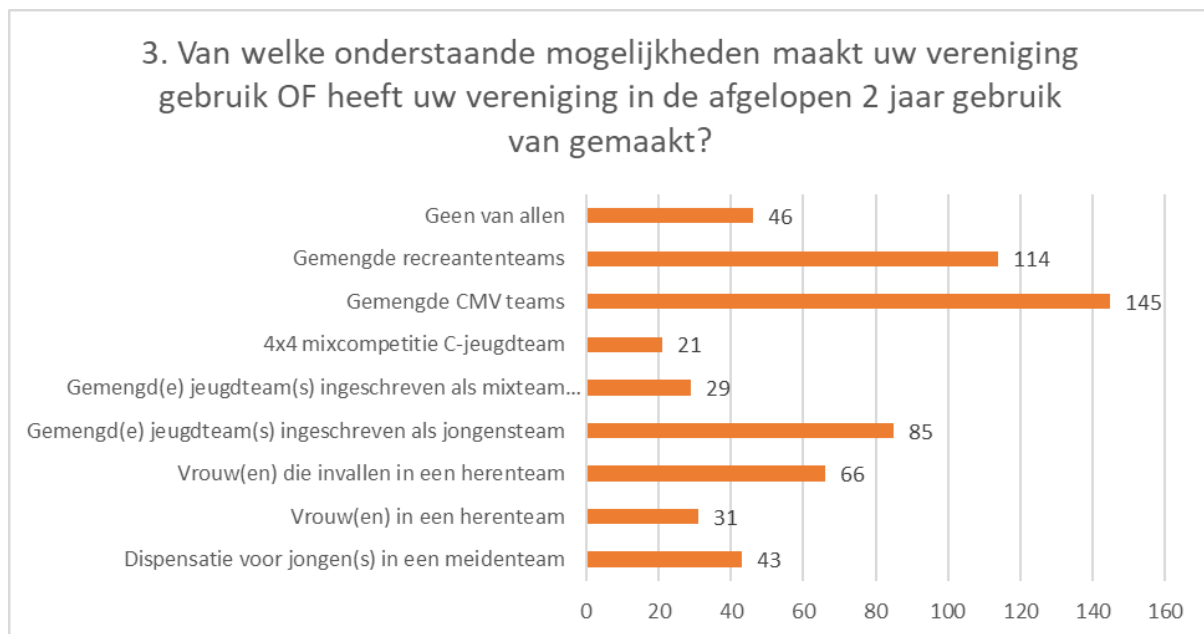
Figuur 2: Cirkeldiagram vraag 1: Zijn jullie als vereniging goed op de hoogte van de mogelijkheden in het huidige beleid voor jullie regio? (N=275)

De tweede vraag vraagt op welke soorten teams de respondent zicht heeft in de vereniging, of heeft gehad in de afgelopen 2 jaar. Er waren meerdere antwoorden mogelijk bij deze vraag. De vervolgvragen waren afhankelijk van de opties die bij deze vraag zijn aangeklikt. In *Figuur 3* zijn de aantallen per antwoordmogelijkheid weergegeven.

Figuur 3: Grafiek van aantallen per antwoordmogelijkheid van vraag 2: Wat voor teams heeft u enig zicht op in uw vereniging OF in de afgelopen twee jaar gehad? (N=275)

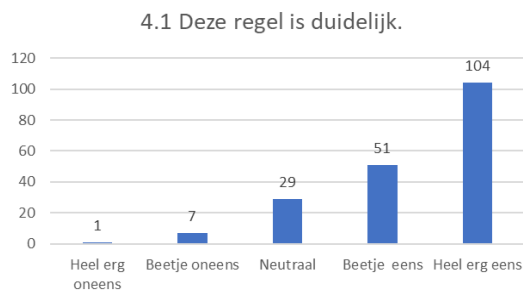
Uit vraag 3 halen we dat de mogelijkheden met betrekking tot het genderbeleid die het meest gebruikt worden de gemengde CMV teams en gemengde recreantenteams zijn. Echter, dit onderzoek richt zich meer op de jeugd- en seniorencompetitie waarbij men een scheiding tussen mannen en vrouwen ziet, en de jeugd-mixcompetitie in regio Noord als alternatieve optie naast de meisjes- en jongenslijn. Bij deze competities is het van belang dat teams eerlijke concurrentie hebben, zodat spelers zich kunnen ontwikkelen en hun kundigheid kunnen laten zien. Het draait vaak om het kampioenschap dat er te winnen valt binnen een categorie, dus dan moeten de teams allemaal binnen deze categorie kunnen vallen zonder voordelen boven de andere teams in de competitie. Als we puur naar dit onderdeel van genderbeleid kijken, zien we in *Figuur 4* dat de mogelijkheid die het meest gebruikt wordt, de gemengde jeugdteams ingeschreven als jongensteam zijn (85 van de 275 verenigingen) en daarna de vrouwen die invallen in een herenteam (66 van de 275 verenigingen). De respondenten konden meerdere opties aankruisen.

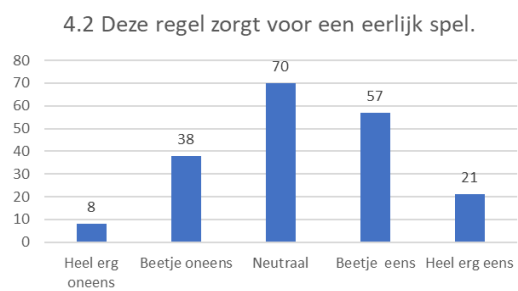
Figuur 4: Grafiek van aantallen per antwoordmogelijkheid van vraag 3: Van welke onderstaande mogelijkheden maakt uw vereniging gebruik OF heeft uw vereniging in de afgelopen 2 jaar gebruik van gemaakt? (N=275)

Jeugd-dispensatie

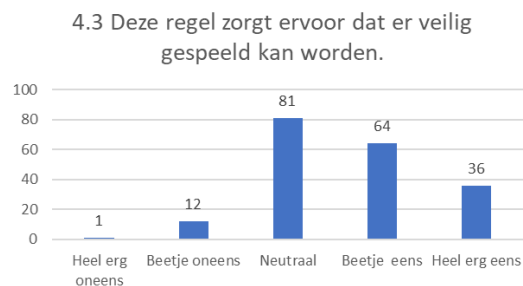
Als men aangaf jeugdteams binnen de vereniging te hebben, kreeg deze respondent twee vragenpakketen: deze eerste over dispensatie voor jongens in een meidenteam, en de volgende over jeugd-mixteams. Allereerst werden er middels stellingen gevraagd wat men voor mening heeft over het huidige beleid met betrekking tot de hoofdconcepten. In de grafieken van *Figuren 5* tot en met *9* worden de antwoorden weergegeven in een Likertschaal: heel erg oneens - beetje oneens - neutraal - beetje eens - heel erg eens.

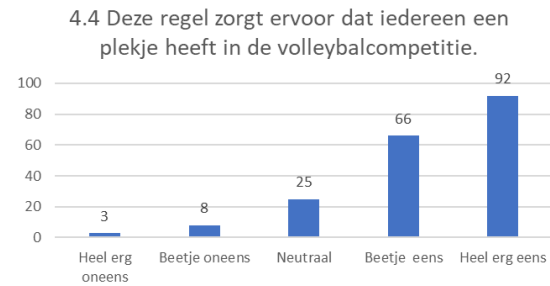
Figuur 5: Mening duidelijkheid beleid jeugd-dispensatie (N=192)

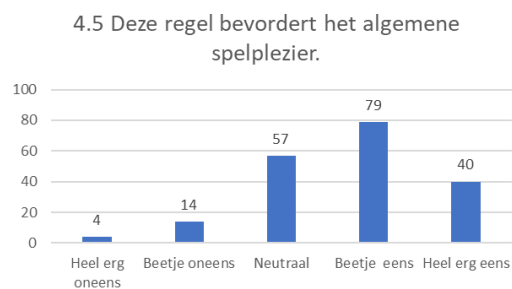
Figuur 6: Mening eerlijkheid beleid jeugd-dispensatie (N=194)

Figuur 7: Mening veiligheid beleid jeugd-dispensatie (N=194)

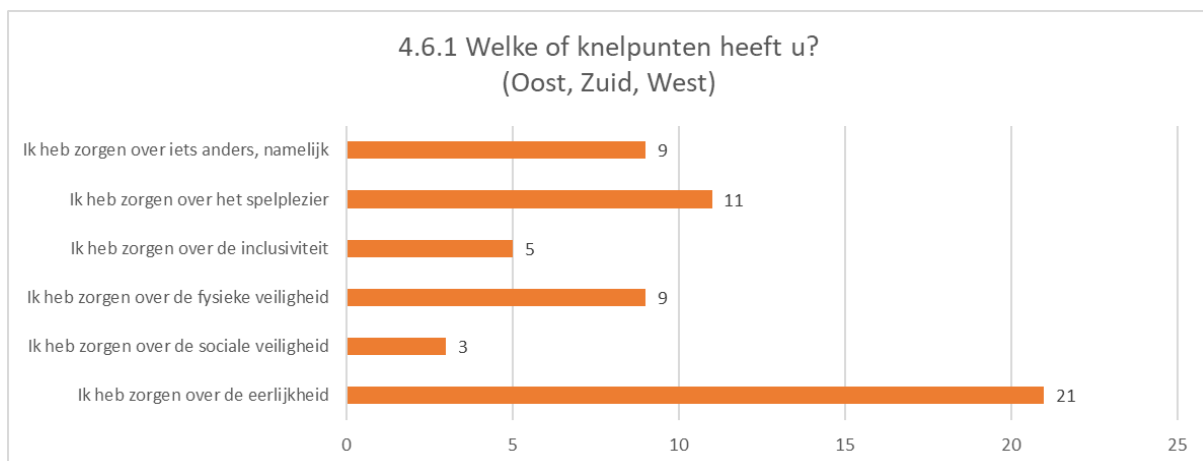
Figuur 8: Mening plekje voor iedereen beleid jeugd-dispensatie (N=194)

Figuur 9: Mening spelplezier beleid jeugd-dispensatie (N=194)

Uit de resultaten blijkt dat de meningen overwegend positief zijn. Men is vooral over de eerlijkheid en veiligheid van dit beleidsstuk erg neutraal, maar meer respondenten zijn positief dan negatief. De ruime meerderheid geeft aan dat het beleid over deze seksegerelateerde jeugd-dispensatie heel erg duidelijk is. Daarnaast geeft dit beleid volgens de meeste respondenten iedereen een plekje in de volleybalcompetitie. Over het algemeen zijn alle respondenten positief over de bevordering van het algemene spelplezier door deze regel.

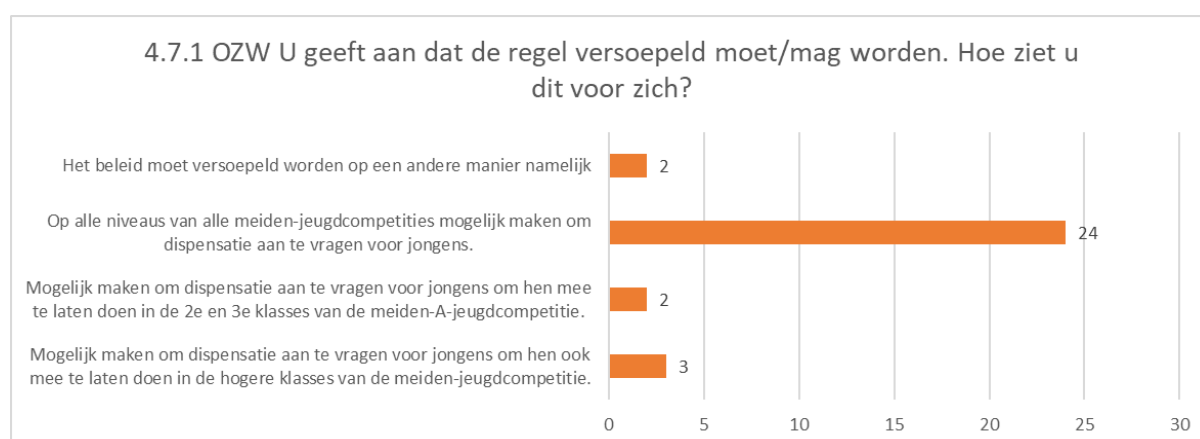
De volgende vraag in dit vragenpakket luidde: *"Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel?"* Hierop gaven 32 respondenten uit Regio's Oost, Zuid en West antwoord dat zij deze hebben. De grafiek in *Figuur 10* laat zien waar deze 32 personen aangeven zorgen over te hebben bij dit beleid. De meesten hiervan maken zich zorgen over de eerlijkheid van de competitie door deze regel. Men kreeg de optie naast de antwoordmogelijkheden, ook andere zorgen of knelpunten te benoemen. Er wordt een aantal keer de doorstroommogelijkheid van jongens aangehaald. Als jongens bijvoorbeeld het niveau of de leeftijdsgrens overschrijden, is er geen gepaste plek meer voor hen. Een aantal respondenten geven hier al aan dat ze daarom graag zien dat het ook op hogere niveaus en op oudere leeftijd (tot 18 jaar) mogelijk moet zijn voor jongens om een plekje in een team te hebben. Er wordt aangegeven dat ze bang zijn dat de jongens in zijn geheel stoppen met volleybal hierdoor, want doorstromen naar de heren is soms geen mogelijkheid. Echter, een andere respondent maakt zich zorgen dat met deze regel een jeugdteam een jongen incidenteel mee kan laten spelen wanneer dit nodig is om kampioen te worden.

Figuur 10: Grafiek knelpunten beleid jeugd-dispensatie (N=32)

De regel betreffende dispensatie voor jongens in een meidenteam geldt alleen in Regio's Oost, Zuid en West. Van de 154 respondenten uit deze regio's met minimaal één jeugdteam, gaven er 113 (73,4%) aan dat de regel in hun regio niet aangepast hoeft te worden. 31 (20,1%) zien graag een versoepeling en 10 (6,5%) zien graag een aanscherping in dit beleid.

Van de 31 personen die graag een versoepeling zien, geven er 24 aan dat het op alle niveaus van alle meiden-jeugdcompetities mogelijk gemaakt moet worden om dispensatie aan te vragen voor jongens (*Figuur 11*). Er geeft iemand aan graag te zien dat jongens met C-jeugdleeftijd kunnen deelnemen aan alle niveaus van de meiden-C-jeugdcompetitie. Een andere persoon wil dat er per vereniging maatwerk wordt geleverd om zo tot conclusies te komen hoe teams het beste ingedeeld kunnen worden.

Figuur 11: Voorkeuren voor versoepelingen beleid jeugd-dispensatie in Regio's Oost, Zuid en West (N=31)

Van de 10 personen die graag een aanscherping in het beleid zien, hebben 9 personen de vraag beantwoord hoe ze het graag aangescherpt zien (*Figuur 12*). De laatste persoon heeft de vraag niet beantwoord. Hiervan geven er twee aan dat jongens alleen in de meiden-C-jeugdcompetities zouden mogen deelnemen, en geven er drie aan dat het niet mogelijk zou moeten zijn voor jongens om dispensatie aan te vragen in een meidencompetitie. Andere opties die worden geopperd zijn: jongens standaard een leeftijdscategorie hoger laten meespelen in een meidenteam of lengte mee laten spelen voor de dispensatie van jongens in een meidenteam.

Figuur 12: Voorkeuren voor aanscherpingen beleid jeugd-dispensatie in Regio's Oost, Zuid en West (N=9)

De regel geldt momenteel niet in Regio Noord. Van de groep van 39 respondenten uit Regio Noord met minimaal één jeugdteam, gaven er 10 (25,6%) aan dat de regel aangepast moet of mag worden in regio Noord. 29 (74,4%) van deze groep gaven aan dat dit niet een regel is die in Regio Noord geïntroduceerd zou moeten worden.

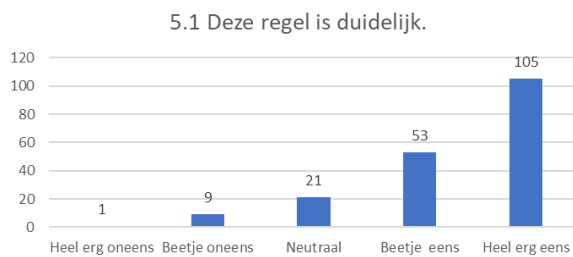
Van de 10 personen die graag een aanpassing zien, willen er 3 dat dezelfde regels als in de andere regio's doorgevoerd worden (Figuur 13). Daarnaast willen er 3 dat het op alle niveaus van de meiden-jeugdcompetities mogelijk gemaakt moet worden om dispensatie aan te vragen voor jongens. Verder hebben er 3 respondenten voorkeur voor een andere optie: de teams met jongens erin buiten mededingen mee laten doen, deze regel alleen mogelijk maken voor de C-jeugd en niet de B-jeugd, of één van de bovenstaande opties is prima, maar deze persoon heeft geen voorkeur voor een specifieke optie. De laatste persoon heeft deze vervolgvraag niet beantwoord.

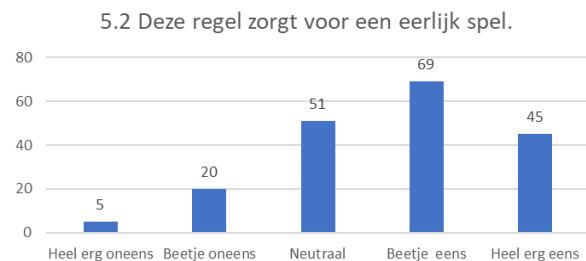
Figuur 13: Voorkeuren voor aanpassingen beleid jeugd-dispensatie in Regio Noord (N=9)

Jeugd-mixteams en -mixcompetitie

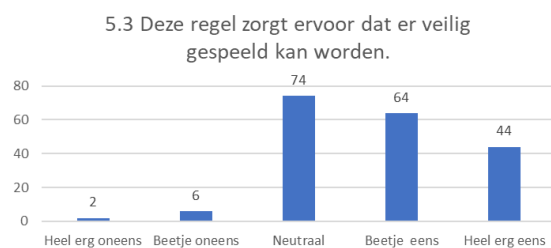
Naast het vorige vragenpakket kregen verenigingen met jeugdteams ook een vragenpakket over jeugd-mixteams. Dit pakket begon weer met stellingen om achter de mening van de respondenten te komen betreffende de regel en de hoofdconcepten. In grafieken van *Figuur 14* tot en met *18* worden de resultaten samengevat. De antwoorden zijn gegeven op een Likertschaal.

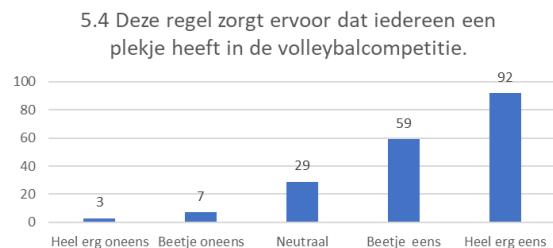
Figuur 14: Mening duidelijkheid beleid jeugd-mixteams (N=189)

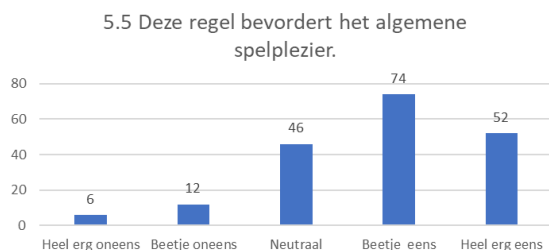
Figuur 15: Mening eerlijkheid beleid jeugd-mixteams (N=190)

Figuur 16: Mening veiligheid beleid jeugd-mixteams (N=190)

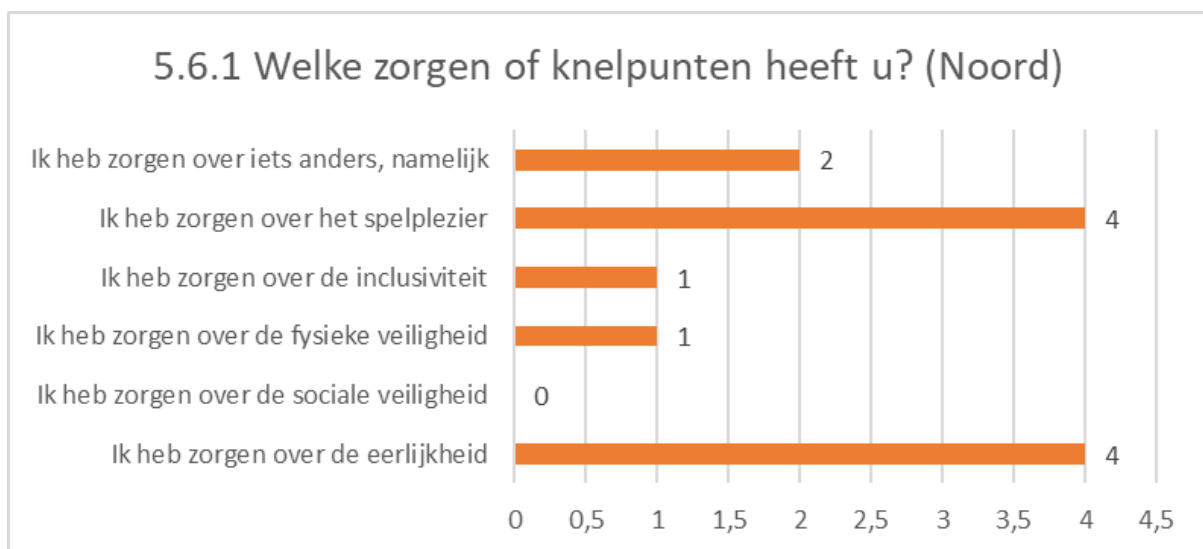
Figuur 17: Mening plekje voor iedereen beleid jeugd-mixteams (N=190)

Figuur 18: Mening spelplezier beleid jeugd-mixteams (N=190)

Uit de resultaten blijkt dat ook hier de meningen positief zijn. Over de veiligheid van de uitvoering van dit beleidsstuk is men erg neutraal, maar er is maar een heel klein aandeel negatief over de veiligheid. De ruime meerderheid vindt deze regel heel erg duidelijk.

De volgende vraag in dit vragenpakket luidde: *"Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel?"* Hierop gaven 6 respondenten uit regio Noord antwoord dat zij deze hebben. De grafiek in *Figuur 19* laat zien waar deze personen aangeven zorgen over te hebben bij dit beleid. De meesten hiervan maken zich zorgen over het spelplezier en eerlijkheid van de competitie door deze regel. Men kreeg de optie naast de antwoordmogelijkheden, ook andere zorgen of knelpunten te benoemen.

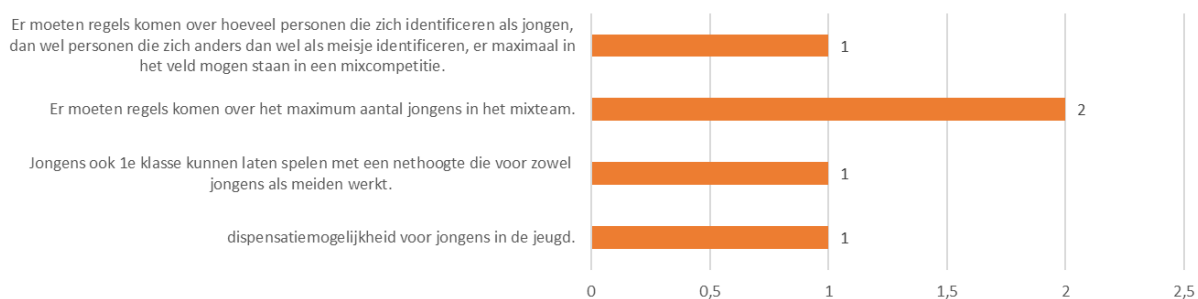
Figuur 19: Grafiek knelpunten beleid jeugd-mixteams (N=6)

De regel betreffende de jeugd-mixcompetitie geldt momenteel alleen nog in Regio Noord. Van de 38 respondenten uit deze regio met minimaal één jeugdteam die geantwoord hebben op de vraag: *"Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen '25/'26?"*, geven 33 (86,8%) aan dat de regel in hun regio niet aangepast hoeft te worden. 5 (13,2%) zien wel graag een aanpassing in dit beleid.

Van de 5 personen die graag een versoepeling zien, geven er 3 aan dat er limieten moeten komen aan het aantal personen van een dergelijke sekse in het team of het veld (*Figuur 20*). Er geeft iemand aan graag te zien dat jongens ook 1e klasse kunnen spelen met een

nethoogte die voor zowel jongens als meiden werkt. Momenteel is de mixcompetitie ingericht als jongenscompetitie, dus ook met deze nethoogte. Een andere persoon wil liever het beleid veranderen naar een dispensatiemogelijkheid voor jongens in de jeugd, zoals het beleid in het vorige deel.

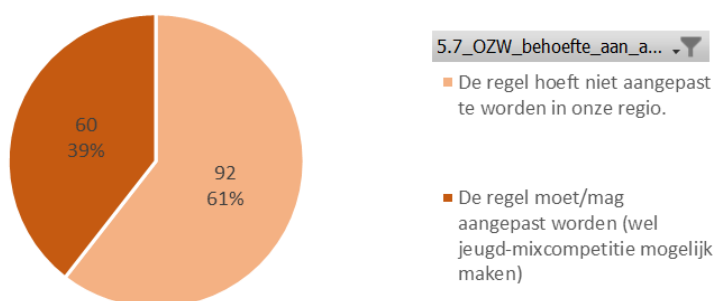
5.7.1 Noord: U heeft aangegeven dat de regel aangepast moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich?

Figuur 20: Voorkeuren voor aanpassingen beleid jeugd-mixteams in Regio Noord (N=5)

De regel geldt momenteel niet in Regio's Oost, Zuid en West. Van de groep van 152 respondenten uit deze regio's met minimaal één jeugdteam, gaven er 60 (39,5%) aan dat de regel aangepast moet of mag worden in deze regio's. De overige 92 (60,5%) respondenten van deze groep gaven aan dat dit niet aangepast hoeft te worden.

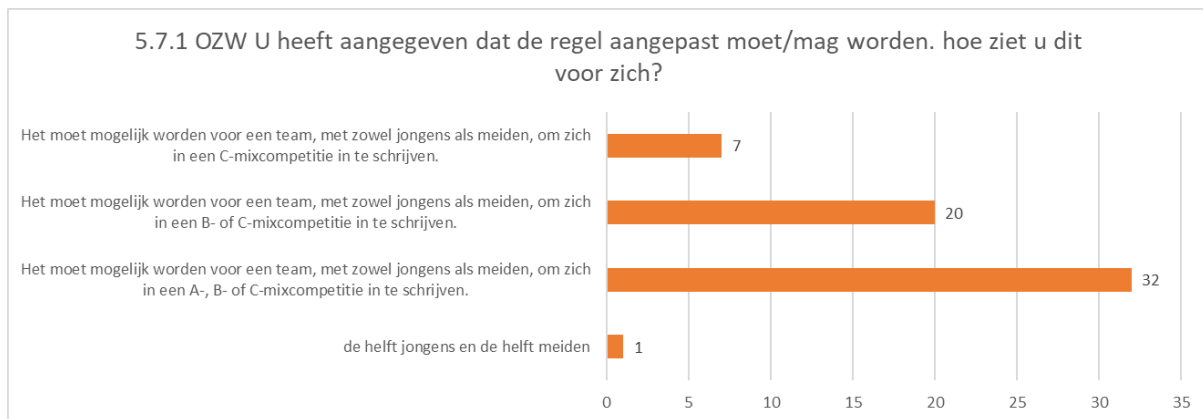
5.7 OZW: Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26?

Figuur 21: Cirkeldiagram behoefte aan aanpassing beleid jeugd-mixcompetitie in Regio's Oost, Zuid en West (N=152)

Van de 60 personen die graag een aanpassing zien, vinden er 32 (53,3%) dat het mogelijk moet worden voor een team, met zowel jongens als meiden, om zich in een A-, B- of C-mixcompetitie in te schrijven (Figuur 22). 20 (33,3%) respondenten willen dat het mogelijk wordt voor een team, met zowel jongens als meiden, om zich in een B- of C-mixcompetitie

in te schrijven. 7 (11,7%) van de respondenten wil dit ook mogelijk maken, maar alleen voor een C-mixcompetitie. De laatste persoon geeft aan een mixcompetitie te willen zien met de helft jongens en de helft meiden.

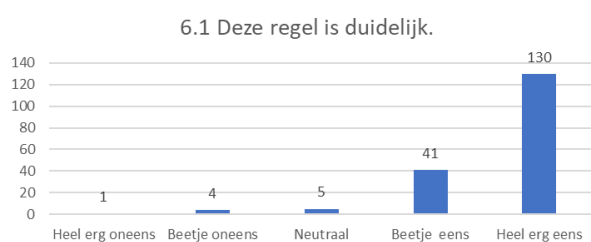
Figuur 22: Voorkeuren voor aanpassingen beleid jeugd-mixteams in Regio's Oost, Zuid en Noord (N=60)

Overige opmerkingen

In het opmerkingen blok wordt vaak aangegeven waarom men vindt dat een mixcompetitie kwesties oplost, of juist bemoeilijkt. Men ziet een verandering in het beleid graag als een verbreding van de mogelijkheden waarbij de keuze aan de verenigingen zelf is, en er moet vooral niks uitgesloten worden. Bijvoorbeeld: iemand geeft aan dat wanneer een mixcompetitie mogelijk zou worden in alle regio's, er voor verenigingen ook de mogelijkheid moet zijn om een jongen in een meidenteam te laten spelen. Dit heeft te maken met het niveau van de betreffende jongens en meisjes. Ook maakt men zorgen om de faciliteerbaarheid van een dergelijke extra competitie in alle regio's: "Een mixcompetitie zal ervoor zorgen dat de jongenscompetitie onwijs krimpt in onze regio (met name in de lagere klassen)." Daar tegenover noemt men het nadeel voor meiden in een mixteam in de jongenscompetitie: "Inschrijven in een jongenscompetitie heeft voor een kleine club, met weinig jongens een negatief effect voor de meiden in het team. Wij hebben 2-3 jongens in een team als mix (dus jongenscompetitie), waardoor ze vaker tegen jongensteams spelen (met dispensatie) en dus fysiek flink wat tegenstand geven, waardoor het speelniveau erg verschilt."

Dames in herenteams

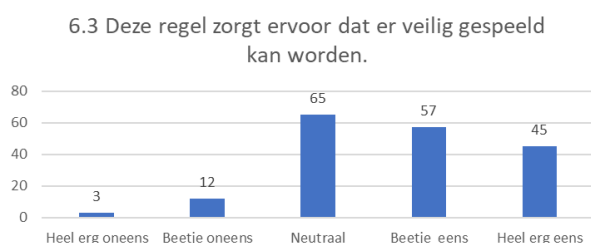
Het volgende beleid dat wordt geanalyseerd door middel van de resultaten uit de enquête over dit specifieke beleidsstuk, is de regel over de deelname van vrouwen aan de herencompetitie. Het is alleen mogelijk voor vrouwen om deel te nemen aan de herencompetitie van hun eigen niveau en hoger, tot en met de derde divisie. Op hogere niveaus is dit niet mogelijk. Met de standaard stellingen wordt om de mening gevraagd over deze regel en de hoofdconcepten. De antwoorden zijn gegeven op een Likertschaal: van heel erg oneens tot heel erg eens, in vijf stappen. In grafieken van *Figuur 23* tot en met *27* worden de resultaten samengevat.

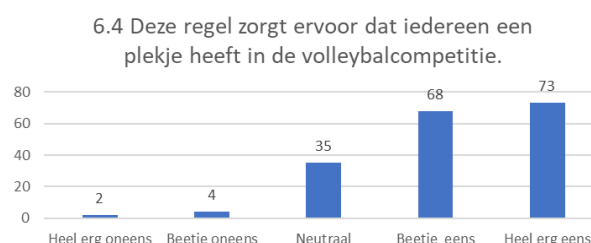
Figuur 23: Mening duidelijkheid beleid dames bij heren
(N=181)

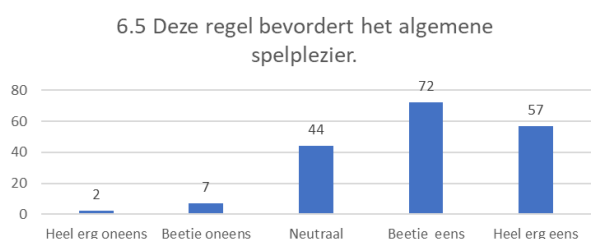
Figuur 24: Mening eerlijkheid beleid dames bij heren
(N=182)

Figuur 25: Mening veiligheid beleid dames bij heren
(N=182)

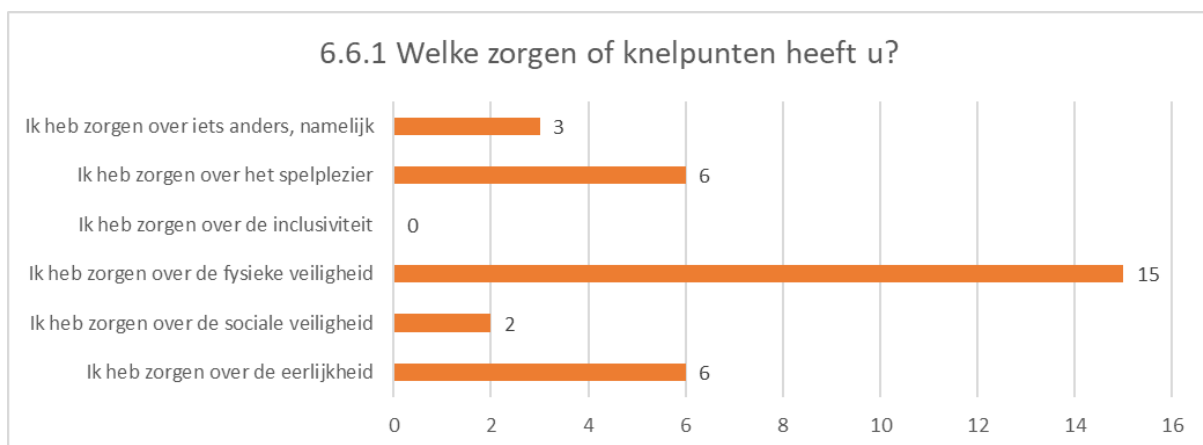
Figuur 26: Mening plekje voor iedereen beleid dames bij heren
(N=182)

Figuur 27: Mening spelplezier beleid dames bij heren
(N=182)

Uit deze resultaten blijken ook overwegend positieve meningen. De regel wordt heel erg duidelijk gevonden. Met name over de veiligheid van de competitie door deze regel zijn de respondenten veelal neutraal, maar overwegend positief.

Op de vraag: "Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel?", antwoordden 19 van de 182 respondenten maar dat zij zorgen ervaren. *Figuur 28* laat zien dat 15 van deze respondenten zich zorgen maken om de fysieke veiligheid van de spelers door deze regel. Er maken over zowel het spelplezier als de eerlijkheid van de competitie 6 respondenten zich zorgen.

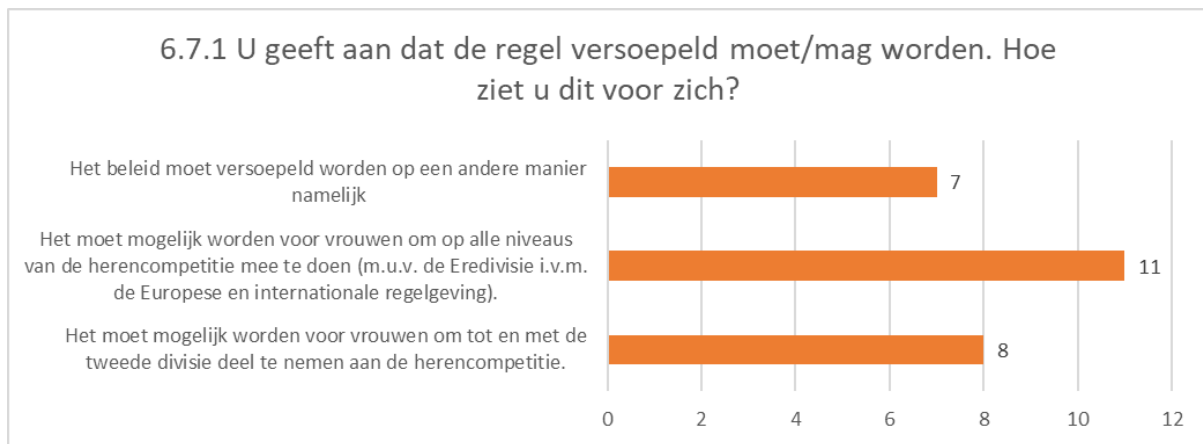

Figuur 28: Grafiek knelpunten beleid dames bij heren (N=19)

De regel betreffende dames in een herencompetitie tot en met de derde divisie geldt momenteel in alle regio's. Van de 181 respondenten op de vraag of er behoefte is aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen '25/'26, geven er 147 (81,2%) aan dat de regel niet aangepast hoeft te worden. 26 (14,4%) personen geven aan dat de regel versoepeld mag worden, en 8 (4,4%) geven aan dat de regel juist aangescherpt moet of mag worden.

Van de 26 personen die graag een versoepeling zien, geven er 11 aan dat het mogelijk moet worden voor vrouwen om op alle niveaus van de herencompetitie mee te kunnen doen (met uitzondering van de Eredivisie in verband met de Europese en internationale regelgeving). Dit is in *Figuur 29* te zien. 8 personen willen graag dat het huidige beleid met één niveau verbreed wordt, dus dat vrouwen tot en met de tweede divisie kunnen deelnemen aan de herencompetitie. Van de 7 personen die het beleid op een andere

manier graag versoepeld zien worden, geven er 6 aan dat zij vinden dat vrouwen in zouden moeten kunnen vallen bij herenteams van maximaal één niveau lager dan het niveau dat zij zelf spelen.

Figuur 29: Voorkeuren voor versoepelingen beleid dames bij heren (N=26)

Van de 8 personen die graag een aanscherping in het beleid zien, zijn de resultaten weergegeven in *Figuur 30*. 2 personen geven aan dat vrouwen alleen toegestaan zouden mogen worden in de herencompetitie in de eerste klasse en lager. 2 anderen geven aan dat vrouwen alleen toegestaan zouden mogen worden in de herencompetitie in de tweede klasse en lager. 1 persoon geeft aan dat vrouwen alleen toegestaan zouden mogen worden in de herencompetitie in de derde klasse en lager. 2 respondenten geven aan dat de regel zou moeten zijn dat vrouwen nooit toegestaan zijn in de herencompetitie. De laatste persoon geeft aan dat er scherpere regels moeten komen over speelsters die te goed zijn voor een niveau in de herencompetitie, maar daarbij wel invallen. Echter, dit zou niet mogelijk moeten zijn met de huidige regelgeving.

Overige opmerkingen

Veel respondenten geven aan dat de keuze aan de dames ligt: “Ik vind het vooral eigen keuze van de dame(s). Hierdoor kan hij een plots tekort wel ook ingevallen worden en gaan er meer wedstrijden door.” Het is handig om de mogelijkheid te hebben voor herenteams die niet compleet zijn: “Als een team echt geen compleet team op de been kan brengen, wat in sommige kleinere clubs zeker wel eens voor kan komen, is het heel fijn als de wedstrijd toch gespeeld kan worden omdat een dame wil invallen.” Verder wordt de talentontwikkeling aangehaald: “Dames zouden altijd de mogelijkheid moeten hebben om mee te mogen doen in de mannencompetitie, ongeacht het niveau dat ze ingeschreven staan. Meer kans op spelen; hoger net, dus uitdaging.” Men geeft aan dat op nationaal niveau het niveau te hoog is voor vrouwen om mee te komen in een herencompetitie, maar dat dat niet zou moeten betekenen dat het verboden moet zijn.

Er zijn een aantal personen die aangeven dat zij zich toch zorgen maken om de fysieke veiligheid van vrouwen als zij tegenover heren staan. Vanaf welk niveau dit zo zou zijn, is nog de vraag: “Dames in herenteams zou beperkt moeten worden t/m 3e klasse. Vanaf 2e klasse gaat fysieke veiligheid een grotere rol spelen.” Of: “In de lagere klassen prima om met een dame in een herenteam te spelen. Vanaf promotieklasse/divisie-niveau vind ik het gevaarlijk voor de dame in kwestie.”

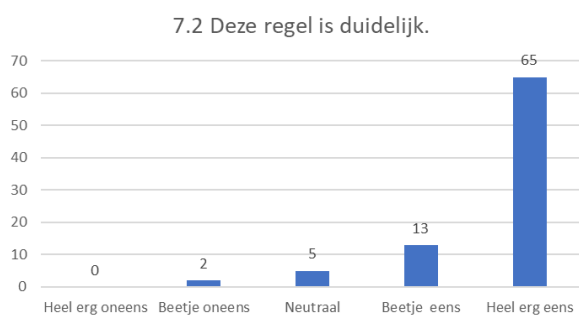
Daartegenover zijn er een aantal respondenten die met ideeën voor meer mogelijkheden komen. Iets wat veel wordt genoemd is: “Vrouwen die spelen in een hogere klasse (bijv. in de 1e klasse) zouden mee moeten kunnen doen in een lagere heren klasse (bijv. 2e klasse). De verschillen (fysiek) en de hoogte van het net maken dat vrouwen die uitkomen in een hogere klasse prima op een niveau lager in de herencompetitie in kunnen vallen.”

Een aantal personen die hebben aangegeven dat de regel niet aangepast hoeft te worden, geven ook aan dat zij geen ervaring hebben met het toepassen van de regel en dus niet echt een mening hebben over dit beleid. Mensen die persoonlijke ervaringen hebben met dames

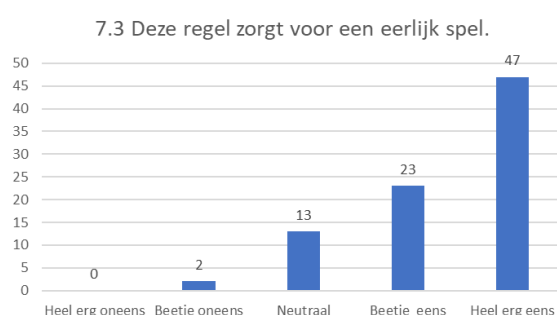
in hun eigen herenteam, zijn veelal positief: “Wij spelen nu twee seizoenen in de tweede klasse met een dame als spelverdeelster en ontvangen alleen maar positieve reacties.”

Recreanten mix-competitie

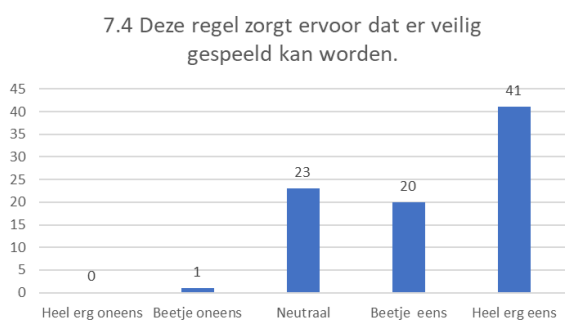
Van de 175 respondenten die aan hebben gegeven dat zij recreantenteams in de vereniging hebben, hebben er 85 aangegeven dat deze recreantenteams gemengd zijn en dat zij deelnemen aan een recreanten-mixcompetitie. Over deze recreanten-mixcompetitie zijn de respondenten heel erg positief op het gebied van eerlijkheid, veiligheid, inclusiviteit en spelplezier. Bovendien wordt de regel ook nog eens heel erg duidelijk bevonden. Dit is allemaal te zien in *Figuren 31 tot en met 35*.

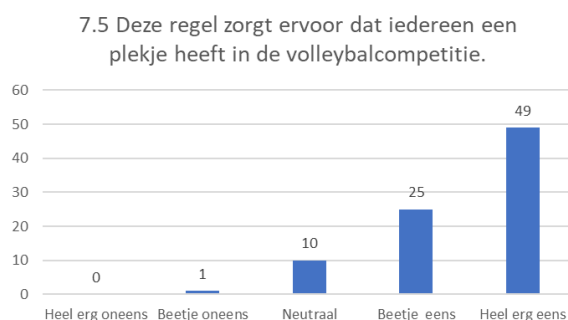
Figuur 31: Mening duidelijkheid beleid recreantenmix (N=85)

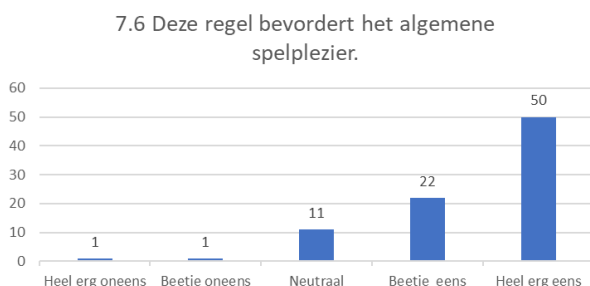
Figuur 32: Mening eerlijkheid beleid recreantenmix (N=85)

Figuur 33: Mening veiligheid beleid recreantenmix (N=85)

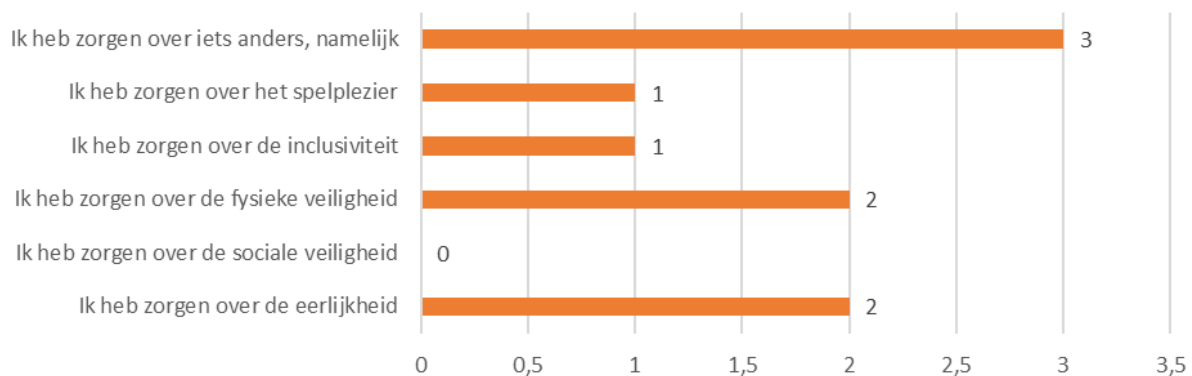
Figuur 34: Mening plekje voor iedereen beleid recreantenmix (N=85)

Figuur 35: Mening spelplezier beleid recreantenmix (N=85)

De volgende vraag in dit vragenpakket was weer: *"Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel?"* Hierop gaven 78 personen antwoord dat zij deze niet hebben, en de andere 7 dat zij deze wel hebben. 2 personen maken zich zorgen om de eerlijkheid van de competitie door deze regel, 2 personen over de fysieke veiligheid van de spelers, 1 persoon over de inclusiviteit van de regel en 1 persoon over het algemene spelplezier. Verder maakt iemand zich zorgen om het vinden van voldoende spelers voor de recreantenwedstrijd, er maakt iemand zich zorgen over het minimum aantal vrouwen, en er maakt iemand zich zorgen om de deelname van te sterke spelers bij de recreanten.

7.7.1 Welke zorgen of knelpunten heeft u?

Figuur 36: Grafiek knelpunten beleid recreantenmix (N=7)

Op de vraag of er behoefte is aan een aanpassing in dit beleid van de recreanten-mixcompetitie, gaven 59 (69,4%) respondenten aan dat dit niet hoeft. 22 (25,9%) respondenten willen graag een versoepeling van het beleid, namelijk dat het minimum aantal vrouwen in de veldopstelling ook minder dan 3 zou moeten mogen zijn. 2 personen zien graag dat de recreanten een gescheiden competitie gaan spelen en dat een gemengde recreantencompetitie geen optie meer hoeft te zijn. 1 persoon vindt dat er extra voorwaarden gehangen moeten worden aan het gemengd recreantencompetitie spelen. De laatste persoon vindt dat er maximaal 3 heren in een mixteam mogen zitten.

Figuur 37: Voorkeuren voor aanpassingen beleid recreantenmix (N=85)

Overige opmerkingen

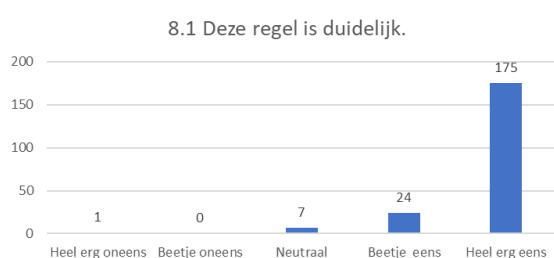
Er geven veel respondenten aan dat minimaal twee dames in het veld ook een mogelijkheid moet kunnen zijn - daarnaast wordt ook een paar keer een minimum van twee heren genoemd. In enkele speelgebieden is dit vrouwenminimum al het geval. Er wordt nadruk gelegd op de natuur van de recreantencompetitie waarbij het veelal gaat om het spelplezier: “Bij recreanten draait het erom dat er gespeeld wordt, het draait niet om winnen of verliezen. Dan kan het ook niet uitmaken hoeveel dames er in het veld staan.” Momenteel hebben verenigingen andere oplossingen voor deze situaties: “4 van onze 5 herenteams zijn mixteams en doen mee in de heren-recreantencompetitie, omdat we niet iedere wedstrijd kunnen garanderen dat er 3 dames opgesteld kunnen worden. Wij hebben daar vrede mee omdat het niet anders is.”

Er zijn ook voorstanders van het verplichten van mixen in de mixcompetitie: “Door de gemengde teams en de verplichte mix zijn er gelijkwaardige teams die deelnemen in de competitie.” Zo zijn er ook bepaalde lessen die we mee kunnen nemen voor de reguliere competitie betreffende het spelplezier en de sociale veiligheid: “Ik vind de dynamiek in een gemixt team fantastisch.”

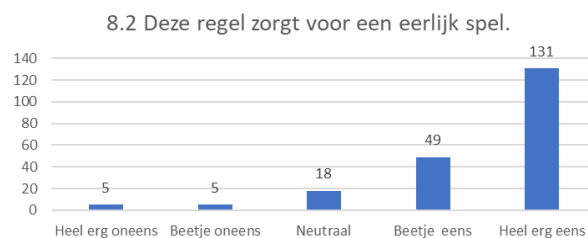
We lezen ook geluiden tegen de mixcompetitie in het algemeen: “Bij ons in de recreantencompetitie moeten er minimaal 2 vrouwen in de mix staan. En dat lukt net, want veel vrouwen willen/durven niet met de mannen mee te spelen.” Voor deze personen die dit niet durven, zouden er wel andere opties mogelijk moeten blijven om fijn deel te kunnen nemen aan volleybal.

Heren in damesteams

Het vijfde en laatste vragenpakket draait om het beleid dat heren nooit mogen uitkomen in damesteams. Uitzonderlijke situaties betreffende gender- en sekse diverse personen daar buiten gelaten. Dit vragenpakket is gesteld aan alle respondenten die aangaven zicht te hebben op damesteams in hun vereniging. Zoals u kunt zien in *Figuren 38 tot en met 42*, is men erg positief over deze regel. 175 respondenten geven aan dat de regel heel erg duidelijk is. Men is verdeeld over de stelling of deze regel iedereen een plekje geeft in de volleybalcompetitie: de meeste mensen zijn hier neutraal over en een groot deel is het ermee eens, maar ook een aanzienlijk deel is het ermee oneens.

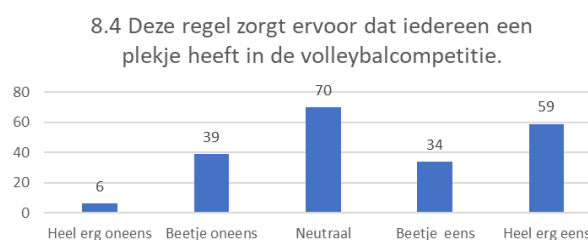
Figuur 38: Mening duidelijkheid beleid heren bij dames
(N=207)

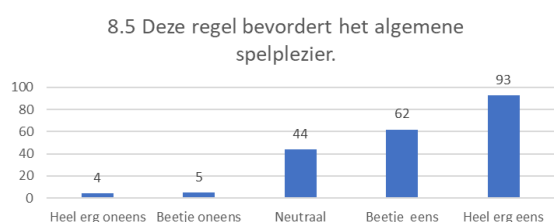
Figuur 39: Mening eerlijkheid beleid heren bij dames
(N=208)

Figuur 40: Mening veiligheid beleid heren bij dames
(N=208)

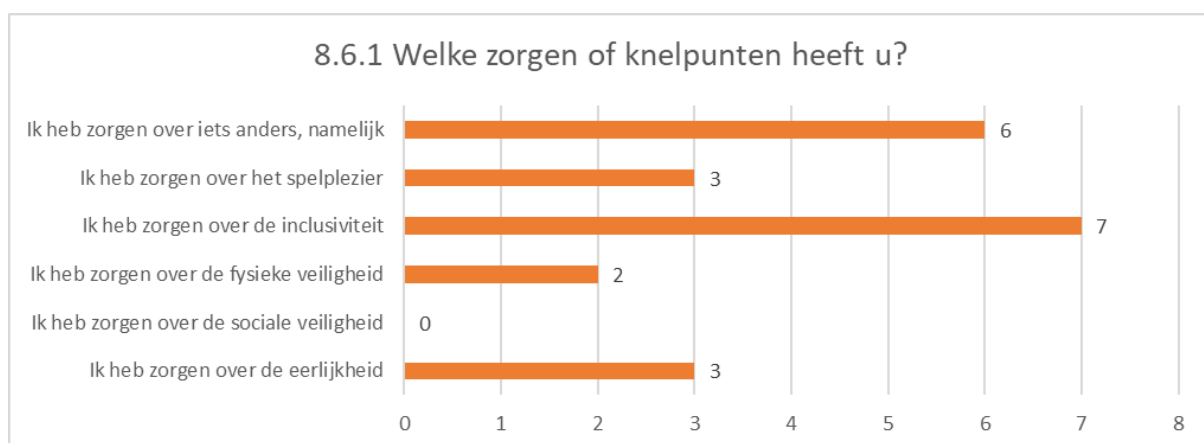

Figuur 41: Mening plekje voor iedereen beleid heren bij dames (N=208)

Figuur 42: Mening spelplezier beleid heren bij dames
(N=208)

Hierna kreeg men weer de vraag of er bepaalde zorgen of knelpunten speelden, waarna de vraag gesteld werd om welke zorgen of knelpunten dit gaat. In *Figuur 43* worden deze antwoorden weergegeven. De meeste respondenten met zorgen, maken zich zorgen om de inclusiviteit van deze regel - 7 respondenten. Er maken om zowel het spelplezier als om de eerlijkheid 3 personen zich zorgen, en 2 personen maken zich zorgen om de fysieke veiligheid. Daarnaast geeft iemand aan zich zorgen te maken om het vinden van een plekje voor jongens in de vereniging, er geeft iemand aan zorgen te hebben over het opstarten van herenteams die kunnen deelnemen aan de Nevobo-competitie, er stelt iemand voor gemengde competities op 2e en 3e klasse niveau toe te staan, en er benoemen drie personen dat zij zich zorgen maken over gender- en seks diverse personen bij deze regel.

Figuur 43: Grafiek knelpunten beleid heren bij dames (N=11)

Vervolgens hebben 176 respondenten aangegeven dat deze regel niet hoeft te worden aangepast. Daarentegen hebben 30 respondenten ideeën ingestuurd over hoe zij dit beleid het liefst aangepast zien worden. Hiertussen zitten bijvoorbeeld ideeën over het toestaan van heren in damesteams tot een bepaald niveau (bijvoorbeeld 3e klasse en lager) of een maximum aantal heren, maar ook ideeën over restricties waar een desbetreffende heer zich aan dient te houden die anders zijn dan de regels voor de dames in het team. Bijvoorbeeld: “Als heren enkel als achterspeler/libero meespelen zou het mogelijk moeten zijn.” Een ander idee is: “Heren niet bovenhands [laten] opslaan en smashen.” Met als onderbouwing: “Dit doordat het spel van de dames negatief [wordt] beïnvloed. Heren kunnen vaak veel harder (op)slaan. Als je dit wel toe laat, heb je kans dat er dames in de competitie gaan stoppen.”

Het blijkt een moeilijke kwestie voor de eerlijkheid van het spel. “Ik ben van mening dat het mag als de heren die meespelen dit doen wanneer er geen herenteam is bij hun vereniging of dat het niveau gelijkwaardig is aan dat van de dames.” Maar daar wordt tegenin gebracht: “Dit is moeilijk vast te stellen, maar ik ben bang dat een man in een damesteam een grote invloed kan hebben op het spel en dus tijdens belangrijke wedstrijden misbruikt kan worden om te winnen.” Daarom geeft ook iemand aan dat het alleen kan wanneer het niveau van de heer ongeveer gelijk is aan dat van de dames, want anders zou het oneerlijk zijn.

Verder zien een aantal mensen naast het niveau van de heren ook de leeftijd van de heren als voorwaarde of mogelijkheid, zoals alleen jongens tussen de 16-18 jaar oud die in een damesteam mogen spelen. Daarbij wordt de vraag groter of daarmee het spelplezier wel toeneemt. Het zou volgens een ander ook meer mogelijkheden voor jongens creëren, omdat daar te weinig plek is, wanneer je hen niet in een meisjesteam wil laten spelen. Ook voor de toekomst van deze jongens in verenigingen zonder herenteams zou het positief kunnen zijn: “Wij hebben nu een klein groepje jongens spelen. Momenteel is daar geen toekomst binnen de club mogelijk zodra zij in de seniorencompetitie terecht komen. Hierdoor kunnen ze niet doorgroeien.”

Tot slot noemen een aantal respondenten de optie om een senioren-mixcompetitie op te zetten: “Gemengde seniorencompetitie starten op 2e en 3e klasse niveau.” “Het is wel een toevoeging om gemixt te kunnen spelen, alleen zou er naar mijn mening dan een aparte mixcompetitie moeten zijn.” Want: “Wanneer er heren mee mogen spelen in de gewone damescompetitie, loop je het risico dat er vrouwen zich onveilig voelen tijdens de wedstrijden, omdat de heren soms ontielijk hard kunnen slaan. Ik denk ook dat het snel oneerlijk kan worden.” Wanneer men er specifiek voor kiest uit te komen in een mixcompetitie, voelen deze personen zich waarschijnlijk wél veilig, omdat zij er voor kiezen. Daarnaast geeft iemand aan dat het team en de tegenpartij eenzelfde teamsamenstelling dienen te hebben: “Gemixt spelen lijkt mij fantastisch, echter dan dient de gehele poule gemixt te zijn.”

5. Conclusie en discussie

Theorie

Historische en fysiologische context

Vanuit de historische context kunnen we opmaken dat eerlijkheid en veiligheid altijd een grotere prioriteit zijn geweest dan inclusiviteit. Vanwege de mogelijke fysieke effecten die sport op een vrouwenlichaam zou kunnen hebben, werd het heel onveilig gevonden om te sporten. Vrouwen konden er immers onvruchtbaar van raken, wat toentertijd zeer onwenselijk was. Deze vooroordelen zijn inmiddels weggevaagd. Daarnaast waren er enkele sociale verschillen tussen mannen en vrouwen waardoor het niet wenselijk was sporten voor mannen en vrouwen te faciliteren. Ook dit idee bestaat vrijwel niet meer. Wél blijkt uit de literatuur dat er grote fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen zijn, wat vrouwen de stempel 'fysiek benadeeld' heeft gegeven.

De stappen die voorheen gezet zijn om vrouwen toe te laten aan wedstrijden, zijn stappen in de inclusiviteit. Het scheiden van de competitie heeft als het ware een passende plek gecreëerd voor deze sekse, wat vanuit menig perspectief de inclusiviteit van de sport juist bevordert heeft. Desalniettemin werden er nog mensen uitgesloten van sporten, - denk aan (etnische) minderheden - dus er was nog geen sprake van totale inclusiviteit.

Toen vrouwen eenmaal werden toegelaten aan sportwedstrijden, maakten zij geen schijn van kans in de wedstrijden tegen mannen. Om de wedstrijden eerlijk te laten verlopen, werden aparte vrouwenwedstrijden gehouden waar vrouwen wel de kans kregen om te laten zien hoe goed zij waren, ongeacht hun fysieke nadelen ten opzichte van mannenlichamen.

Uit de verdieping van de fysiologie komt naar voren dat mannen een voordeel ervaren ten opzichte van vrouwen met betrekking tot lengte, sprongkracht en stootkracht. Hieruit blijkt dat er vanaf 14-jarige leeftijd pas de grootste verschillen ontstaan en het daarom belangrijk is om vanaf die leeftijd regels te maken omtrent sekse om de sport eerlijk te houden.

Bijvoorbeeld: de competitie gescheiden houden om de eerlijkheid te beschermen. Ideeën uit het verleden zouden er ook op wijzen dat de competitie gescheiden dient te worden voor het behoud van sociale en fysieke veiligheid. Inclusiviteit is een fenomeen dat pas later middels emancipatiebewegingen is opgekomen. Daaruit blijkt dat ook inclusiviteit en het kunnen bieden van een plekje in de competitie aan iedereen bijdragen aan het algemene spelplezier.

Maatschappelijke ontwikkelingen

De opkomst van gendergelijkheid brengt verschillende vraagstukken over inclusiviteit en eerlijkheid aan het licht. Men is gemotiveerd om iedereen te betrekken in de sport, maar dat mag vervolgens niet ten koste gaan van de eerlijkheid in het spel. Hieruit blijkt dat wanneer er een competitie voor alleen vrouwen is, dit eerlijk is voor deze vrouwen, en dat zij daarmee de kans krijgen om hun talenten te laten zien. Dit zou ze bemoeilijken wanneer er ook mannen aan dezelfde competitie mee zouden doen. Het instellen van specifieke regels voor de verschillende sekses zorgt voor meer gelijkheid, ondanks dat de regels en voorwaarden tot deelname niet hetzelfde zijn. Ze krijgen wel gelijke kansen.

Het groeiend gezondheidsbewustzijn zorgt voor een grotere vraag naar verschillende vormen van sporten, waaronder verschillende variaties van competities zoals 4x4 C-jeugd of recreantencompetities. Deze vormen waarbij de teams zowel gemixt als gescheiden zijn, focussen zich vooral op het in beweging blijven. De verschillende mogelijkheden die geboden worden, verhogen het spelplezier en de inclusiviteit. Het draait in sommige van deze competities iets minder om de eerlijkheid van de niveaus en voordelen van de verschillende spelers. Het sporten bevordert in het algemeen iemands vitaliteit, wat ook weer kan helpen bij iemands fysieke veiligheid om meer aan te kunnen.

Uit deze maatschappelijke ontwikkelingen kunnen we de conclusie trekken dat de opkomst van gendergelijkheid om meer inclusiviteit vraagt. Echter, hier is geen les uit te trekken of het nodig lijkt om meer gescheiden te spelen, gemengd te spelen of bepaalde mogelijkheden toe te laten. Aan de hand van de gewenste definitie van gelijkheid, kan hier wel een keuze in gemaakt worden. Een groeiend gezondheidsbewustzijn vraagt om meer variaties van volleybal, zodat iedereen op een fijn plekje kan blijven bewegen.

Huidige beleid & Signalen

De signalen die binnenkomen gaan zowel over verzoeken om het huidige beleid te versoepelen, als geluiden hiertegen en verzoeken om aanscherpingen te handhaven. Dit geeft de aanleiding van het onderzoek het beste weer. Uit de verzoeken tot versoepeling blijkt dat men graag meer mogelijkheden ziet verschijnen, omdat dit inclusiever is en meer mensen een plekje kan bieden, vooral in kleine verenigingen met weinig (mannelijke) spelers.

Daarnaast blijkt uit andere geluiden weer dat men zich zorgen maakt om de veiligheid en de eerlijkheid van de concurrentie als jongens meedoen bij meiden. Ook blijkt dat het spelplezier kan dalen voor mannelijke spelers wanneer zij tegenover een vrouwelijke speler staan. Dit kan verschillende redenen hebben. Van de gemixte CMV-jeugd, gemixte jeugd en gemixte recreanten kunnen we leren dat de veiligheid wordt gewaarborgd in de competitie en binnen het team, en we kunnen leren dat het spelplezier wordt verhoogd zolang de mogelijkheid tot gemixte competitie bestaat. Het verschilt per regio of dit daadwerkelijk gefaciliteerd kan worden.

Beleid elders

Er zijn een aantal conclusies die we uit het voetbal kunnen trekken. Onderzoek van de KNVB wijst erop dat vanaf vroege leeftijd samen sporten, de sociale dynamiek tussen jongens en meiden verbetert, en daarmee ook de sociale veiligheid op het sportveld. Zij kunnen technisch, fysiek en mentaal van elkaar leren. Verder is de KNVB positief over het feit dat in de senioren één lijn enkel voor vrouwen is en één lijn algemeen is waar iedereen mee mag doen op alle niveaus. De keuze van een vrouw om deel te nemen aan een herenwedstrijd ligt bij haarzelf en zij is op de hoogte van het risico dat eraan vastzit. Competities worden ingedeeld op basis van uitslagen en teamsterkte en het geslacht is hierbij niet leidend. Het spelplezier staat voorop in de jeugd, en communicatie naar coaches en ouders speelt hier een grote rol in. Tot slot bevordert gemengd spelen volgens hen de inclusiviteit in de sport, omdat het gescheiden sporten het hokjesdenken in stand zou houden.

Daarnaast zien we in korfbal gemengde teams. Echter, oorspronkelijk is hier een gelijke verdeling in de veldopstelling de norm (4 heren en 4 dames) en zijn er bepaalde regels voor de rol van een heer die een dame niet heeft. Dit zou de eerlijkheid en veiligheid van het spel behouden. De bond laat dit in de breedtesport over aan de verenigingen zelf, want zij dienen bij te dragen aan het bevorderen van het spelplezier. De sport is ontstaan om klassen samen te laten sporten en de sociale dynamiek daarmee te versterken. Zij zien een sociaal-veilige omgeving, omdat het normaal wordt gevonden met heren en dames in één team te zitten en daardoor is er veel sociale bewustheid en controle. Verder noemen ze het ons-kent-ons principe, dat ontstaat door families en vrienden die bij elkaar in het team spelen, als grootste reden voor ledenaanwas en -behoud.

Deze twee sporten belichten de positieve consequenties van gemengd sporten. Echter, de oorsprong van die twee sporten maakt het gemengd sporten makkelijker dan voor de volleybalsport. Bij volleybal speelt de nethoogte en lengte van mannelijke spelers een zodanig grote rol dat gemengd spelen niet zo eerlijk blijft als bij voetbal en korfbal. Daarentegen leren we wel dat het op sociaal gebied voordelen met zich mee kan brengen, zowel voor de sociale dynamiek binnen het team als voor de algemene sociale veiligheid en talentontwikkeling. Het kan ook de inclusiviteit en het spelplezier vergroten, zolang dit spelplezier niet naar beneden gaat door oneerlijke en onveilige situaties. Voetbal en korfbal geven positieve voorbeelden van gemengd sporten.

In het buitenland zijn verschillende voorbeelden van gemengd spelen zichtbaar in de volleybalsport. Vrijwel alle jeugd onder-12 wordt gemixt gespeeld, omdat er wordt erkend dat er tot die leeftijd bijna geen fysieke verschillen tussen jongens en meisjes zijn. Vanaf de jeugd is er een variërend beleid geheel naar de behoefte en de aantallen van de leden. De landen vinden bijna allemaal dat hun beleid inclusief is naar de behoefte van hun leden.

Denemarken heeft het meest recentelijk het genderbeleid aangepast. Met hun biologische vrouwen-lijn en algemene lijn hopen zij voor iedereen een plekje te bieden waarbij de eerlijkheid in stand wordt gehouden. Er kan niet tussen gewisseld worden tijdens het seizoen. Dit geldt voor jeugd en senioren. Of dit allemaal bevalt, is nog niet duidelijk en

zouden we binnenkort na moeten vragen zodra het is geëvalueerd. Qua veiligheid geven zij aan dat dit risico bij de spelers zelf ligt, en dat zij er als bond niet mee bezig zijn.

In Slovenië is er een strikte scheiding voor de jeugd- en senioren-competities, want dat bevordert volgens hen de eerlijkheid en veiligheid. Bovendien bestaat de behoefte er niet om met elkaar te spelen, dus zijn er geen kwesties rondom inclusiviteit. België heeft ook vanaf 15 en ouder alleen gescheiden competities, maar zij geven aan geen onderbouwing hiervoor te hebben. Desalniettemin is inclusiviteit wél een actueel en relevant thema in België, dus willen ze evolueren naar een aanpak op maat voor ieder individu.

Ook in Noorwegen is het beleid lang hetzelfde gebleven. Echter, de herencompetitie is vrij voor personen met verschillende genders behalve de hoogste twee niveaus. Ook hanteren zij een limiet van één of twee vrouwen, afhankelijk van de leeftijd en het spelniveau. Hiermee behouden zij het plezier van de jongenscompetitie. Zij kennen alleen niet het probleem van een tekort aan heren, en zien vaker een tekort aan volleybalspelers in het algemeen. Over het algemeen vinden zij dat het spelplezier groot is en het beleid inclusief is.

In IJsland is volleybal een te kleine sport om een mixcompetitie te faciliteren al zouden ze dat wel willen, waardoor er wederom alleen een jongens- en een meisjescompetitie is. Wél kan het voorkomen dat ze bij elkaar invallen. Jongens mogen dan alleen meedoen in een hogere leeftijdscategorie. Bij de senioren is er een strikte scheiding, maar er wordt niet specifiek gevraagd naar iemands geslacht bij inschrijving. Non-binaire en genderdiverse deelnemers-aantallen stijgen. Vandaar dat ze met andere nationale sportbonden kijken hoe ze dit gaan oplossen, want er zijn geen richtlijnen voor. Bij de IJslandse bond staat spelplezier voorop, en staan ook ledenwerving en inclusiviteit hoog in het vaandel, maar is er weinig mogelijk door het kleine aantal deelnemers.

Van de landen waarmee is gesproken, kunnen we het meeste halen uit het Deense beleid. Deze bond is redelijk vergelijkbaar met volleybal in Nederland en zij hebben onderbouwde veranderingen in hun beleid aangebracht. Toch is het nog niet duidelijk of dit nieuwe beleid gewenst is en moeten we de evaluatie hiervan afwachten. Daarnaast dienen de verschillende regels in andere landen ter inspiratie en kunnen we eruit halen dat er

variërende definities van inclusiviteit worden gehandhaafd, maar dat inclusiviteit een groeiende prioriteit is.

Jeugd

De overwegingen van de jeugddispensatie

In regio's Oost, Zuid en West is het mogelijk om dispensatie aan te vragen voor een maximum van twee jongens in een meisjesteam in de 2e en 3e klasse van de B- of C-jeugdcompetities. Voorstanders van de dispensatieregel geven aan dat deze regel vooral ervoor zorgt dat jongens een plekje krijgen om te kunnen volleyballen in competitievorm en dat daarmee hun spelplezier wordt vergroot. Het is vooral voor kleine verenigingen met weinig jongens een goede optie om deze jongens te behouden. Het kunnen behouden van leden en iedereen de mogelijkheid geven tot deelname staat bij de voorstanders hoog op het prioriteitenlijstje. Er zijn ook voorstanders die vinden dat de huidige dispensatieregels nog te beperkend zijn, en dat het niet genoeg doorstroommogelijkheden biedt. Jongens die buiten de 2e & 3e klasse van de B- en C-jeugd vallen, kunnen eigenlijk niet meedoen in een vereniging zonder jongenteams. Om deze jongens te behouden en tevens leukere competities te kunnen spelen, zouden zij ingedeeld moeten kunnen worden in teams van hun niveau en leeftijd. Het kan voor bepaalde spelers een goede oplossing zijn. Echter, er wordt ook erkend dat het niet voor alle jongens een oplossing kan zijn.

Naast de gewone voorstanders van de regel, zijn er ook voorstanders die de regel graag net iets anders zien. Bijvoorbeeld: de ene persoon vindt dat een meisjesteam met een jongen erin gelijk buiten mededinging mee zou moeten doen, terwijl de andere persoon vindt dat de limiet van twee jongens in het veld soepeler zou moeten, want een team met meer jongens dan meiden moet zich gewoon inschrijven als jongenteam. Een ander voorbeeld dat wordt gegeven is dat jongens alleen mee zouden moeten mogen doen in een hogere leeftijdscategorie, dus uitkomen in een B-team terwijl ze C-leeftijd hebben.

Tegenstanders van de dispensatieregel geven aan zich vooral zorgen te maken over de eerlijkheid van de competitie. Vanaf een bepaalde leeftijd is er een groot verschil in kracht

en lengte. Jongens krijgen daarmee de overhand in het spel en het risico is dat alle ballen naar hen worden toegespeeld. Men is bang voor het oneerlijk inzetten van te sterke jongens op belangrijke momenten, wanneer de winst bijvoorbeeld belangrijk is. Daarnaast kunnen ouders en/of kinderen er moeite mee hebben dat er jongens en meiden met elkaar in een team zitten.

Verschillende voor- en tegenstanders van deze regel komen zelf al met het idee van een mixcompetitie. Het kan het spel leuker en eerlijker maken. Men kan zelf kiezen of ze met en tegen jongens én meiden spelen in plaats van dat zij voor deze verrassing komen te staan als zij deelnemen aan een meisjescompetitie. Daarnaast zijn veel van de genoemde argumenten voor het dispensatiebeleid ook van toepassing voor het mixcompetitie-beleid. Verdere argumenten voor een mixcompetitie worden bij dat onderdeel besproken.

De overwegingen van de jeugd-mixcompetitie

Voorstanders van een mixcompetitie in de jeugd geven aan dat zij zien dat het aantal jongens bij verenigingen afneemt, omdat er geen passend plekje is voor hen. Een mixcompetitie op verschillende niveaus en voor verschillende leeftijden zou meer passende plekjes kunnen creëren. Daarnaast zijn teams met één of twee jongens vaak gedwongen mee te doen in een jongenscompetitie - wanneer er geen dispensatie van toepassing is - en spelen al deze meiden tegen volledig jongenteams. Men geeft aan dat het spelplezier van de betreffende meiden eronder lijdt wanneer zij tegenover alleen maar jongens komen te staan en zij zelf een mixteam zijn, want het speelniveau kan erg verschillen tussen de teams en de jongens geven grote fysieke tegenstand. Wanneer mixteams tegenover andere mixteams staan, wordt het spel eerlijker gevonden, omdat zij dan allebei zowel jongens als meiden in het veld hebben staan.

Er wordt aangegeven dat op school er ook geen problemen zijn met gemengde klassen, dus dat gemengd sporten ook niet een probleem zou moeten zijn. Ook wordt er aangegeven dat het het leukst gevonden wordt als men met leeftijdsgenoten kan sporten. Wanneer men A-, B- en C-jeugd combineert om toch één geheel jongenteam te kunnen vormen, draagt dit namelijk niet bij aan het spelplezier door de grote leeftijdsverschillen.

Vanuit regio Noord zijn er veel positieve ervaringen met de mixcompetitie benoemd. Jongens worden technisch betere spelers en meiden durven meer, omdat ze gewend raken aan hard geslagen ballen. Het zorgt ervoor dat mixteams vaak bij andere mixteams in de competitie zitten. Dit maakt de competitie eerlijker en zorgt voor iedereen voor meer spelplezier, dan wanneer ze tegen enkel jongens spelen.

Dit houdt wel in dat er genoeg mixteams van verschillende niveaus in de regio moeten zijn. Een aantal voorstanders geven namelijk aan dat een van hun zorgen is dat er geen mixcompetitie op niveau zal kunnen zijn als er niet genoeg mixteams zijn, of dat zij een lange reistijd tegemoet gaan. Daarnaast hebben voorstanders van de mixcompetitie ook hun eigen ideeën over hoe dit georganiseerd zal moeten worden. Om de eerlijkheid te behouden, vinden zij dat er duidelijke regels voor een dergelijk mixteam moeten komen, zodat het zich niet voordoet dat er toch een volledig jongensteam tegenover een team met bijna alleen maar meiden komt te staan. Enkele voorstellen die worden gedaan, zijn: helft jongens en helft meisjes, of een maximum aantal jongens in de veldopstelling.

Tegenstanders van een mixcompetitie geven aan dat meiden het juist niet fijn vinden om tegenover jongens te komen te staan. Meiden vinden dit fysiek eng en ze zijn bang dat ze alsnog tegenover een team komen te staan met bijna alleen maar jongens. Dat zou oneerlijk zijn. Een ander geeft juist aan dat meisjes in een mixteam dat nu in een jongenscompetitie moet spelen, er zelf voor kiezen om tegen jongens te spelen, dus het toevoegen van een mixcompetitie zou overbodig en verwarrend zijn. Wanneer voor een mixcompetitie dezelfde regels blijven gelden als in de jongenscompetitie, zou de nethoogte het spelplezier van de meiden negatief kunnen beïnvloeden.

Andere tegenstanders maken zich zorgen over het aantal mixteams dat zich vervolgens op zou geven voor een dergelijke competitie. Zij zijn bang voor te kleine poules en te grote reisafstanden. Daarnaast zijn er mensen bang dat het jongensvolleybal enorm zal krimpen in hun regio, en dat het ook de instroom van jongens en heren bij de vereniging niet zal bevorderen.

Conclusies jeugdbeleid

Uit het theoretische gedeelte van dit onderzoek komt naar voren dat jeugdspelers tot ongeveer 12-jarige leeftijd geen lichamelijke verschillen ervaren (wanneer we kijken naar lengte en kracht), en dat er vanaf 14-jarige leeftijd pas echt een significant verschil is waarbij de groeispurt bij jongens er voor zorgt dat zij gemiddeld een stuk langer en sterker worden dan meiden van diezelfde leeftijd. Vanaf 14-jarige leeftijd is het daarom van iets groter belang om duidelijke regels te maken die op de eerlijkheid van de competitie toezien. Daarom zou bij een vergroting van de mogelijkheden ook een strenger regelpakket aan te raden zijn. Dat is iets wat ook overeenkomt met de argumenten en zorgen van respondenten.

Ook bij andere sporten en in andere landen zien we dat in de jeugd samen sporten goed is voor de sociale dynamiek, het inclusief denken en het spelplezier, zolang de competitie eerlijk blijft. Daaruit kunnen we opmaken dat in de jeugd samen sporten gestimuleerd kan worden, zolang er regels zijn die de eerlijkheid waarborgen. Meiden die kiezen voor een meisjescompetitie verwachten dan niet dat ze tegenover jongens komen te staan, wat zij wellicht eng of oneerlijk vinden. Wanneer zij spelen in een jongenscompetitie of een mixcompetitie weten zij dat zij dit wel kunnen verwachten. Uit de meldingen die waren binnengekomen over een jongen met een te hoog niveau in een meisjes B eerste klasse-team, kunnen we halen dat men zich vooral zorgen maakt om de eerlijkheid omdat deze uitzonderlijke situatie buiten de richtlijnen van het huidige beleid om was.

Men lijkt in de enquête redelijk tevreden over de huidige staat van het beleid, maar er geeft ook een groot aantal aan meer mogelijkheden te willen zien om de problemen die zij om zich heen zien mee op te lossen. Het grootste probleem dat wordt benoemd is het tekort aan jongens bij verenigingen. Verder vinden veel respondenten dat jongens en meiden prima samen en tegen elkaar kunnen sporten als een oplossing, zolang zij hier zelf voor kiezen en de wedstrijden eerlijk blijven. Het wordt veel als oplossing gezien, maar er zijn ook mensen die denken dat het spelplezier hoger kan liggen als er gemengd gespeeld wordt. Over het algemeen is men positiever over een mixcompetitie als oplossing en mogelijkheid dan over de dispensatie. Echter, er zijn ook mensen die aangeven dat het één het ander niet

zou hoeven uitsluiten. Vooral in regio Noord is men erg positief over de mixcompetitie en zouden zij het minst van allen een verandering willen zien.

Verder vermoeden we dat veel van de respondenten die aangeven dat het beleid niet aangepast hoeft te worden, er ook geen moeite mee zouden hebben als het wél aangepast zou worden. Dit zal moeten worden gepeild bij de verenigingen. Bij een dergelijke peiling zou ook gekeken kunnen worden op welke niveaus en in welke leeftijdscategorieën er genoeg animo zou zijn voor een mixcompetitie.

Aanbeveling jeugdbeleid

Het blijkt wenselijk om in alle regio's hetzelfde beleid te hebben en verenigingen dezelfde mogelijkheden te geven omtrent mixteams en dispensatiemogelijkheden. Per leeftijdscategorie zouden er andere regels toegevoegd kunnen worden over het minimum aantal jongens of meiden. Dat zou zijn om de eerlijkheid van de competitie te bevorderen. Teams hebben dan de mogelijkheid tot dezelfde voor- en/of nadelen. Hiermee hopen we dat de noodzaak voor dispensatiemogelijkheden verdwijnt. Welke regels er zouden moeten komen voor de veldopstelling, zou gepeild moeten worden bij verenigingen, net als de verdwijning van de dispensatiemogelijkheid voor jongens in een meisjesteam. Een voorbeeldbeleid onderbouwd door de groeispurt-leeftijd is als volgende beschreven:

C-jeugd: meisjes, jongens, mix; mix geen regels over veldopstelling.

B-jeugd: meisjes, jongens, mix; mix min. 1 jongen en min. 1 meisje in veldopstelling.

A-jeugd: meisjes, jongens, mix; mix min. 2 meisjes in de veldopstelling.

<i>Advies jeugdbeleid nethoogte en veldafmeting</i>		Nethoogte			Veldafmeting
		Jongens	Meisjes	Mix	
Jeugd A	Alle klassen	2,43m	2,24m	2,35m*	9x9
Jeugd B	1e klasse +	2,30m	2,24m	2,30m	9x9
	2e/3e klasse	2,24m	2,15m	2,24m	9x9
Jeugd C	1e klasse +	2,15m	2,15m	2,15m	9x9

Advies jeugdbeleid nethoogte en veldafmeting		Nethoogte			Veldafmeting
		Jongens	Meisjes	Mix	
	23/3e klasse	2,10m	2,10m	2,10m	7x9

* Gebaseerd op recreanten mix-competitie. Alleen van toepassing wanneer er daadwerkelijk twee mixteams tegen elkaar spelen. Dit gebeurt ook al in Regio Noord.

Senioren

De overwegingen van dames in herenteams

Voorstanders van het toelaten van dames in herenteams geven vooral aan dat het de keuze van de dame zelf zou moeten zijn. Zij zijn op de hoogte van het risico voor hun eigen veiligheid en nemen dat mee in de overweging of ze in een herenteam zouden willen volleyballen wanneer de vereniging dit een goed plan zou vinden. De vereniging is namelijk verantwoordelijk voor het bepalen van het niveau van de spelers in een team. Wanneer het niveau van een dame goed genoeg wordt geacht voor een herenteam en dit team haar graag als lid ziet, zou de keuze aan haarzelf moeten zijn of zij dit inderdaad wil. Het bevordert de inclusiviteit, want kan ervoor zorgen dat de dame uit kan komen in een team op gewenst niveau. Daarnaast creëert het mogelijk een plek voor meer mensen en kan het ervoor zorgen dat teams volledig gevuld zijn waardoor teams niet opgeheven hoeven te worden.

De herenteams ondervinden geen oneerlijke tegenstand wanneer zij tegen een dame van hetzelfde niveau spelen. Het is dan ook van belang dat de betreffende vrouw niet van bijvoorbeeld derde divisie-niveau is en uitkomt in de derde klasse bij de heren. Juist het spelen in een herenteam zou voor meer uitdaging en speelmogelijkheden kunnen zorgen voor dames, wanneer dat niet in een damsteam kan.

Wat betreft het invallen, zijn er meer voorstanders. Het kan namelijk als oplossing gezien worden om wedstrijden met te weinig spelers toch door te laten gaan. Meerdere voorstanders geven aan dat een dame zou moeten mogen invallen in een herenteam tot één niveau lager dan haar eigen niveau bij een damsteam.

Tegenstanders geven vooral aan dat de fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen de fysieke veiligheid en eerlijkheid van het spel in gevaar kunnen brengen. Vanaf welk niveau het gevaarlijk wordt gevonden voor de dame verschilt per respondent: zowel 3e divisie, als promotieklasse, als eerste klasse, als tweede klasse worden als 'veilige grens' benoemd. Iemand geeft aan "Hoe hoger het niveau des te systematischer het spel, waarbij de

positionering in het veld als automatismen verloopt. Spelers bewegen dan synchroon aan elkaar. Wanneer dat niet gebeurt, lopen spelers elkaar letterlijk van de sokken.”

Er zijn tegenstanders die bang zijn dat het spel vervolgens niet eerlijk gaat verlopen. Het fysieke verschil, waarbij een dame als ‘zwakste persoon’ wordt gezien, zal uitgebuit worden om te winnen van het team. Het beïnvloedt het spelplezier wanneer er alleen maar op de dame gespeeld/geslagen zal worden. De vraag is vervolgens of dit inderdaad het geval is. Is zij de ‘zwakste persoon’ en zal de tegenstander die gedachte uitbuiten?

Verder geeft een enkeling aan weleens te horen dat heren het niet leuk vinden om tegen dames te spelen. Waar dit aan ligt wordt niet helemaal duidelijk. Heren zouden het gevoel kunnen hebben dat zij de bal niet zo hard mogelijk kunnen doorslaan wanneer er een dame tegenover hen staat. Zij kunnen niet van tevoren weten wanneer zij tegen een ander herenteam spelen of dat er ook dames in dat team zitten, en dus wordt de keuze van hen ontnomen. Daarnaast geeft er ook iemand aan dat dames vaak bang zijn wanneer zij tegen heren spelen en vragen of zij niet door willen slaan op hen. Dit is een voorbeeld dat genoemd werd naar aanleiding van een gemixte wedstrijd tijdens een training van een heren- en een damesteam. Men is bang dat dit voor de dame ook niet leuk zal zijn.

Enkele andere tegenargumenten die werden genoemd is de onhandigheid die het levert training-technisch gezien en facilitair. Het zou problemen met zich mee kunnen brengen dat het team niet in één kleedkamer kan. Tot slot maakt iemand zich ook zorgen over de verhalen die hij heeft gehoord over het grensoverschrijdend gedrag van mannen naar vrouwen toe.

Conclusies dames in herenteams

De theorie vertelt ons dat de gescheiden dames- en herencompetities zijn ontstaan door de sociale en fysieke verschillen tussen mannen en vrouwen. Terwijl het sociale verschil steeds verder wegzakt, blijft het fysieke verschil tot stand door onderzoeken naar de fysiologie van mannen en vrouwen. Om vrouwen - met hun fysieke nadeel ten opzichte van mannen - een eerlijke kans te geven, zouden zij hun eigen en beschermde competitie moeten kunnen hebben. Dat is nu het geval, maar deze argumenten gelden niet voor de herencompetitie.

Heren winnen het namelijk gemiddeld nog steeds van vrouwen als zij tegen elkaar zouden spelen. Dit komt ook als conclusie naar voren uit de enquête: mannen hebben gemiddeld een oneerlijk voordeel tegenover vrouwen. Echter, een dergelijk voordeel heeft een team met een dame niet wanneer zij tegen een ander herenteam spelen, dus dat zou niet oneerlijk hoeven te zijn.

We zien dat in het voetbal en hockey in Nederland het tegenwoordig is toegestaan om op alle niveaus toe te treden bij de herencompetitie als vrouw zijnde. Deze algemene competitie wordt als erg inclusief ervaren, maar het houdt niet in dat er gelijk volop gebruik van wordt gemaakt. De dames hebben vaak nog niet dat niveau of kiezen ervoor om op een gegeven moment niet meer in een herenteam te spelen. Dat zien ze ook in Denemarken en Noorwegen, waar het ook toegestaan is voor dames om deel te nemen aan alle niveaus van de volleybalcompetitie (met uitzondering van de hoogste niveaus in verband met internationale regelgeving). Er wordt nauwelijks gebruik van gemaakt, maar men ziet daar niet in waarom het niet mogelijk zou mogen zijn, als de situatie zich wel voordoet dat iemand het niveau aankan en het leuk vindt om daarin mee te spelen. Het risico qua veiligheid is aan de dames of zij dit aandurven.

Uit de enquête blijkt dat men zich nog wel eens zorgen maakt om de fysieke veiligheid van vrouwen in het veld, vanwege de grotere sprong- en stootkracht van mannen. Het is dan de vraag of je als bond vrouwen bij voorbaat wil beschermen of de keuze aan henzelf en de vereniging overlaat. Zij zullen waarschijnlijk zelf niet willen uitkomen in een competitie waar zij het niveau niet van aan kunnen, maar dat is een aanname. Ook wordt er in de enquête gesproken over de vermindering van het spelplezier voor de heren. Heren die het gevoel hebben dat zij zich in zouden moeten houden wanneer zij tegen een team met een dame moeten spelen. Welke redenen hierachter zitten, is niet duidelijk. Vanuit de theorie kunnen we hier lastig aannames over maken. Eventueel spelen sociale denkbeelden over mannen en vrouwen hier een rol in, maar dit wordt niet duidelijk uit de argumentatie van de respondenten.

De overwegingen van de recreanten-mixcompetitie

De respondenten die hebben aangegeven ervaring te hebben met de recreanten-mixcompetitie, zijn ronduit positief. Ze geven aan dat er vooral plezier wordt gemaakt met het spelen van volleybal en dat het niet draait om het winnen of verliezen. Ook gevoelsmatig maakt het daarom de meeste teams niet uit hoeveel dames of heren er in het veld staan. Een andere voorstander van de gemengde recreantencompetitie geeft juist aan dat er door het mixen gelijkwaardige teams deelnemen aan de competitie. Mergen zorgt voor een eerlijke balans en geeft dames die wat harder spel willen spelen met heren erbij de ruimte om dit te doen. Bovendien is recreatief volleybal een makkelijke manier om iedereen die enigszins mobiel is, te stimuleren om te bewegen, en houdt de mogelijkheid tot een mixcompetitie deze drempel laag voor zowel spelers als verenigingen.

Er zijn maar enkele argumenten genoemd in de enquête waarom gemengd recreatief volleyballen niet optimaal zou werken. Iemand geeft aan dat veel vrouwen niet willen of niet durven te volleyballen met en tegen mannen. Daarnaast zijn vrouwen gewend aan een nethoogte van 224 cm en al speelt de mixcompetitie op een tegemoetkomende nethoogte van 235 cm (t.o.v. 243 cm bij de heren), kan deze 11 cm de dames afschrikken.

Tot slot valt op uit de enquête dat er opmerkelijk veel mensen aangeven het minimum aantal vrouwen in de veldopstelling te verlagen naar twee in plaats van drie personen. Hierdoor zouden er meer wedstrijden door kunnen gaan en zouden teams met maar drie vrouwen in totaal meer door kunnen wisselen. Iemand geeft aan dat zij een recreantenteam moeten opheffen omdat er maar drie dames in zitten die dan iedere wedstrijd aanwezig zouden moeten zijn. In theorie klinkt het mooi, maar in de praktijk lijkt het lastig te zijn om iedere wedstrijd een minimum van drie vrouwen te hebben. Bovendien wordt dit minimum van twee in sommige speelgebieden al gehanteerd. Daarentegen geeft er ook iemand aan dat er af en toe ter plekke gevraagd wordt of er met meer mannen gespeeld mag worden, maar dan blijkt dat dit team wat meer overwicht heeft in de wedstrijd.

Conclusies recreanten-mixcompetities

Uit de theorie blijkt dat er een groeiend gezondheidsbewustzijn is. Hierdoor zien mensen - die minder mobiel, ouder of om welke reden dan ook niet makkelijk kunnen deelnemen aan

sport - ook in dat bewegen goed voor hen is. Het is dan fijn dat er verschillende vormen van beweging beschikbaar zijn die de drempel tot bewegen laag houden. De recreantencompetitie is hier een voorbeeld van. Het mengen van dergelijke recreanten verlaagt de drempel voor kleine verenigingen om zo'n team op te zetten, want het wordt makkelijker gevuld omdat iedereen eraan mag deelnemen. Het bevordert het plezier in bewegen en de inclusiviteit van de volleybalsport. Dit blijkt ook uit de enquête.

Verder wordt de theorie bevestigd in de enquête betreffende de sociale veiligheid in een gemengd team. De dynamiek wordt als zeer positief ervaren, want iedereen is er met hetzelfde doel: plezier hebben in bewegen. Dan maken niveau en geslacht minder uit, zolang er maar veilig gespeeld kan worden. Zo wordt het ook in het buitenland ervaren. In andere landen wordt ook naar behoefte recreanten gemixt.

Wat we uit de enquête kunnen halen is dat er vooral niet te veel veranderd zou moeten worden in de recreanten-mixcompetitie. De huidige vorm bevalt goed. Er zou enkel gepeild kunnen worden of men voorstander, neutraal of tegenstander zou zijn van een regelverandering betreffende een verlaging in het minimum aantal dames in de veldopstelling. De achterliggende reden is om meer wedstrijden door te kunnen laten gaan of meer teams samen te stellen. Daarbij moeten we in ons achterhoofd houden dat hiermee niet de veiligheid en het spelplezier verminderd zouden moeten worden.

Overwegingen en conclusies heren in damesteams

Tot slot is er in de enquête gevraagd naar de meningen van personen over eventuele deelnames van heren in een damesteam. Nu is dat niet mogelijk en daar is veel tevredenheid over. Er valt aan te raden om nu niks te veranderen in dit beleidsonderdeel, omdat er nog niet genoeg behoefte lijkt vanuit de theorie en de enquêteresultaten om dit wel mogelijk te maken. De overwegingen hiervoor worden nog even op een rijtje gezet.

Voorstanders van heren in damescompetities uit te laten komen geven aan dat dit alleen mogelijk zou moeten zijn in de laagste niveaus van de damescompetitie (2e/3e klasse en lager). En dan nog zouden er specifieke regels moeten komen voor de heren om hun fysieke voordelen in te perken, zoals alleen op specifieke posities en het verbieden van bepaalde

handelingen. Het zou voor jeugdspelers van 16-18 jaar ook een doorgroeimogelijkheid kunnen zijn als er binnen de club geen andere opties zijn.

Echter, de theorie toont aan dat op die leeftijd de fysieke ontwikkeling van jongens/heren al zodanig ver is dat het oneerlijk zou zijn om een damesteam met heren op/aan te vullen. Tegenstanders van een dergelijk team kiezen er niet voor om tegen heren te spelen. In dit geval zouden de tegenstanders ook de nadelen van de fysieke verschillen ervaren als zij ongewenst tegen heren moeten spelen. Het zou natuurlijk wel zo kunnen zijn dat het niveau van een heer gelijkwaardig is aan dat van de dames en dat er geen herenteam is bij de vereniging voor hun niveau. In dat geval zouden extra mogelijkheden om te spelen (bij de dames) kunnen helpen bij het ledenbehoud. Zo kunnen er meer heren geïncludeerd worden in de vereniging.

Verder leren we uit de gemengde jeugd- en recreanten-competities dat een mixcompetitie eventueel ook spelplezier bevorderend zou kunnen zijn. Het is gezellig en goed voor de dynamiek, zolang de hele poule gemixt is. Echter, wanneer je dit zou plannen, zou het minder snel om de winst gaan omdat het moeilijker zou zijn gemengde teams eerlijk in te delen. Hiermee zou de lijn tussen de reguliere competitie en de recreantencompetitie heel dun kunnen worden.

Er zijn meer tegengeluiden, er is namelijk weinig behoefte aan om heren mee te laten spelen bij dames. Veel mensen vinden het bij voorbaat oneerlijk en onveilig. Door de gemiddelde fysieke verschillen heeft het toelaten van een man een grote invloed op het spel. Men is bang dat hier misbruik van gemaakt kan worden om wedstrijden of het kampioenschap te winnen. Bovendien zijn vrouwen niet op de hoogte van het risico dat ze lopen wanneer zij onverwacht en onbedoeld tegenover een heer komen te staan.

De theorie versterkt deze punten. De fysiologie verschilt zodanig dat vrouwen de kans niet krijgen te laten zien hoe goed ze zijn wanneer zij ook met mannen vergeleken worden. De prestaties van de beste vrouw zouden niet opgemerkt worden in een competitie waarbij geslacht geen meegenomen factor is. Om deze reden wordt er vanuit de theorie aangeraden de damescompetitie te 'beschermen'. Iemand moet aan bepaalde voorwaarden

voldoen om aan de damescompetitie deel te nemen, terwijl deze voorwaarden minder streng of niet aanwezig hoeven te zijn in een herencompetitie of algemene competitie. In het buitenland zien we hier ook voorbeelden van. De antwoorden uit de enquête versterken deze behoefte om de damescompetitie te beschermen van heren.

Aanbeveling seniorenbeleid

Het blijkt wenselijk om in het seniorenbeleid niet al te veel te veranderen. Men is erg tevreden met het huidige beleid. Echter, er zouden enkele kleine veranderingen in het beleid gemaakt mogen worden om verenigingen en hun leden iets meer mogelijkheden te geven. Daarmee zullen we moeten kijken naar wat het spelplezier daadwerkelijk vergroot en waar de eerlijkheid van de competitie (in de reguliere competitie) niet door in gevaar komt.

Voor de herencompetitie zou ik naar aanleiding van de theorie aanraden contact te leggen met verenigingen om te peilen of zij erop tegen zouden zijn, mocht het beleid zodanig versoepeld worden dat het mogelijk wordt voor een vrouw om mee te doen op alle niveaus van de herencompetitie (m.u.v. de Eredivisie). Dergelijk beleid zou meer mogelijkheden kunnen bieden dan problemen veroorzaken, maar de percepties van teams over het spelplezier spelen hier een grote rol. Dat het mogelijk wordt, zou niet gelijk inhouden dat er volop gebruik van wordt gemaakt. Verder moet er nog dieper gevraagd worden waarom het volgens personen niet mogelijk gemaakt zou moeten worden. Het is ook de vraag of je als bond deze keuze aan verenigingen en hun spelers wil overlaten of dat je bij voorbaat dames wilt beschermen door ze te weerhouden van de herencompetitie. En zijn er nog meer achterliggende redenen die nog niet naar voren zijn gekomen uit de enquête en de antwoorden op het gelegde contact? Er zou nog specifiek in gesprek kunnen worden gegaan met de personen die aangeven er echt op tegen te zijn vrouwen toe te laten in een herenteam. Vanwege het gemiddelde fysieke voordeel dat heren hebben tegenover dames, zijn er in eerste instantie geen adviezen voor limieten van het aantal vrouwen in de herencompetitie. Ik zou het afraden dit beleid aan te scherpen en minder mogelijk te maken op dit gebied.

Wat betreft de recreantencompetitie, is men zeer tevreden over de mogelijkheden die het gemengd sporten brengt. Daarom zou ook bij dit beleid niet veel moeten veranderen. Er is

een aantal respondenten dat aangeeft graag een versoepeling te zien van het minimum aantal vrouwen dat in het veld dient te staan tijdens de gemixte wedstrijd. Nu is het in de meeste speelgebieden zo dat er minimaal drie vrouwen in het veld dienen te staan. Het zou makkelijker zijn voor teams als dit verlaagd zou worden naar twee vrouwen in verband met het makkelijker kunnen wisselen en meer wedstrijden door laten gaan. Bij de peiling bij verenigingen zou er gekeken moeten worden of mensen hierop tegen zouden zijn. Verder zou de optie gegeven kunnen worden voor de recreantenteams om ter plekke met de tegenstander te overleggen over de deelnemers van de wedstrijd. Het is dan een wedstrijd, maar het draait bij de recreanten immers om spelplezier en bewegen en minder om presteren.

Tot slot, de damescompetitie. Het is af te raden om nu beleid door te voeren om heren toe te laten in de damescompetitie. Er lijken te veel tegengeluiden te zijn en niet genoeg behoefte om dit wel toe te staan.

Literatuurlijst

Anderson, L., Knox, T., & Heather, A. K. (2019). Trans-athletes in elite sport: inclusion and fairness. *Emerging Topics in Life Sciences*, 3(6), 759–762.

<https://doi.org/10.1042/etls20180071>

Baeyens, L., Behiels, L., Lenoir, M., & Pion, J. (2012). *Generieke en positie-specifieke talentkenmerken in volleybal* [Masterscriptie, Universiteit Gent].

<https://libstore.ugent.be/fulltxt/RUG01/001/892/631/RUG01->

001892631_2012_0001_AC.pdf

#BeInclusive EU Sport Awards 2022 now open for submission. (2022, 3 juli). European

Commission - Sport. Geraadpleegd op 28 februari 2024, van

<https://sport.ec.europa.eu/news/beinclusive-eu-sport-awards-2022-now-open-for-submission>

Cuijpers, F., & Kronenburg, J. (2023, 21 december). *Gelijkspel? Gendergelijkheid in de sport: de stand van zaken*. Alles Over Sport. Geraadpleegd op 27 mei 2024, van

<https://www.allesoversport.nl/thema/beleid/gelijkspel-gendergelijkheid-in-de-sport-de-stand-van-zaken/>

De Bruijn, T. (2017, 19 april). *Toen marathons nog alleen voor mannen waren:*

Kathrine Switzer bewijst het tegendeel in 1967. Andere Tijden. Geraadpleegd op 11

maart 2024, van <https://anderetijden.nl/artikel/6700/Toen-marathons-nog-alleen-voor-mannen-waren>

Department of Health & Human Services. (z.d.). *Trans and gender diverse people*.

Better Health Channel. Geraadpleegd op 5 februari 2024, van

<https://www.betterhealth.vic.gov.au/health/healthyliving/transgender-and-transsexuality>

Duijnhoven, H., Van Buul-Besseling, K., & Vink, N. (2014). De samenhang tussen fysieke en sociale veiligheid in theorie en praktijk. *Tijdschrift Voor Veiligheid*, 13(3).
<https://doi.org/10.5553/tvv/187279482014013003002>

Ekvall, Å., & Meeuwssen, S. (2023). *Research Document on Sex, Gender and Elite Sport*. Erasmus Center for Sport Integrity & Transition (ESPRIT). Geraadpleegd op 7 februari 2024, van <https://www.eur.nl/en/news/research-document-sex-gender-and-inclusion-elite-sport>

Elling, A. (2024, 30 januari). *Diversiteit & Inclusie*. Mulier Instituut. Geraadpleegd op 9 april 2024, van <https://www.mulierinstituut.nl/onderzoeksthemas/diversiteit-inclusie/#:~:text=Iedereen%20moet%20kunnen%20deelnemen%20aan,cognitieve%20beperking%20of%20seksuele%20voorkeur.>

European Commission. (2023). *2023 Report on Gender Equality in the EU*.

Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2838/4966>

European Commission, Directorate-General for Education, Youth, Sport and Culture. (2022). *Towards more gender equality in sport: Recommendations and Action Plan from the High Level Group on Gender Equality in Sport (2022)*. Publications Office of the European Union. <https://doi.org/10.2766/10036>

Europese Commissie. (z.d.). *Strategie voor gendergelijkheid*. Geraadpleegd op 28 februari 2024, van https://commission.europa.eu/strategy-and-policy/policies/justice-and-fundamental-rights/gender-equality/gender-equality-strategy_nl

Fair play spelen volgens de regels: De rol van fair play in de ranglijst. (2023, 6 november). Faster Capital. Geraadpleegd op 6 februari 2024, van <https://fastercapital.com/nl/inhoud/Fair-play--spelen-volgens-de-regels--de-rol-van-fair-play-in-de-ranglijst.html#De-definitie-en-principes-van-Fair-Play>

Férez, S. (2012). From Women's Exclusion to Gender Institution: A Brief history of the sexual Categorisation process within sport. *International Journal Of The History Of Sport*, 29(2), 272–285. <https://doi.org/10.1080/09523367.2012.641221>

Gemengd seniorenvoetbal. (z.d.). KNVB. Geraadpleegd op 10 april 2024, van <https://www.knvb.nl/assist-trainers/de-voetbalvisie-van-de-knvb/gelijke-kansen-en-gemengd-voetbal/verdieping-gemengd-voetbal/gemengd-seniorenvoetbal>

Genderinclusief. (2005, 15 november). Algemeen Nederlands Woordenboek. Geraadpleegd op 5 februari 2024, van <https://anw.ivdnt.org/article/genderinclusief>

Henne, K. (2014). The “Science” of Fair Play in Sport: Gender and the Politics of testing. *Signs*, 39(3), 787–812. <https://doi.org/10.1086/674208>

Kemper, H. C. G. (2016). Lichamelijke ontwikkeling van jongeren. In *Fitte kinderen, sportieve tieners* (2de editie, pp. 31–62). Bohn Stafleu van Loghum. <https://doi.org/10.1007/978-90-368-1607-6>

Ministerie van Justitie en Veiligheid. (2023, 29 augustus). *Gendergelijkheid*. College Voor de Rechten van de Mens. Geraadpleegd op 6 februari 2024, van <https://www.mensenrechten.nl/themas/gendergelijkheid#:~:text=Onder%20gendergelijkheid%20verstaan%20we%20het,verkeer%20en%20voor%20de%20wet.>

Mobley, A. M. (2013). *A secret history of volleyball* [Doctoraal proefschrift, University of Illinois].

<https://citeseerx.ist.psu.edu/document?repid=rep1&type=pdf&doi=8692f45f9c6bd093155387e69ac4f269e97eacf7>

Müller, M. (2016). Constructing gender incommensurability in competitive sport: Sex/Gender Testing and the new regulations on female hyperandrogenism. *Human Studies*, 39(3), 405–431. <https://doi.org/10.1007/s10746-016-9397-1>

Nace Center. (z.d.). *Equity*. Nace. Geraadpleegd op 20 februari 2024, van <https://www.naceweb.org/about-us/equity-definition#:~:text=What%20is%20Equity%3F,and%20make%20adjustments%20to%20imbalances.>

Onderzoek gemengde competities en teams. (z.d.). KNVB. Geraadpleegd op 10 april 2024, van <https://www.knvb.nl/assist-trainers/de-voetbalvisie-van-de-knvb/gelijke-kansen-en-gemengd-voetbal/verdieping-gemengd-voetbal/onderzoek-gemengde-competities-en-gemengd-voetballen>

Pape, M. (2019). Gender Segregation and Trajectories of Organizational Change: The Underrepresentation of Women in Sports leadership. *Gender & Society*, 34(1), 81–105. <https://doi.org/10.1177/0891243219867914>

Pytlík, K. (2023, 25 oktober). *Understanding the concept of gender inclusion: Everything you need to know* — Gild Collective. Gild Collective. Geraadpleegd op 5 februari 2024, van [https://www.gildcollective.com/blog/what-does-gender-inclusive-](https://www.gildcollective.com/blog/what-does-gender-inclusive-mean#:~:text=Gender%20inclusion%20occurs%20when%20both,gender%20identity%20without%20any%20bias.)

[mean#:~:text=Gender%20inclusion%20occurs%20when%20both,gender%20identity%20without%20any%20bias.](https://www.gildcollective.com/blog/what-does-gender-inclusive-mean#:~:text=Gender%20inclusion%20occurs%20when%20both,gender%20identity%20without%20any%20bias.)

Rastogi, J. (2020). Sports Doesn't Have a Gender, but Sportspersons Do: The Nuances of Sex Verification in Sports. *Global Sports Policy Review*, 1(1), 124–134.

<https://heinonline.org/HOL/Page?handle=hein.journals/gblspr1&id=125&collection=journals&index=>

Relevance of gender in the policy area. (2024, 17 januari). European Institute For Gender Equality. Geraadpleegd op 7 februari 2024, van

<https://eige.europa.eu/gender-mainstreaming/policy-areas/sport>

Research Project Stakeholders. (z.d.). Vitae. Geraadpleegd op 5 februari 2024, van

[https://www.vitae.ac.uk/doing-research/leadership-development-for-principal-investigators-pis/leading-a-research-project/applying-for-research-funding/research-project-](https://www.vitae.ac.uk/doing-research/leadership-development-for-principal-investigators-pis/leading-a-research-project/applying-for-research-funding/research-project-stakeholders#:~:text=Stakeholders%20are%20people%20or%20organisations,or%20indeed%20critical%20of%20it.)

[stakeholders#:~:text=Stakeholders%20are%20people%20or%20organisations,or%20indeed%20critical%20of%20it.](https://www.vitae.ac.uk/doing-research/leadership-development-for-principal-investigators-pis/leading-a-research-project/applying-for-research-funding/research-project-stakeholders#:~:text=Stakeholders%20are%20people%20or%20organisations,or%20indeed%20critical%20of%20it.)

Schaillée, H., Derom, I., Solenes, O., Straume, S., Burgess, B., Jones, V., & Renfree, G. (2021). Gender inequality in sport: perceptions and experiences of generation Z. *Sport, Education And Society*, 26(9), 1011–1025.

<https://doi.org/10.1080/13573322.2021.1932454>

Scraton, S., & Flintoff, A. (2013). Gender, Feminist Theory, and Sport. *A Companion To Sport*, 96–111. <https://doi.org/10.1002/9781118325261.ch5>

Steijaert, M. (2023, 8 maart). *Vrouwen worden structureel benadeeld in Nederland*. Atria. Geraadpleegd op 27 mei 2024, van <https://atria.nl/nieuws-publicaties/vrouwen-worden-structureel-benadeeld-in-nederland/>

Tannenbaum, C., & Bekker, S. (2019). Sex, gender, and sports. *The BMJ*, l1120. <https://doi.org/10.1136/bmj.l1120>

Tolleneer, J. (2006). Gender en sport in historisch perspectief. In *Verslagen van het centrum voor genderstudies ugent* (15de editie, pp. 43–64). Academia Press.

Van Den Berg, A. (2020, 22 oktober). *Wat is sportplezier?* Gorinchem Beweegt.

Geraadpleegd op 12 februari 2024, van

<https://www.gorinchembeweegt.nl/nieuws/wat-is-sportplezier/>

Van Suijlekom, A., Steenbergen, J., & Venneker, E. (2022). Sportplezier voorop: Een kwalitatief onderzoek naar spelregelaanpassingen in de jeugdsport. In *Mulier*

Instituut. Mulier Instituut. Geraadpleegd op 8 april 2024, van

<https://www.kennisbanksportenbewegen.nl/?file=11077&m=1673614261&action=file.download>

Veilige omgeving. (z.d.). Atlas Leefomgeving. Geraadpleegd op 6 februari 2024, van

<https://www.atlasleefomgeving.nl/thema/veilige->

[omgeving/kennis#:~:text=Wat%20is%20veiligheid%3F,onder%20alle%20omstandigheden%20zonder%20gevaar.](https://www.atlasleefomgeving.nl/thema/veilige-omgeving/kennis#:~:text=Wat%20is%20veiligheid%3F,onder%20alle%20omstandigheden%20zonder%20gevaar.)

Verdieping Gemengd voetbal. (z.d.). KNVB. Geraadpleegd op 10 april 2024, van

<https://www.knvb.nl/assist-trainers/de-voetbalvisie-van-de-knvb/gelijke-kansen-en-gemengd-voetbal/verdieping-gemengd-voetbal>

Wat betekent LHBTQIA+? (z.d.). Nederlands Jeugdinstituut. Geraadpleegd op 5

februari 2024, van [https://www.nji.nl/seksualiteit-en-gender/meer-informatie-en-advies-over-](https://www.nji.nl/seksualiteit-en-gender/meer-informatie-en-advies-over-lhbtqia#:~:text=Cisgender%20is%20iemand%20bij%20wie%20de%20genderidentiteit%20overeenkomt%20met%20het%20geboortegeslacht.)

[lhbtqia#:~:text=Cisgender%20is%20iemand%20bij%20wie%20de%20genderidentiteit%20overeenkomt%20met%20het%20geboortegeslacht.](https://www.nji.nl/seksualiteit-en-gender/meer-informatie-en-advies-over-lhbtqia#:~:text=Cisgender%20is%20iemand%20bij%20wie%20de%20genderidentiteit%20overeenkomt%20met%20het%20geboortegeslacht.)

World Health Organization. (2019, 19 juni). *Gender and health*. Geraadpleegd op 20

februari 2024, van https://www.who.int/health-topics/gender#tab=tab_1

Bijlagen

Bijlage 1: Enquêtevragen

Nederlandse Volleybalbond

Kop

Enquête Genderbeleid in Volleybalcompetities

Deze enquête gaat over het genderbeleid in volleybalcompetities. De enquête kan tot en met 28 april 2024 worden ingevuld. Het duurt ongeveer 10 tot 15 minuten om de enquête in te vullen, afhankelijk van de categorieën teams waar u zicht op heeft.

Pagina 1

Inleiding

Deze enquête is voor een onderzoek naar het genderbeleid binnen de volleybalcompetities. Denk hierbij aan deelname van jongens bij meidencampagnes (dispensatie), vrouwen bij herencampagnes en gemengde teams in alle regio's en op alle niveaus. Hier hangen voor- en nadelen aan en bestaan verschillende perspectieven over die het spelplezier kunnen beïnvloeden, welke goed onderzocht dienen te worden voordat er eventuele besluiten over genomen kunnen worden voor seizoenen 2025-2026. Daarnaast kan het zijn dat er andere dingen in verenigingen meespelen betreffende dit onderwerp (bijvoorbeeld: het niet kunnen vullen van geheel jongens- of geheel meidenteams).

Belangrijk om te benoemen is dat dit onderzoek dus NIET draait om gender- en seksediverse personen en de vraagstukken die daarbij komen kijken. Hier besteden we buiten dit onderzoek aandacht aan.

De terminologie in deze enquête is gebaseerd op hoe het in het huidige beleid beschreven staat. Hier zal buiten dit onderzoek aandacht aan besteed worden.

Hoofdcconcepten

Het doel dat we voorstellen vanuit de Nevobo is om een zo groot mogelijk **spelplezier voor alle volleyballers** te creëren. Dit wordt beïnvloed door een heleboel factoren. Tussen de drie hoofdcconcepten dient een evenwicht te zijn om het voor iedereen zo fijn mogelijk te maken om te volleyballen: **eerlijkheid, veiligheid en inclusiviteit**. Niet alleen de feiten maar ook de percepties hiervan hebben invloed op het spelplezier.

Planning

Het onderzoek wordt gedaan door een stagiair die zich volledig op dit onderzoek richt. De antwoorden uit deze enquête worden vervolgens geanalyseerd om tot conclusies te komen over het huidige genderbeleid en de mogelijkheden voor volleyballers op alle niveaus (m.u.v. Eredivisie). Daaruit zouden ook inzichten kunnen rollen die mee worden genomen bij eventuele veranderingen in het wedstrijdbeleid. Wij streven er naar om uiterlijk bij de bondsraad van december 2024 een eventueel nieuw beleidsvoorstel voor te leggen, mocht het nodig geacht worden. Wanneer er daadwerkelijk veranderingen plaatsvinden, zullen deze op zijn vroegst ingaan vanaf seizoen 2025-2026 en zullen jullie hier tijdig van op de hoogte gesteld worden.

Zou u namens uw vereniging deze enquête willen invullen? Mocht u niet op alle teams binnen uw vereniging zicht hebben, selecteer dan bij vraag 2 alleen de teams waar u zicht op heeft, vul de enquête in en druk op verzenden. U kunt deze enquête na het invullen dan doorsturen naar de desbetreffende functionaris die zicht heeft op de andere teams. Deze functionaris vult de enquête vervolgens ook in, selecteert bij vraag 2 de teams waar diegene zicht op heeft, vult de enquête in en verzend hem. Het is geen probleem om meerdere enquêtes vanuit dezelfde vereniging te ontvangen.

De verwachting is dat het 10 tot 15 minuten kost om de enquête in te vullen. De lengte van de vragenlijst is afhankelijk van de verschillende categorieën teams waar u in uw vereniging zicht op heeft.

U heeft tot en met **zondag 28 april 2024** om de enquête in te vullen.

Uw gegevens worden vertrouwelijk behandeld en zullen alleen voor analyse-doeleinden worden gebruikt binnen de Nevobo.

Vragen of opmerkingen die u heeft, kunt u sturen naar meike.krols@nevobo.nl

Alvast veel dank voor uw medewerking!

Naam *

Vereniging *

Functie binnen vereniging *

E-mailadres *

Regio * ☐ Noord
☐ Oost
☐ Zuid
☐ West

Ik stem in met de deelname aan het onderzoek via deze enquête en weet dat mijn gegevens vertrouwelijk behandeld zullen worden. * ☐

Pagina 2

1. Zijn jullie als vereniging goed op de hoogte van de mogelijkheden in het huidige beleid voor jullie regio? (Klik op het "?"-icoontje voor de huidige mogelijkheden.) *

☐ Wij zijn op de hoogte van al deze mogelijkheden.
☐ Wij zijn op de hoogte van de meeste mogelijkheden.
☐ Wij zijn hier niet goed van op de hoogte.
☐ Anders

2. Wat voor teams heeft u enig zicht op in uw vereniging OF in de afgelopen twee jaar gehad? (Vink alle antwoorden aan die van toepassing zijn.) *

- ☐ CMV-jeugdteams
- ☐ Jeugdteams
- ☐ Herenteams van 3e divisie en lagere klassen (regionaal)
- ☐ Herenteams van 2e divisie en hogere divisies (nationaal)
- ☐ Damesteams
- ☐ Recreantenteams

3. Van welke onderstaande mogelijkheden maakt uw vereniging gebruik OF heeft uw vereniging in de afgelopen 2 jaar gebruik van gemaakt? (Vink alle antwoorden aan die van toepassing zijn.) *

- ☐ Dispensatie voor jongen(s) in een meidenteam
- ☐ Vrouw(en) in een herenteam
- ☐ Vrouw(en) die invallen in een herenteam
- ☐ Gemengd(e) jeugdteam(s) ingeschreven als jongensteam
- ☐ Gemengd(e) jeugdteam(s) ingeschreven als mixteam (alleen van toepassing in regio Noord)
- ☐ 4x4 mixcompetitie C-jeugdteam
- ☐ Gemengde CMV teams
- ☐ Gemengde recreantenteams
- ☐ Geen van allen

4. U heeft aangegeven 1 of meerdere jeugdteams te hebben. Deze vragen gaan over de mogelijkheid in regio's Oost, Zuid en West om voor jongens dispensatie aan te vragen in een meidenteam. Dit mag alleen voor jongens in de B- en C-jeugd in de 2e en 3e klasse. Ongeacht of u hier wel of geen gebruik van maakt/kan maken, willen wij graag uw mening over dit beleidsartikel.

4.1 Deze regel is duidelijk. *

- ☐ Heel erg oneens ☐ Beetje oneens ☐ Neutraal ☐ Beetje eens ☐ Heel erg eens

4.2 Deze regel zorgt voor een eerlijk spel. *

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4.3 Deze regel zorgt ervoor dat er veilig gespeeld kan worden. *

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4.4 Deze regel zorgt ervoor dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie. *

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4.5 Deze regel bevordert het algemene spelplezier. *

- ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

4.6 Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel? *

- ☐ Ja ☐ Nee

4.6.1 U heeft zorgen of knelpunten bij deze regel. Vink aan wat voor u geldt: (meerdere antwoorden mogelijk) *

- ☐ Ik heb zorgen over de eerlijkheid
- ☐ Ik heb zorgen over de sociale veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de fysieke veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de inclusiviteit
- ☐ Ik heb zorgen over het spelplezier
- ☐ Ik heb zorgen over iets anders, namelijk

4.7 Oost, Zuid en West: Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden in onze regio.
- ☐ De regel moet/mag versoepeld worden.
- ☐ De regel moet/mag aangescherpt worden.

4.7.1 U geeft aan dat de regel versoepeld moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens om hen ook mee te laten doen in de hogere klassen van de meiden-jeugdcompetitie.
- ☐ Mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens om hen mee te laten doen in de 2e en 3e klassen van de meiden-A-jeugdcompetitie.
- ☐ Op alle niveaus van alle meiden-jeugdcompetities mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens.
- ☐ Het beleid moet versoepeld worden op een andere manier namelijk

4.7.2 U heeft aangegeven dat de regel aangescherpt moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Alleen mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens om hen mee te laten doen in de meiden-C-jeugdcompetities.
- ☐ Niet mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens in een meidencompetitie.
- ☐ Het beleid moet aangescherpt worden op een andere manier namelijk

4.7 Noord: Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden in onze regio (geen dispensatie aan te vragen voor jongens in de meidencompetitie)
- ☐ De regel moet/mag aangepast worden in onze regio.

4.7.1 Noord: U heeft aangegeven dat de regel aangepast moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Mogelijk maken om (niet als in de andere regio's) dispensatie aan te vragen voor jongens in de B- en C-jeugd op 2e en 3e klasse niveau.
- ☐ Mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens om hen ook mee te laten doen in de hogere klassen van de meiden-jeugdcompetitie (mits zij aan de leeftijdseisen voldoen).
- ☐ Mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens om hen mee te laten doen in de 2e en 3e klassen van de meiden-A-jeugdcompetitie (mits zij aan de leeftijdseisen voldoen).
- ☐ Op alle niveaus van alle meiden-jeugdcompetities mogelijk maken om dispensatie aan te vragen voor jongens (mits zij aan de leeftijdseisen voldoen).
- ☐ Het beleid moet aangepast worden op een andere manier namelijk

4.8 Wilt u nog iets kwijt over dit beleid?

5. U heeft aangegeven 1 of meerdere jeugdteams te hebben. Deze vragen gaan over de mogelijkheden van gemengde jeugdteams (mixteam). In regio's Oost, Zuid en West is het alleen mogelijk om een mixteam in te schrijven als jongensteam in een jongenscompetitie. In regio Noord is het mogelijk om een mixteam in te schrijven als mixteam en wordt er gekeken naar de logistiek of deze in een mixcompetitie of jongenscompetitie uitkomt, daarbij gelden altijd de regels van de jongenscompetitie. Ongeacht of u hier wel of geen gebruik van maakt/kan maken, willen wij graag uw mening over dit beleidsartikel.

- 5.1 Deze regel is duidelijk. *
- 5.2 Deze regel zorgt voor een eerlijk spel. *
- 5.3 Deze regel zorgt ervoor dat er veilig gespeeld kan worden. *
- 5.4 Deze regel zorgt ervoor dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie. *
- 5.5 Deze regel bevordert het algemene spelplezier. *

5.6 Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel? *

5.6.1 U heeft zorgen of knelpunten bij deze regel. Vink aan wat voor u geldt: (meerdere antwoorden mogelijk) *

- ☐ Ik heb zorgen over de eerlijkheid
- ☐ Ik heb zorgen over de sociale veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de fysieke veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de inclusiviteit
- ☐ Ik heb zorgen over het spelplezier
- ☐ Ik heb zorgen over iets anders, namelijk

5.7 Noord: Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden in onze regio. (Wanneer er jongens en meiden in één team spelen, worden zij ingeschreven in de mixcompetitie.)
- ☐ De regel moet/mag aangepast worden.

5.7.1 U geeft aan dat de regel aangepast moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Er moeten regels komen over hoeveel personen die zich identificeren als jongen, dan wel personen die zich anders dan wel als meisje identificeren, er maximaal in het veld mogen staan in een mixcompetitie.
- ☐ Er moeten regels komen over het maximum aantal jongens in het mixteam.
- ☐ Er moeten regels komen over het maximum aantal meiden in het mixteam in de C-jeugd.
- ☐ Het beleid moet aangescherpt worden op een andere manier namelijk

5.7 Oost, Zuid en West: Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden in onze regio.
- ☐ De regel moet/mag aangepast worden (wel jeugd-mixcompetitie mogelijk maken)

5.7.1 U geeft aan dat de regel aangepast moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Het moet mogelijk worden voor een team, met zowel jongens als meiden, om zich in een A-, B- of C-mixcompetitie in te schrijven.
- ☐ Het moet mogelijk worden voor een team, met zowel jongens als meiden, om zich in een B- of C-mixcompetitie in te schrijven.
- ☐ Het moet mogelijk worden voor een team, met zowel jongens als meiden, om zich in een C-mixcompetitie in te schrijven.
- ☐ Het beleid moet versoepeld worden op een andere manier namelijk

5.8 Wilt u nog iets kwijt over dit beleid?

(0 tekens)

6. U heeft aangegeven 1 of meerdere herenteams in de vereniging te hebben. Deze vragen gaan over de mogelijkheid voor vrouwen om deel te nemen aan de herencompetitie (als vaste speler en/of als invaller) tot en met de derde divisie (regionaal niveau). Vanaf de tweede divisie en hoger (nationaal niveau) is dit niet meer mogelijk.

- 6.1 Deze regel is duidelijk. *
- 6.2 Deze regel zorgt voor een eerlijk spel. *
- 6.3 Deze regel zorgt ervoor dat er veilig gespeeld kan worden. *
- 6.4 Deze regel zorgt ervoor dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie. *
- 6.5 Deze regel bevordert het algemene spelplezier. *

6.6 Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel? *

☐ Ja ☐ Nee

6.6.1 U heeft zorgen of knelpunten bij deze regel. Vink aan wat voor u geldt: (meerdere antwoorden mogelijk) *

- ☐ Ik heb zorgen over de eerlijkheid
☐ Ik heb zorgen over de sociale veiligheid
☐ Ik heb zorgen over de fysieke veiligheid
☐ Ik heb zorgen over de inclusiviteit
☐ Ik heb zorgen over het spelplezier
☐ Ik heb zorgen over iets anders, namelijk

6.7 Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden.
☐ De regel moet/mag versoepeld worden.
☐ De regel moet/mag aangescherpt worden.

6.7.1 U geeft aan dat de regel versoepeld moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ Het moet mogelijk worden voor vrouwen om tot en met de tweede divisie deel te nemen aan de herencompetitie.
☐ Het moet mogelijk worden voor vrouwen om tot en met de eerste divisie deel te nemen aan de herencompetitie.
☐ Het moet mogelijk worden voor vrouwen om tot en met de topdivisie deel te nemen aan de herencompetitie.
☐ Het moet mogelijk worden voor vrouwen om op alle niveaus van de herencompetitie mee te doen (m.u.v. de Eredivisie i.v.m. de Europese en internationale regelgeving).
☐ Het beleid moet versoepeld worden op een andere manier namelijk

6.7.2 U geeft aan dat de regel aangescherpt moet/mag worden. Hoe ziet u dit voor zich? *

- ☐ De regels moeten scherper worden door vrouwen alleen toe te staan in de herencompetitie in de promotieklasse en lager.
☐ De regels moeten scherper worden door vrouwen alleen toe te staan in de herencompetitie in de eerste klasse en lager.
☐ De regels moeten scherper worden door vrouwen alleen toe te staan in de herencompetitie in de tweede klasse en lager.
☐ De regels moeten scherper worden door vrouwen alleen toe te staan in de herencompetitie in de derde klasse en lager.
☐ De regels moeten scherper worden door vrouwen nooit toe te staan in de herencompetitie.
☐ Het beleid moet aangescherpt worden op een andere manier namelijk

6.8 Wilt u nog iets kwijt over dit beleid?

(0 tekens)

7. U heeft aangegeven 1 of meerdere recreantenteams te hebben in uw vereniging. De volgende vragen gaan over de gemengde recreantencompetitie waarbij momenteel 3 vrouwen tegelijkertijd in het veld dienen te staan en de nethoogte 235cm is.

7.1 Nemen de recreantenteams in uw vereniging ook deel aan zo'n gemengde recreantencompetitie of hebben zij hier in de afgelopen 2 jaar aan deelgenomen? *

☐ Ja ☐ Nee

7.2 Deze regel is duidelijk. *

☐ Heel erg oneens ☐ Beetje oneens ☐ Neutraal ☐ Beetje eens ☐ Heel erg eens

7.3 Deze regel zorgt voor een eerlijk spel. *

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7.4 Deze regel zorgt ervoor dat er veilig gespeeld kan worden. *

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7.5 Deze regel zorgt ervoor dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie. *

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7.6 Deze regel bevordert het algemene spelplezier. *

☐ ☐ ☐ ☐ ☐

7.7 Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel? *

☐ Ja ☐ Nee

7.7.1 U heeft zorgen of knelpunten bij deze regel. Vink aan wat voor u geldt: (meerdere antwoorden mogelijk) *

- ☐ Ik heb zorgen over de eerlijkheid
☐ Ik heb zorgen over de sociale veiligheid
☐ Ik heb zorgen over de fysieke veiligheid
☐ Ik heb zorgen over de inclusiviteit
☐ Ik heb zorgen over het spelplezier
☐ Ik heb zorgen over iets anders, namelijk

7.8 Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf 25/26? *

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden.
☐ Recreanten moeten gescheiden competitie spelen.
☐ De regels voor de recreantencompetitie moeten versoepeld; het minimum aantal vrouwen in de veldopstelling mag ook minder dan 3 zijn.
☐ De regels voor de recreantencompetitie moeten aangescherpt; er moeten extra voorwaarden gehangen worden aan het gemengd recreantencompetitie spelen.
☐ De regels moeten aangepast op een andere manier, namelijk

7.9 Wilt u nog iets kwijt over dit beleid? *

8. U heeft aangegeven 1 of meerdere damesteams te hebben in uw vereniging. Het is momenteel niet toegestaan voor heren om deel te nemen aan de damescompetitie.

- 8.1 Deze regel is duidelijk. * ☐ Heel erg oneens ☐ Beetje oneens ☐ Neutraal ☐ Beetje eens ☐ Heel erg eens
- 8.2 Deze regel zorgt voor een eerlijk spel. * ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- 8.3 Deze regel zorgt ervoor dat er veilig gespeeld kan worden. * ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- 8.4 Deze regel zorgt ervoor dat iedereen een plekje heeft in de volleybalcompetitie. * ☐ ☐ ☐ ☐ ☐
- 8.5 Deze regel bevordert het algemene spelplezier. * ☐ ☐ ☐ ☐ ☐

8.6 Heeft u specifieke zorgen of knelpunten bij deze regel? * ☐ Ja ☐ Nee

8.6.1 U heeft zorgen of knelpunten bij deze regel. Vink aan wat voor u geldt: (meerdere antwoorden mogelijk) *

- ☐ Ik heb zorgen over de eerlijkheid
- ☐ Ik heb zorgen over de sociale veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de fysieke veiligheid
- ☐ Ik heb zorgen over de inclusiviteit
- ☐ Ik heb zorgen over het spelplezier
- ☐ Ik heb zorgen over iets anders, namelijk

8.7 Is er behoefte aan een aanpassing in dit beleid vanaf seizoen 25/26?

- ☐ De regel hoeft niet aangepast te worden.
- ☐ Deze regel mag aangepast worden. Het zou mogelijk moeten zijn voor heren om deel te nemen aan de damescompetitie onder de volgende voorwaarde(n):

8.7.1 Wat is de redenatie achter uw antwoord op de voorgaande vraag?

(0 tekens)

8.8 Wilt u nog iets kwijt over dit beleid?

(0 tekens)

[Naar de laatste pagina](#)

Pagina 3

Afsluiting

Is er nog iets wat je graag zou willen mee geven over dit onderzoek?

Indien interessant voor het onderzoek zou ik in gesprek willen gaan om enkele antwoorden toe te lichten. (Vink aan) ☐

Bedankt voor het invullen!